

Részletes kutatási terv

4. Kutatás

Jelen dokumentum

a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú

„Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és
hatékonyságának növelése”

című kiemelt projekt keretében készült.

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.

Megbízó:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dátum:

2021. június 28.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1 TECHNIKAI FEJEZETEK

1.1 Verziókövetés

Verziószám	Dátum	Megjegyzés
v0.#_Belső véleményezés		
v.1.1.	2021.05.26 – 28.	Nyelvi lektorálás
v1.1	2021.05.26 – 28.	Szakmai lektorálás
v1.2	2021.06.04	Véglegesítés
v2.0	2021.06.11	Megrendelői észrevételeket tartalmazó változat
v3.0	2021.06.28.	Megrendelői észrevételek alapján módosított változat

1.2 Tartalomjegyzék

1	TECHNIKAI FEJEZETEK.....	2
1.1	Verziókövetés	2
1.2	Tartalomjegyzék.....	3
2	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	5
3	BEVEZETÉS.....	8
3.1	A projekt és a kutatás bemutatása.....	8
3.2	A kutatási célterület bemutatása, szerepe és célja a projektben.....	8
3.3	A Kutatási terv célja és szerepe.....	10
3.4	A Kutatási terv felépítése	10
4	A KUTATÁS KÜLSŐ ÉS BELSŐ KAPCSOLÓDÁSAI	12
4.1	A kutatás kapcsolódása a kutatási projekt egyéb elemeihez	12
4.2	A kutatáshoz kapcsolódó egyéb külső projektek, programok.....	13
5	A KUTATÁS BEMUTATÁSA	15
5.1	Részletes módszertani megközelítés.....	15
5.1.1	Előzetes kutatási kérdések és hipotézisek.....	15
5.1.2	Alkalmazott módszertani eszközök	39
5.1.3	Az elemzések részletes adattartalma.....	56
5.2	Az elemzések részletes folyamata	61
6	A KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYTERMÉKEI ÉS A VONATKOZÓ ELVÁRÁSOK BEMUTATÁSA	63
7	A KUTATÁS RÉSZLETES ÜTEMEZÉSE.....	66
8	KUTATÁS-SPECIFIKUS KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK	68
9	MELLÉKLETEK	72
9.1	Forrásjegyzék	72
9.1.1	Irodalomjegyzék.....	72
9.1.2	Hivatkozott jogszabályok listája	72
9.1.3	Hivatkozott bírósági és hatósági döntések, állásfoglalások	73
9.1.4	Hivatkozott alkotmánybírósági határozatok és végzések.....	74
9.1.5	Az Európai Unió Bíróságának hivatkozott döntései	74
9.1.6	A NAIH hivatkozott állásfoglalásai, jelentései.....	74
9.1.7	Felhasznált egyéb dokumentumok jegyzéke.....	75

9.2	Fogalomtár	75
9.3	Rövidítések jegyzéke	79
9.4	Ábrajegyzék	80
9.5	Táblázatok jegyzéke	80
9.6	Egyeztetések listája	80

2 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Kutatási terv a kutatás során vizsgált hipotéziseket és kutatási kérdéseket mutatja be, amelyeket a Helyzetelemzés című dokumentumban felvázolt problématerkép alapján, annak megfeleltetve jelenít meg. Egy-egy problémához több hipotézis is kapcsolódhat, illetve vannak olyan problémakörök, amelyek egy hipotézis alá vonhatóak. A hipotéziseket és kutatási kérdéseket a Kutatási terv a Helyzetelemzésben bemutatott holisztikus szemléletnek megfelelően, az információszabadság három szintjéhez igazodóan mutat be; és különösen a harmadik, egyedi adatigénylési szint esetében a folyamatjelleg is megjelenik az alábbi módon:

1. táblázat: Az információszabadság folyamatjellegű szempontrendszer

1. Általános tájékoztatási szint
1.1. Általános tájékoztatás 1.2. Együttműködési kötelezettség 1.3. Közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörei 1.4. Versengő jogalapok az adatigénylés mellett 1.5. A közfeladatot ellátó szerv önreflexiója mint korrekciós mechanizmus 1.6. A sajtó, a civil szervezetek, országgyűlési és más képviselők szerepe
2. Közzétételi kötelezettség
2.1. Önkéntes közzététel 2.2. Kötelező közzététel
3. Egyedi adatigénylés
3.1. Magánjog 3.2. Az adatigénylés tartalma 3.3. Az adatkezelő válasza, teljesítés megtagadása 3.4. Költségtérítés 3.5. Adatigénylő neve, személye 3.6. Adatkiadás határideje 3.7. Adatszolgáltatás módja 3.8. Megtagadási okok 3.9. Tájékoztatási kötelezettség (törvényességi felügyelet)
4. Korrekciós mechanizmusok
4.1. Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
4.1. Általános szempontok 4.2. Mediációs szerep 4.3. Adatkiadási jogkör 4.4. Hatósági jogkör 4.5. NAIH-hal való kapcsolattartás, együttműködés 4.6. A NAIH szervezete

4.7. A NAIH szerepe az általános tájékoztatással összefüggésben
4.2. Bírósági eljárás
4.2.1. Keresetindítás 4.2.2. Bizonyítás 4.2.3. A per kimenetele 4.2.4. Jogorvoslatok 4.2.5. Polgári peres eljárás vagy közigazgatási per 4.2.6. Végrehajtás 4.2.7. Büntetőbíróságok
4.3. Alkotmánybíróság
4.4. Országgyűlési és más képviselők
4.5. Jogalkotás
5. Korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya
5.1. NAIH és a bíróságok viszonya 5.2. NAIH és a civil szervezetek viszonya 5.3. Alkotmánybíróság és a bíróságok közötti viszony 5.4. A NAIH és az Alkotmánybíróság közötti viszony 5.5. Az Alkotmánybíróság viszonya az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatához 5.6. Az Alkotmánybíróság viszonya az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatához 5.7. Alkotmánybíróság és a civil szervezetek viszonya

Forrás: saját szerkesztés.

A megfogalmazott hipotézisek körében több olyan fontos terület, kérdés és problémakör azonosítható, amely a korrekciók, szankciók és eljárási mechanizmusok alkalmazása szempontjából kiemelkedik, és amelyekre ezért nagyobb figyelmet kell fordítani a kutatás során.

A módszertani eszközök alapvetően két nagy egységre oszthatóak. Az egyikbe az adatgyűjtő, adatfelvevő, véleménykérő kutatások, eredménytermékek tartoznak. Ezek közös jellemzője, hogy vizsgálat a kutatási célcsoport tagjaitól kíván információt szerezni, gyűjteni a korrekciós mechanizmusokra vonatkozóan. Ilyen eredménytermék a mélyinterjú, a fókuszcsoportos interjú és a kérdőíves adatfelvétel. A másik nagy csoportba a jogértelmezési outputok tartoznak: így az Esettanulmány során vizsgált esetek, illetve maga az összefoglaló kutatási jelentés is ilyen eredménytermékek.

A kutatás-specifikus kockázatok körében alapvetően három nagy esetscsoport volt azonosítható. Az egyik a nemzetközi benchmark kutatás keretében vizsgált országok jogrendszereihez kapcsolódik, mely meglehetősen redukálja az összehasonlító jog szerepét a kutatásban. A kockázat kezelésére ezért javasolt – a három részletesen vizsgált ország mellett – a további országjavaslatok egyes megállapításainak is a beépítése, az ott említett problémák és a rájuk adott nemzeti válaszok felhasználása. Másik jelentős kockázat, hogy a megszólaltatott célcsoportok, illetve azok érintett képviselői az információs szabadság egy-egy oldalát / szegmensét képviselik, abban dolgoznak, így álláspontjuk és meglátásaik is ebből a konkrét szerepkörből fakadnak. Ennek torzító hatása lehet a kutatásra, hiszen a jogi szabályozás meghatározott érdekek között mérlegel, míg a megszólaltatott szereplők jellemzően egy-egy érdekállást foglalnak el ebben. A harmadik kockázatot a hipotézisek túl nagy száma jelenti, amelyek teljes körű feldolgozása területi és időbeli okok miatt nem lehetséges.

A kutatás ezért az információszabadság, így különösen az egyedi adatigénylés szempontjából kiemelkedő témaköröket, problémaköröket kívánja vizsgálni, melyek jogértelmezési, jogalkalmazási – és esetlegesen jogalkotási – feloldása kardinális korrekciós szereppel bír.

3 BEVEZETÉS

3.1 A projekt és a kutatás bemutatása

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a személyes adatok védelme mellett felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzéséért és elősegítéséért. A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című kiemelt projekt kedvezményezettjeként a Hatóság ezért célul tűzte ki az információszabadság alkotmányos alapjog magyarországi állapotának átfogó, tudományos alapú feltérképezését, és a kutatási megállapítások alapján a jogi és egyéb szolgáltató környezet javítását célzó koncepciók, javaslatok és eszközök kidolgozását. A projekt pozitív hatást gyakorol a szolgáltatói szemlélet és az etikus működés megerősítésére a közszolgáltatásban, és emellett közvetlenül összefügg a közigazgatási folyamatok átláthatóságának javításával. A Hatóság a projekt tervezett komplex kutatási tevékenységeinek szakmai megvalósításához szükséges kutatói és szakértői kapacitások biztosítására „A közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének vizsgálatát szolgáló, komplex elemző kutatások és a kutatások eredményeinek szakmai megvalósítása” tárgyú közbeszerzési eljárás eredménye alapján az Ex Ante Kft. – HBH Kft. konzorciummal (a továbbiakban: Vállalkozó) mint nyertes ajánlattevővel kötött szerződést.

A projekt keretében a Vállalkozó részéről elvégzendő komplex, szorosan egymásra épülő kutatási-elemzési feladatok három tevékenységcsoportba sorolhatók:

- I. tevékenységcsoport: Kutatási tevékenységek ellátása;
- II. tevékenységcsoport: Szakmai rendezvények szakértői támogatása;
- III. tevékenységcsoport: Gyakorlatorientált tanulmányok, ajánlások, útmutatók elkészítése.

Az I. tevékenységcsoportban elvégzendő tevékenységek az információszabadság hazai és nemzetközi gyakorlatát négy célterület-specifikus kutatásra és egy nemzetközi benchmark elemzésre bontva vizsgálják, amelyek célja a közzétételi kötelezettségek, a közérdekű adatigénylések, illetve az információszabadság érvényesülése aktuális gyakorlatának és tendenciáinak, a gátló tényezőknek, illetve az ezek ellen való fellépést segítő eszközöknek a feltárása.

Az egyes célterületi kutatások jól elhatároltak: egyrészt célcsoport-specifikusak, másrészt különböző kutatási fókuszokat definiálnak. A négy kutatás ugyanakkor egy egységet képez és együttesen lefedi az információszabadság vizsgálatának teljes spektrumát és érintetti körét.

Az 1., a 2. és a 3. Kutatás a közszféra szervezetei, a közfeladatot ellátó szervezetek, illetve a közszférához közfeladat ellátása vagy közpénzzel való gazdálkodás eredményeképpen kapcsolódó egyéb szereplők teljes spektrumára kiterjedően az Infotv. alapján a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének megvalósulási gyakorlatát vizsgálják három elkülönült célcsoportra bontva:

- Az 1. Kutatás a helyi önkormányzatokra,
- A 2. Kutatás az Infotv. 33. § (2) bekezdésében nevesített közigazgatási szervezetekre, míg
- A 3. Kutatás az előzőekben nem tartozó, közfeladatot ellátó és/vagy közpénzzel gazdálkodó egyéb nem közigazgatási szervezetekre vonatkozóan.

A 4. Kutatás fókuszában az információszabadság témakörének átfogó és horizontális jellegű, a szabályozási és korrekciós mechanizmusokra irányuló kutatása áll.

3.2 A kutatási célterület bemutatása, szerepe és célja a projektben

Az egyes célterület-specifikus kutatások egymástól jól elhatárolt célcsoportok és a NAIH-hal mint megrendelővel egyeztetett kutatási fókuszok mentén vizsgálják az információs szabadság megvalósulásának gyakorlatát.

Az egyes kutatások célja és szerepe, hogy a kijelölt célcsoportra vonatkozóan:

- Egyrészt részletesen és átfogóan megvizsgálják a hatályos hazai jogszabályok szerint a közzétételi és az adatszolgáltatási kötelezettség megvalósulásának gyakorlatát, illetve annak alakulását, figyelemmel a célcsoportot érintő közzétételi kötelezettségekre, statisztikai adat- és célzott szervezetelemzésre, az állampolgári, újságírói, civil és a célcsoportok tagjaitól érkező visszajelzésekre;
- Másrészt feltárják az adatkezelői, adatközlői és az adatigénylő oldali anomáliákat, a mulasztások, a nem- vagy nem megfelelő teljesítések okait és a mögöttes hiányosságokat, az esetleges jogértelmezési problémákat, valamint az egyéb teljesítést akadályozó tényezőket;
- Harmadrészt a NAIH és/vagy kormányzati oldali döntéstámogatása érdekében javaslatokat dolgozzanak ki a feltárt problémák, anomáliák, hiányosságok kezelési lehetőségeire, a szükségessé váló intézkedésekre – a fellelhető jó gyakorlatokra is tekintettel.

A négy kutatás az elvégzendő tevékenységeket azonos logikában, két szakmai szakaszra bontva valósítja meg:

- Az I. szakmai szakaszban kutatásonként a Részletes kutatási tervek (a továbbiakban: Kutatási tervek) és az azt megalapozó célterület-specifikus Helyzetelemzések készülnek el.
- A II. szakmai szakaszban a Kutatási tervekben foglalt módszertani szempontok szerint kerülnek végrehajtásra a Műszaki Leírásban meghatározott primer adatfelvételek és elemzések a kutatásonkénti részletes, átfogó helyzetfeltárás érdekében. Ennek eredményeit és tapasztalatait az Összefoglaló kutatási jelentések tartalmazzák.

A projekt keretében az információs szabadság érintettjei számára készíthető Útmutatók, ajánlások, eszközök a kutatási eredményekre és tapasztalatokra épülve készülnek el.

A 4. Kutatás fókuszában az információs szabadság érvényesülése szempontjából az ún. korrekciós mechanizmusok hatásának és működésének vizsgálata áll. A kutatás ennél fogva a NAIH, a bíróságok és az Alkotmánybíróság működését és gyakorlatát vizsgálja, tekintettel arra, hogy ezek azok az állami, jogalkalmazó szervek, amelyeknek a közérdekű adatigénylés szempontjából alapvető és egyben kiemelkedő jelentőségük van. A kutatás másik nagy egységét azok az egyéb szereplők határozzák meg, akik / amelyek szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a közérdekű adatok a lehető legszélesebb körben megismerhetőek legyenek; illetve akik / amelyek a közérdekű adatok kiadására indítják vagy kényszerítik az adatkezelőket. Ide sorolhatók: a sajtó, egyes civil szervezetek, illetve az országgyűlési és az európai parlamenti képviselők és a helyi önkormányzati képviselők is.

A kutatás ezért a fentebb említett célcsoportok jogalkalmazási anyagainak vizsgálatán, a tájékoztató anyagok feldolgozásán, valamint a hatályos jogi szabályozás elemzésén, az ezekhez kapcsolódó problémafeltáráson, illetve alternatív megoldási javaslatok kidolgozásán és mérlegelésén alapul.

A jogdogmatikai és az összehasonlító jogi jellegű kutatás szerepe és megjelenése a kutatásban:

A fenti célokat többféle eszközzel kívánja elérni a kutatás, amely a jövőbeli irányok lehetséges vizsgálatán, illetve a korrekciós mechanizmusok megváltoztatásának pozitív és negatív hozadékainak mérlegelésén alapul. A két nagy főáramot természetesen a jogalkalmazási és a jogalkotási megoldások képezik:

- A jogalkalmazási jellegű korrekciók tekintetében a kutatás bemutatja a jogalkalmazási gyakorlatot, mint élő jogot, annak az információs szabadsággal kapcsolatos jogértelmezésének sarkalatosabb pontjait.

- Jogalkotási szempontból azt vizsgálja, hogy a joggyakorlat jogértelmezési szabályai esetében mely megoldások, jogértelmezések emelhetők jogszabályi szintre, illetve mely jogszabályi rendelkezések módosítása szükséges azok hiányosságai vagy pontatlanságai okán.

További támpontot nyújthatnak a jogi szabályok finomhangolásához a nemzetközi benchmark kutatás keretében, a külföldi jó gyakorlatok és joggyakorlatok elemzésével levont következtetések, illetve ezek összevetése a hatályos magyar szabályozással. Szintén érdekes ebből a szempontból az, hogy az egyes nemzetközi indexek alapján, a magyar információszabadság helyzetére vonatkozó, javítható szempontok, jogszabályi bemeneti pontok tekintetében hogyan lehet a magyar szabályozást fejleszteni.

3.3 A Kutatási terv célja és szerepe

A négy kutatás esetében külön-külön elkészülő Kutatási terv célja, hogy kutatási fókuszok és célcsoportok szerint:

- Rögzítse a kutatási célok elérését biztosító kutatómódszertani megközelítést;
- Meghatározza a kutatás során alkalmazandó eszközöket, tevékenységeket;
- Meghatározza a leszállítandó eredménytermék termék koncepcióit és a termékek közötti összefüggéseket, kapcsolatokat; valamint
- Felállítsa a kutatás végrehajtásának részletes ütemtervét.

Ennek megfelelően a Kutatási terv szerepe, hogy a Műszaki leírásban rögzített követelményekre, valamint az I. szakmai szakaszban készülő helyzetelemzés megállapításaira figyelemmel részletesen megtervezze a különböző célcsoporttal, fókusszal rendelkező, de egymásra is reflektáló kutatásokat.

A Kutatási terv a Műszaki Leírás követelményrendszerét követve készült, tekintettel a NAIH kutatási prioritásaira, a megalapozó Helyzetelemzés megállapításaira és annak készítése során feltárt információhiányokra is.

A részletes kutatási tervezés során szintén kiindulási alapvetés, hogy az egyes kutatások az információszabadság gyakorlatát holisztikus szemléletben kutatják, amelyben érvényesíthetők az egyes célterületek speciális kutatási szempontjai és a célcsoportok sajátosságai.

3.4 A Kutatási terv felépítése

A Kutatási terv mind a négy kutatás esetében azonos struktúrában épül fel és a Műszaki Leírásban szereplő követelményekre figyelemmel az adott kutatás módszertani megközelítését és sajátosságait foglalja össze.

A négy kutatás esetében készülő Kutatási tervek felépítését az alábbi táblázat tartalmazza:

2. táblázat: A Kutatási terv felépítése

Fejezetcím	Fejezet rövid tartalma
1. Technikai fejezetek	A Technikai fejezet tartalmazza a dokumentum verziókövető tábláját és a tartalomjegyzéket.
2. Vezetői összefoglaló	A Vezetői összefoglaló tömör és áttekinthető formában mutatja be a Kutatási terv vezetői szempontból releváns, legfontosabb megállapításait.

Fejezetcím	Fejezet rövid tartalma
3. Bevezetés	<p>A fejezet bemutatja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Átfogóan a KÖFOP 2.2.6.-VEKOP-18-2019-00001 „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című kiemelt projektet, valamint a kutatás céljait és tevékenységeit; • A kutatás célját és projekten belüli szerepét; • A Kutatási terv célját és szerepét; valamint • A Kutatási terv felépítését.
4. A kutatás külső és belső kapcsolódásai	<p>A fejezet összefoglalóan bemutatja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kutatás belső – a kutatási projekt egyéb elemeihez való – kapcsolódásait; • A kutatást érintő külső projekteket és a lehetséges kapcsolódási pontokat.
5. A kutatás bemutatása	<p>A fejezet ismerteti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A vonatkozó helyzetelemzés során feltárt problématerületekre figyelemmel a kutatók részéről meghatározott kutatási kérdéseket és hipotéziseket; • A kutatás sajátosságainak bemutatásával párhuzamosan azokat a kutatómódszertani eszközöket, amelyek alapján igazolhatóvá válik a hipotézis és vizsgálhatóvá a kutatási kérdés; • Táblázatos formában az egyes hipotézisekhez kapcsolódó információigényeket és az információigények kielégítése kapcsán releváns mérőeszközök, adatforrások körét; valamint • Folyamatábrák segítségével az elemzések logikai menetére vonatkozó koncepciót.
6. A kutatási tevékenység eredménytermékei és a vonatkozó elvárások bemutatása	<p>A fejezet a Műszaki Leírás elvárásait követve rögzíti az adott kutatás esetében elkészítendő eredménytermékek tartalmi követelményeit.</p>
7. A kutatás ütemezése	<p>A fejezet bemutatja a kutatás és a kapcsolódó feladatok ütemezését a projekt ütemezéséhez igazodóan.</p>
8. Célterület-specifikus kockázatok és kezelésük	<p>A fejezet ismerteti az azonosítható potenciális kockázatokat és azok várható hatását, valamint a kockázatok megelőzésének tervezett módját.</p>
9. Mellékletek	<p>A Kutatási terv egységes struktúrájú mellékletei tartalmazzák az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felhasznált források jegyzéke; • Rövidítések jegyzéke; • Ábrajegyzék; • Táblázatok jegyzéke; • A kutatástervezést támogató egyeztetések listája; • Egyéb kutatás-specifikus mellékletek.

Forrás: saját szerkesztés

4 A KUTATÁS KÜLSŐ ÉS BELSŐ KAPCSOLÓDÁSAI

4.1 A kutatás kapcsolódása a kutatási projekt egyéb elemeihez

A projekt keretében leszállítandó eredménytermékek közötti összehangolt, jól elhatárolt és egymásra épülő tartalmak biztosítása érdekében a kutatási tevékenységek és eredménydokumentumok közötti összefüggések kezelése kiemelten fontos a tevékenységek tervezése és megvalósítása során.

Az alábbiakban a kutatás során érvényesített belső kapcsolatok kerülnek összefoglalásra:

- A négy kutatás esetében készülő Kutatási terveket a vonatkozó Helyzetelemzés c. dokumentumokban összefoglalt előzetes szekunder vizsgálatok és megrendelői egyeztetések eredményei alapozták meg. A helyzetelemzésben foglalt problémafelvetésekhez igazodóan kerültek megfogalmazásra a Kutatási tervben a kutatási kérdések és hipotézisek, amelyek a kutatási eszközök részletes kidolgozását támogatják.
- A Kutatási tervben is érvényesülnie kell, hogy a projekt keretében elvégzendő négy kutatás egy egységet alkot.
 - Az 1., 2. és 3. Kutatások a közsféra szervezetei, a közfeladatot ellátó szervezetek, illetve a közszférához közfeladat ellátása vagy közpénzzel való gazdálkodás okán kapcsolódó, egyéb szereplők teljes spektrumára kiterjedően, az információs szabadság érvényesülésének aktuális gyakorlatát vizsgálják az Infotv. alapján.
 - A 4. Kutatás fókuszában az információs szabadság témakörének átfogó és horizontális jellegű, a szabályozási és korrekciós mechanizmusokra irányuló kutatása áll.

A kutatási eszközök tervezése során figyelembe kell venni, hogy az egyes célcsoportok megkeresése, bevonása ne párhuzamosan, hanem összehangoltan történjen. Ennek kapcsán a 4. Kutatás keretében vizsgált korrekciós mechanizmusok célterület-specifikus vizsgálatát az érintett kutatás végzi, illetve a 4. Kutatás megosztja a további kutatásokkal a hatókörükbe tartozó célcsoportokat érintő kutatási eredményeit.

- A kutatási eszközök és a kutatások eredményei ezen kívül összehangolásra kerülnek a III. tevékenységcsoport keretében készülő informatikai fejlesztéseket megalapozó dokumentumokkal, amely a Műszaki Leírás alapján kiterjed az információs szabadságot támogató **online tájékoztató portál helyzetelemzésére** és **konceptiótervére**, valamint a **kormányzati átláthatóságot biztosító megvalósíthatósági hatástanulmányára**.
- A **Helyzetelemzés** című dokumentumban foglalt előzetes helyzetfeltáró megállapítások kiegészítésre kerülnek a II. projektszakaszban végzett primer kutatások eredményeivel, amelyeket szintetizálva a II. szakmai szakaszban kutatásonként készítenendő **Összefoglaló kutatási jelentések** tartalmazzak majd.
- A kutatási eredmények áttekinthető, kereshető és könnyen értelmezhető formában való közzétételét a Megrendelő számára készülő **online adatvizualizációs felület** támogatja.
- Az egyes kutatásokban feltárt problémák és akadályozó tényezők feloldását célozza az azok alapján szintetizált, jogszabályalkotási, szabályozási javaslatokat döntéshozók részére megfogalmazó **Összefoglaló jelentés**; illetve a NAIH részére készülő, az információs szabadság kiterjesztésére irányuló beavatkozási pontokat tartalmazó **Összefoglaló tanulmány** is.
- A **nemzetközi benchmark elemzés** a nemzetközi jó gyakorlatok feltárását és vizsgálatát célozza, melynek tapasztalatai az egyes kutatásokban feltárt problémákra reflektálva, célcsoport-specifikusan épülnek be, kerülnek adaptálásra a megfogalmazott ajánlásokba és javaslatokba.
- A Kutatási projekt keretében szervezett **szakmai rendezvények** és **ágazati munkacsoportok** az érintettek bevonását, valamint a kapott eredmények validálását és disszeminációját szolgálják:

- Az eredményekhez kapcsolódó disszeminációs célú, valamint a kutatásokhoz kapcsolódó, célcsoportok és civilek bevonását támogató szakmai rendezvények összesen 20 alkalommal valósulnak meg, alkalmanként 20-30 fő részvételével.
- Az ágazati munkacsoportok 11 szakterülethez kapcsolódóan működnek, és legalább 2-2 alkalommal (összesen 22 alkalommal) üléseznek a megvalósítás során. Az ágazati munkacsoportok a következő szakterületekhez kapcsolódnak: környezetvédelem; szociális ügyek; egészségügy; közlekedés; oktatás-pedagógia; társadalmi integráció és hátrányos helyzetű célcsoportok; rendészet; sport; közösség és hagyományőrzés; művészet és kultúra; egyház.
- Végül a kutatások alapján feltárt célcsoporti igények, illetve az eredmények alapján azonosított típusproblémák és hibák kezelésére az érintettek tájékoztatását, edukálását célzó, **gyakorlatorientált útmutatók, ajánlások** készülnek. Ezek a dokumentumok az adatigénylés érintettjeit (adatigénylők, adatközlők) hivatottak közérthetően tájékoztatni az információs jogok gyakorlása témakörében, különösen a kutatási eredmények alapján problémásnak mutatkozó területek vonatkozásában. A Projekt keretében a következő témákban készülnek útmutatók, ajánlások:
 - Átláthatósági kézikönyv
 - Önellenőrzést támogató „compliance” útmutató
 - Önkormányzati útmutató az információs szabadság biztosításához
 - Adatközlő Kisokos – ki tartozik az Infotv. hatálya alá?
 - A költségtérítés szabályozása és gyakorlata
 - Közérdekű adatigénylés teljesítésének alapjául szolgáló mintaszabályzat
 - Adatszolgáltatási mátrix, avagy ki kicsoda az információs szabadság terén („pilot” dokumentumként a környezeti adatokhoz kapcsolódóan)
- Szintén a célcsoport tájékoztatását és ismeretbővítését szolgálja a Projekt keretében 14 alkalommal szervezett **Tájékoztató felkészítő roadshow** is. Az alkalmanként 150 fő részvételével megvalósuló félnapos szakmai program célja az adatkezelők információs szabadsággal kapcsolatos munkájának támogatása, a kötelezettségeikkel kapcsolatos ismeretátadás, illetve a kutatás eredményeinek és a projekt eredménytermékeinek bemutatása és terjesztése. A felkészítő előadáson résztvevők a kutatások tapasztalatait beépítő, hasznos és gyakorlatorientált tudásra tehetnek szert az információs szabadság érvényesítéséhez, kiterjesztéséhez és a törvényi előírások betartásához.

4.2 A kutatáshoz kapcsolódó egyéb külső projektek, programok

A fejezetben azonosításra és bemutatásra kerülnek a kutatási tevékenységeket érintő, a jelen időszakban megvalósítás alatt álló egyéb legfontosabb hazai projektek, programok, valamint kutatások és ezek lehetséges kapcsolódási pontjai.

A legfontosabb kapcsolódási és egyben szinergia pontot maga a fejlesztés körülménye generálja. Jelen kutatás és az egész kutatási projekt a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18 „*Jogszályban rögzített közzétételi kötelezettségek alá eső adatok körének felülvizsgálata*” című Felhívásra reagálva valósul meg. A Felhívásban szereplő kritériumoknak való megfelelést nem egy Kedvezményezett teljesíti, hanem a NAIH KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosítószámú, „*Az információs szabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése*” című kiemelt projektje mellett az Igazságügyi Minisztérium és a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó alkotta konzorcium által megvalósítandó KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00002 azonosítószámú „*Jogszályban rögzített közadatokat tartalmazó adatkörök, valamint egyéb nyilvántartott adatkörök felmérése és azok szabályozási oldali felülvizsgálata*” című kiemelt projektje is (a továbbiakban: IM projekt).

Az IM projekt célja a jogszályban rögzített közadatokat tartalmazó adatkörök, valamint egyéb nyilvántartott adatkörök felmérése és azok szabályozási oldali felülvizsgálata.

Az IM projekt megvalósítása során a szakértők áttekintik az ágazati jogszabályokat és kigyűjtik azon rendelkezéseket (önkormányzati rendeleti szintig), amelyek a közadatoknak az adott jogszabály címzettjei által megvalósítandó szolgáltatására, illetve a közadatok állami nyilvántartásának vezetésére vonatkoznak; továbbá létrejön a jogszabályon alapuló közigazgatási adatkör-nyilvántartás (adatkörjegyzék). Megvalósul a közadatok kezelésének megújult rendszere, hatósági felhasználhatóságának és a kapcsolódó funkciók (adatátadás, elemzések stb.) vizsgálata a kiválasztott hatóságok igényeinek felméréseivel és a nyilvántartások szervezetek közötti átjárhatóságával kapcsolatosan.

Jelen projekt és az IM projekt tevékenységei a Felhívásban foglaltaknak megfelelően kerülnek lehatárolásra, de a Kedvezményezetteknek a megvalósítás vonatkozásában szorosan együtt kell működniük. Ez gyakorlati oldalon annyit jelent, hogy minden kutatásnak potenciálisan terveznie kell azzal a lehetőséggel, hogy az IM által megvalósítandó projekt keretében létrejövő Központi Adatkörjegyzék rendelkezésre fog állni a kutatások megvalósítása során és potenciális adatforrásként tud funkcionálni.

A Központi Adatkörjegyzék tervezése és fejlesztése jelen dokumentummal párhuzamosan történik, így a konkrét kutatást illető felhasználás módjáról, illetve az ismeretek integrálásáról a kutatás vonatkozásában készülő Kutatási jelentés tér ki részletesen.

A kutatások tervezése és megvalósítása során érdemes figyelembe venni a **KÖFOP-2.2.3-VEKOP-16-2016-00001 azonosítószámú, „Kapacitásfejlesztés és szemléletformálás a korrupciós esetek nagyobb arányú felderítése, illetve megelőzése érdekében”** című projekt egyes eredményeit is. A projekt 2015-ben indult és többszöri hosszabbítás eredményeképpen a tervezett fizikai zárása 2021.03.31-re változott. A projekt keretében és eredményeként megvalósuló beavatkozások egyrészt egy új, a korrupció megelőzésére, a korrupciós esetek felderítésére szakosodott kormányzati funkció felállítását támogatják a szükséges szervezetfejlesztés, kapacitásfejlesztés, valamint eszközbeszerzés végrehajtásával; illetve a vagyonyilatkozatok átláthatóságát támogató informatikai megoldás kerül fejlesztése. A projektben megvalósuló antikorrupciós kutatások tématerületei:

- Összeférhetetlenség, vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség, valamint a fegyelmi eljárás tapasztalatai;
- Az etikai kódex érvényesülése a kormánytisztviselők, a rendvédelmi hivatásosok és a köztisztviselők körében;
- Az államigazgatási munkakörök korrupciós kockázatának elsődleges és másodlagos elemzése;
- Az antikorrupciós továbbképzések felülvizsgálata;
- Jogesetek és nemzetközi példák elemzése;
- Integritás tanácsadói tevékenység vizsgálata (az integritás tanácsadók és munkáltatók körében);
- A korrupciós kockázatok felmérése a rendvédelmi szervek körében.

A **KÖFOP-2.2.5-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „Átláthatóság a közpénzek felhasználásánál, államháztartási adattárház”** című projekt céljai közé tartozik az államháztartási információs rendszer fejlesztése, az államháztartási adatok és információk áramlásának racionalizálása, egy adattárház kialakítása, a gazdasági folyamatok átláthatóságát monitorozó szervezeti egység felállítása a Magyar Államkincstár keretein belül, az integritáskockázatok kezelésének automatizált támogatása és a szakmai hatékonyságfejlesztés lehetőségeinek azonosítása. Jelen kutatások szempontjából legrelevánsabb elvárt eredménye a projektnek egy „Transzparencia Közpénzügyi Portál” létrehozása, mely felületen az állampolgárok számára is elérhetővé válnak az adatok. Mivel a projekt tervezett befejezése 2022. december 31., azaz időben túlnyúlik jelen projekt tervezett fizikai zárásán, még nem lehet meghatározni, hogy a projekt mely eredményeire tudnak a kutatások esetlegesen szinergia pontként tekinteni.

5 A KUTATÁS BEMUTATÁSA

5.1 Részletes módszertani megközelítés

5.1.1 Előzetes kutatási kérdések és hipotézisek

A Részletes kutatási terv az egyes hipotéziseket és kutatási kérdéseket a helyzetelemzésben meghatározott holisztikus szemléletnek és folyamatjellegnek megfelelően kívánja bemutatni. Az egyes kutató állítások, kérdések ennek megfelelően csatlakoznak és kollaterálnak az információszabadság szabályozásával, annak bemeneti pontjaival, illetve a helyzetelemzésben felvetett problémákkal, amely megalapozza azok későbbi megoldásának irányát is.

1. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (Kérdések és hipotézisek)

Forrás: saját szerkesztés

A kutatás során vizsgált hipotézisek és a kutatási kérdések négy nagy egységre oszthatóak:

1. az egyes korrekciós mechanizmusok körében felmerülő hipotézisekre (hatáskörök);
2. a korrekciós viszonyok egymás vonatkozásában fennálló viszonyrendszerére vonatkozó hipotézisekre;
3. a jogi környezet problémáival, hiányosságaival kapcsolatos hipotézisekre; valamint
4. a további hipotézisekre, amelyek elsősorban az általános tájékoztatási szinttel kapcsolatban merülnek fel a korrekciós mechanizmusok vonatkozásában.

Számos kutatási hipotézis, illetve kutatási kérdés több ponton is becsatolható az információszabadság folyamatjellegű felfogásába:

- Ilyen a jogalkotás, amely korrekcióként a teljes folyamat minden bemeneti pontja szempontjából vizsgálható, vizsgálandó.
- Hasonló ernyő szerepe van több jogintézménynek is, mint amilyen például az együttműködési kötelezettség a felek között.
- Maga a Hatóság, a NAIH is több pontján megjelenik a folyamatnak.
- Az egyes korrekciós mechanizmusok közötti korrekció értelemszerűen mindkét szerv, szervezet között releváns.

A kutatás a holisztikus szemlélet és a folyamatjellegű vizsgálat metszeteinek kiküszöbölése érdekében az alábbi nagy egységekben tárgyalja a hipotéziseket és kutatási kérdéseket:

1. Holisztikus szemlélet három szintje (általános tájékoztatási szint, proaktív közzététel, egyedi adatigénylés). Az egyedi adatigénylés keretében kerülnek bemutatásra az anyagi jogi kérdések, hiszen azok itt jelentkeznek először, jogi relevanciával itt bírnak, illetve az állami jogalkalmazó szervek is ezen életviszonyokkal összefüggésben vizsgálják ezeket. E szinten belül az adatigénylés főbb szempontjai, releváns fogalmi kerülnak alábontásra, és azokhoz kapcsolódnak hipotézisek és kérdések.
2. Egyes korrekciós mechanizmusok (különösen a NAIH, a bíróságok és az Alkotmánybíróság).
3. A kutatás egészét érintő jogalkotási kérdések.

4. A korrekciós mechanizmusok egymáshoz való viszonya, a „korrekciók korrekciója”.

Keresztülfekvő jelleggel bír a civil szervezetek, a sajtó korrekciója, illetve a korábban említett jogalkotás. Ezek feltérképezése és bemutatása a folyamat szempontjából releváns pontokon történik meg.

A kutatási kérdésekhez és hipotézisekhez kapcsolódóan az egyes bemeneti pontok vonatkozásában bevezető, problémafelvető részeket is tartalmaz a fejezet, amelyek döntően kerülnek feltüntetésre. A kutatási kérdések és hipotézisek együttesen szerepelnek a folyamat egyes pontjaiba becsatornázva, és folyamatos számozással vannak ellátva.

A Helyzetelemzés című dokumentumban felvetett problémák sokkal szélesebb körűek, melyek a folyamatszemplétre tekintettel a Kutatási tervben koncentráltan, illetve egységesítve jelennek meg. Ez azt jelenti, hogy a folyamat több pontján jelentkező hipotézisek a könnyebb áttekinthetőség érdekében a folyamat egy pontjához rendelve kerülnek ismertetésre, azonban figyelembevételük természetesen minden releváns aspektusból megvalósul.

Az alábbi táblázat a 4. Kutatás célcsoport-specifikus kutatási kérdéseit és hipotéziseit foglalja össze, bemutatva, hogy azok melyik alkalmazott kutatási eszköz segítségével kerülnek megvizsgálásra a kutatások során.

Az egyes kutatási kérdések megválaszolása, illetve a hipotézisek ellenőrzése komplex elemzési folyamat eredménye lesz, amely az összes módszertani eszköz releváns adattartalmát egyidejűleg figyelembe veszi. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy az egyes hipotézisek elemezhetőségének részletezettsége eltérő, és nagyban függ attól, hogy mely kutatási elemek és milyen mélységben tudnak majd inputot szolgáltatni hozzá. A mérőeszközök összeállítására, az abban szereplő témák prioritizálására és megrendelői jóváhagyására a II. szakaszban kerül sor, így az itt szereplő lista elemei is ennek fényében egyeztetést követően némileg még módosulhatnak.

Az alábbi táblázatban a kutatási kérdésekhez és hipotézisekhez előzetesen hozzárendelésre kerültek azok a kutatási mérőeszközök is, amelyekből potenciálisan információk nyerhetők ki a releváns hipotézisek igazolására / cáfolatára, a kutatási kérdések megválaszolására (X = várhatóan jelentősebb információmennyiség adott mérőeszközzel; (X) = kiegészítő információszerzés adott mérőeszközzel). Az, hogy pontosan mely mérőeszközökkel mely kutatási kérdésekhez, hipotézisekhez nyerhető ki információ, a mérőeszközök részletes kidolgozásakor kerülhet meghatározásra, illetve maga a módszer típusa is befolyásolja azt (pl. kvalitatív interjú módszerek esetében a vezérfonal mellett maga az alany is alakítja a közölt információk tartalmát, irányait).

A hipotézisek ismertetésekor az azonosítók színekkel való ellátása segíti a tájékozódást abban a tekintetben, hogy az egyes hipotézisek mennyiben nyugszanak előzménykutatásokból vagy a helyzetelemzésből származó empirikus alapokon; avagy empirikus előzmények nélküli, kizárólag elméleti feltételezéseknek tekintendők. Ennek megfelelően **zöld háttérszínnel** szerepelnek a táblázatban az erős empirikus megalapozottsággal bíró tartalmak; **sárgával** a részben már alátámasztottak; **pirossal** pedig a kizárólag elméleti alapokon nyugvók jelöltek.

3. táblázat: Kutatási kérdések és hipotézisek

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök					
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések
1. Általános tájékoztatói szint							

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
1.1. Általános tájékoztatás								
K1		Képes-e az információs szabadsággal kapcsolatos általános tájékoztatás növekedése – mind állampolgári, mind adatkezelői oldalon – hatékonyabbá tenni a jogintézményt jogi eszközök nélkül vagy azok mellett?						
H1.1	A jogtudatosság növelésével javul az önkéntes jogkövetés szintje, és ez hozzájárul az adatigénylések eredményességének növeléséhez: egyrészt közvetlenül, az adatkezelők ismereteinek növelése révén; másrészt közvetett úton, az adatigénylői tudatosság szintjének emelkedése által.					X	X	
H1.2	Az információs szabadsággal kapcsolatos általános, illetve adatkezelői tájékozottság szintjének növelésében fontos szerepet tölthet be <ol style="list-style-type: none"> a NAIH; az Igazságügyi Minisztérium; a köznevelés; a civilszervezetek ezzel kapcsolatos tevékenysége. 					X	X	X
H1.3	Az adatkezelők ismereteit jelentősen növelhetné egy információs tisztviselő kinevezése és képzése.	X			X	X	X	
H1.4	A nyilvánosság és a civil szervezetek bevonása tekintetében az Aarhusi Egyezmény szabályozása jó gyakorlat.	X						
H1.5	Az információs szabadság széles körű érvényesülésének alapját a releváns jogszabályok képezhetik elsősorban, ezért a jogalkotási korrekciók a szemléletváltás mellett elsődlegesek.	X			(X)	X		
1.2. Együttműködési kötelezettség								
K2		Hogyan tudja hatékonyabbá tenni a felek közötti együttműködési kötelezettség az egyedi adatigénylések teljesítését?						
H2.1	Az adatigénylők és az adatkezelők közötti együttműködési hajlandóság erősíthető, a törvényi szabályozásba beépíthető, a közfeladatot ellátó szervek számára együttműködési kötelezettséget előíró általános és különös szabályokkal: <ol style="list-style-type: none"> a polgári jogi alapelvek mentén; a közigazgatási eljárásjogi alapelvek mentén; 	X			X	X	X	X

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	3. sui generis alapelvek meghatározásával.							
H2.2	<p>Az állam, illetve közfeladatot ellátó szervek, valamint az adatigénylők közti ellentét kibékíthető:</p> <ol style="list-style-type: none"> az adatigénylés céljának önkéntes, előny fejében történő megjelölésével; az igényelhető adat mennyiség korlátozásával (felső határ megállapíthatóságával; tekintettel arra is, hogy az adatigényléstől függ, mekkora munkaerő-ráfordítást igényel a kért adatokat tartalmazó dokumentumok tekintetében a felismerhetetlenné tétel, anonimizálás). 	X			X	X	X	X
H2.3	<p>A felek közötti együttműködés szintjét javítja, ha a törvény egyértelműen előírja</p> <ol style="list-style-type: none"> a polgári jog alapelveinek alkalmazását; vagy a közigazgatási eljárási alapelvek alkalmazását; vagy ha az Infotv.-ben a közérdekű adatok megismerésével összefüggésben rögzít sui generis alapelveket. 	X			X	X		
		1.3. Közérdekű adatigénylés és más jogalapok viszonya						
K3		Élhet-e a jogalany párhuzamosan a különböző jogalapokon biztosított megismerési, betekintési jogaival?						
K3.1	Az Ákr. szerinti iratbetekintési jog szűkebb körű a közérdekű adatigénylésnél.	X			X			
K3.2	A különböző jogalapokon igényelt megismerési, betekintési jogok esetében egy általános, észszerűtlen adatigénylésre vonatkozó szabály alkalmas lehet a teljesen azonos tartalmú megkeresések elutasítására.	X			X	X		
		1.4. A közfeladatot ellátó szervek önreflexiója						
K4		Alkalmas-e a közfeladatot ellátó szerv önreflexiója mint korrekciós mechanizmus az adatigénylések hatékonyabb teljesítésére a közfeladatot ellátó szervek részéről?						
H4.1	A skót önértékelési mátrix szempontrendszere, illetve annak egyes elemei, így különösen a vezetői	X					X	

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	elköteleződés, bizonyos tekintetben alkalmazhatók a magyar közfeladatot ellátó szervek vonatkozásában is.							
H4.2	Az információszabadságot az is javíthatja, ha az egyes közfeladatot ellátó szerveken belül tudatosan kezelik az adatigényléseket: azokat az összehasonlítást és elemzést lehetővé tevő módon nyilvántartják és statisztikát vezetnek róluk.	X					X	
H4.3	Puha szankcióként szolgálhat az, ha a közfeladatot ellátó szervek meghatározott csoportjai szerinti bontásban statisztikát tesznek közzé arról, hogy melyik szerv magaslik ki vagy marad le az adatigénylések teljesítésében.	X				(X)	(X)	
H4.4	A közfeladatot ellátó szervhez érkező megkeresések értékelése hozzájárulhat ahhoz, hogy a szerv javítsa saját gyakorlatát, illetve az adott szervbe vetett bizalmat.	X					(X)	(X)
H4.5	A közfeladatot ellátó szervek rávehetőek arra hosszútávon, hogy a közzététel a befektetett munka és ráfordított idő ellenére számukra is előnyös.	X					X	
1.5. A sajtó, a civil szervezetek, országgyűlési és más képviselők szerepe								
K5		Milyen többletjogokkal rendelkeznek a sajtószervek, a civil szervezetek, valamint az országgyűlési és más képviselők az információszabadság területén?						
H5.1	Az Infotv. 32. §-a szerinti közvélemény pontos és gyors tájékoztatására irányuló kötelezettség tartalmában többlet jelent, mint a közzététel és az adatigénylések teljesítése, ezért a sajtó, a civil szervezetek és a képviselők tevékenysége ezáltal is erősítheti a közfeladatot ellátó szervek proaktív közzétételi magatartását.	X			X	X	(X)	
H5.2	Az Infotv. 32. §-ából fakadó, a sajtót, a civil szervezeteket megillető többletjogok javítják az információhoz jutás hatékonyságát.				X	X	(X)	
2. Proaktív közzététel								
2.1 Önkéntes közzététel								
K6		Hogyan fokozható a közfeladatot ellátó szervek egyedi közzétételi listák útján megvalósuló önkéntes közzététele?						
H6.1	Van olyan szerv, ami a NAIH mellett még képes lehet az önkéntes közzétételt	X				X	X	

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	elősegíteni, mint az Állami Számvevőszék, a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, az irányítási jogokat gyakorló, illetve a felügyeleti szerv, belső ellenőrök, vagy akár az információs jogok tisztviselője.							
H6.2	Az adatok közzétételi hatékonysága növelhető azáltal, ha a NAIH az egyedi közzétételi listák elfogadását támogató magatartást vesz fel, mint amilyen pl. a képzés, a tájékoztatás.					X	X	
H6.3	Azért él kevés szerv az önkéntes közzététel lehetőségével, mert ez többletterhet, plusz munkát jelent a szervezeten belül, amelynek a személyi, tárgyi feltételei hiányozhatnak.					X	X	
H6.4	Az önkéntes közzététel esetén a visszacsatolás szervezeti kerete is hiányzik, amelyre megoldást kínálhat, hogy <ol style="list-style-type: none"> 1. az adott szervnél értékelik a megkereséseket; 2. külön személy, információs tisztviselő vagy átláthatósági felelős foglalkozik ezekkel a feladatokkal; 3. az adatkezelők megfelelően tájékozottak az Infotv. 37. § (6) bekezdését illetően. 	X				X		
H6.5	Az önkéntes közzététel esetén növelni szükséges az önérték fontosságát a skót önértékelési mátrix mintájára, amely a közfeladatot ellátó szervet arra sarkallhatja, hogy javítson közzétételi gyakorlatán.						X	
		2.2. Kötelező közzététel						
K7		Hogyan fokozható, hogy a közfeladatot ellátó szervek eleget tegyenek kötelező közzétételi kötelezettségüknek?						
H7.1	A proaktivitás fokozásához a puha és kemény jogkövetkezmények együttes alkalmazása szükséges. A korrekciós mechanizmusok hatékonyságát növelheti az, ha a NAIH: <ol style="list-style-type: none"> 1. közigazgatási határozatot hozhat; 2. bírságot szabhat ki; 3. jogosult határozatot hozni arról, hogy a NAIH hozza nyilvánosságra a közérdekű 	X			X	X	(X)	

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	adatokat, amely döntés bíróság előtt megtámadható.							
H7.2	A közzétett adatok azért áttekinthetetlenek, mert 1. a közfeladatot ellátó szervek nem kapnak megfelelő iránymutatást, tájékoztatást arra vonatkozóan, hogyan lenne célszerű közzétenni az adatokat; vagy 2. nincsen megfelelő szankció a közzététel elmulasztása esetére.	X			X	X	(X)	
H7.3	Ha a közzététellel kapcsolatos szabályozás az indokolthoz képest elnagyolt és részletesebb előírások mutatkoznak szükségesnek, a szabályozás módosítása által kisebb mértékben lenne szükség a korrekciós mechanizmusokra.	X					X	
4	A kötelező közzétételben megnyilvánuló mulasztás sajtóérdeklődés, -megjelenés tárgya lehet, amely kiválthatja a közzétételi kötelezettség teljesítését.					X	(X)	X
		3. Egyedi adatigénylés						
		3.1. Az adatigénylés tartalma						
K8		Hogyan pontosítható korrekciós mechanizmusok által az adatigénylés tartalma?						
H8.1	Amennyiben az adatigénylő nem megfelelően határozza meg a közérdekű adatok körét az igénylésben, de egyértelműen azonosítható, hogy milyen adatokat szeretne megismerni, úgy egy, az együttműködési kötelezettséghez kapcsolódó speciális szabály hozzájárulhat a sikeres adatigényléshez, amely alapján a közfeladatot ellátó szerv köteles lenne közölni, hogy az igényléshez kapcsolódóan milyen adatok vannak a kezelésében, illetve milyen más módon segíthetne pontosítani az igénylést.	X			X	X		
H8.2	A közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat fogalmának egyértelműsítése, elhatárolása szükséges 1. az Infotv.-ben; esetleg 2. Alaptörvényi szintű szabályozás is szükséges lehet.	X			X	X		
H8.3	Amikor jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik az	X			X	X		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök					
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések
	<p>adatigénylés, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, úgy pl.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a közfeladatot ellátó szerv felhívhatja az igénylőt az adatkör pontosítására, szűkítésére; 2. a közfeladatot ellátó szerv jogosult más megismerési módra áttérni (pl. betekintés); vagy 3. korlátozni lehetne az igényelt adatmennyiséget. 						
		3.2. Az adatigénylés tartalma					
K9		Hogyan érhető el az adatkezelő válasza, illetve a teljesítés megtagadása esetén az információhoz jutás?					
H9.1	<p>Ha az adatigénylést az adatkezelő nem érti, akkor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mellőzhető a válaszadás, ha az általános tájékoztatás megfelelő; 2. ha együttműködési kötelezettség terheli a közfeladatot ellátó szervet, az adatkezelőnek vissza kell kérdeznie a fontos kérdésekre (pl. határidők, hogyan kéri, hogyan lehetséges, költséghatékony); 3. az adatkezelő szabadon értelmezi, és megválaszolja az igénylést. 	X					
H9.2	<p>Ha az adat közvetlenül nem áll rendelkezésre, vagy ha nincs adat, az adatkezelő csak akkor kötelezhető előállításra, ha számára nem okoz aránytalan nehézséget és munkaráfordítást.</p>	X			X		
H9.3	<p>Nem az információs szabadság területére tartoznak azok az esetek, amikor azért nincsenek meg az adatok az adott közfeladatot ellátó szervnél, mert az adatok létrehozása egy korábbi tevékenység, kötelezettség elmulasztása miatt maradt el, ezért ezzel összefüggésben nem alkalmazható szankciós mechanizmus.</p>	X					
H9.4	<p>Az adatigénylés megtagadásának minősül az, ha a közfeladatot ellátó szerv az adatokba való betekintés lehetőségét biztosítja, jóllehet az igénylő nem ezt kérte,</p>	X			X	X	

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	és ahhoz később sem járult hozzá. Megoldást kínálhat erre egy jogalkotási korrekció biztosítása: <ol style="list-style-type: none"> akár együttműködési kötelezettség formájában, akár az adatigénylő választásán alapuló vagy törvény által meghatározott, teljesítési módok közötti áttérés formájában. 							
H9.5	Célszerű lehet a Kvt. 12. § (6) bekezdésének mintájára egy olyan szabályt elhelyezni, miszerint: „Ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésre vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni vagy tájékoztatni, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti.”	X			X	X		(X)
H9.6	Az adatigénylés hatékonyságát növeli (illetve szükségtelenné tesz újabb adatigénylést) és a korrekciós mechanizmusok terhelését csökkenti, ha az adatkezelő az adatigénylés keretein belül olyan általa kezelt adatot is megad, amelyre ugyan nem vonatkozik az adatigénylés, de amely esetén – az adatigénylés alapján – alappal valószínűsíthető, hogy annak megismerésére kiterjed az adatigénylő szándéka.	X			X	X		
H9.7	Jó gyakorlatot nyújthat a Tromsø-i Egyezmény azon szabálya, mely szerint „a közhatalmi szervnek – amennyire ez észszerűen lehetséges – segítenie kell az igénylőt az igényelt közérdekű adatot tartalmazó irat azonosításában.”	X			X	X		(X)
		3.3. Költségtérítés						
K10		Megfelelő-e a költségtérítés szabályozása a jelenlegi formájában?						
H10.1	A munkaerő-ráfordítás mint költségelem ellentétes a Tromsø-i Egyezménnyel, ezért ebben a tekintetben jogszabálymódosítás szükséges.	X						
H10.2	A költségtérítés jelenlegi szabályozása lassítja az adatok megismerhetőségét, és visszaélészerűen értelmezhetők a	X			X	X		X

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	munkaerő-ráfordításra vonatkozó rendelkezések. A költségtérítés meghatározása nem egyértelmű: túl nagy az adatkezelő diszkréciója, emiatt sérül az adatigénylések elbírálásának egységessége, és ezáltal a jogbiztonság sérül. A munkadíj meghatározása tekintetében korrekcióként szolgálhat az ezzel kapcsolatos jogszabályváltoztatás.							
H10.3	A költségtérítés és a részleges teljesítés kapcsolata nincsen megfelelően rendezve a törvényben, ami jogszabályi korrekciót igényel.	X			X			
H10.4	Amennyiben az igénylő a költségtérítés megfizetését megtagadja, úgy célszerű lehetőséget biztosítani arra, hogy 1. más, költségvonzattal nem járó módon ismerhesse meg az adatokat; 2. az adatigénylő szűkíthesse az adatigénylést, így csökkentve annak költségét.	X			X	X		
		3.4. Az adatigénylő személye és anonimitása						
K11		Megvalósítható az olyan szabályozás, amelyben az adatigénylő anonimitása teljesen biztosított?						
H11.1	Az adatigénylés anonimitásának határa a perindítás, amely esetén szükségszerűen meg kell adni az adatkérő nevét, míg az adatigénylés során nagyobb mértékben kell biztosítani az anonimitás lehetőségét.	X						
H11.2	A visszaélésszerű esetek szabályozása helyett inkább egy észszerűtlenségi szabályt szükséges bevezetni, amelyet az Aarhusi, illetve a Tromsø-i Egyezmény is előír.	X						
H11.3	Az adatigénylő nevének megadása a költségtérítéssel összefüggésben az alapjog lényeges tartalmának nem szükséges korlátozása, másrészt a Tromsø-i Egyezmény főszabályként írja elő az anonimitást, ezért az erre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül kell helyezni.	X				(X)		(X)
H11.4	Az ugyanazon adatigénylő által egy éven belül, azonos tárgykörben beadott adatigénylés esetén az adatok már rendelkezésre állnak. Ha azok nem bővültek, kiadásuk, megismerhetővé tételük a közfeladatot ellátó szerv számára ugyanúgy nem jelenthet többletterhet	X			X			

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatköltségi kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	(vagy többletmunkát), mintha azt a korábbi adatigénylőtől eltérő, más személy igényelte volna; ezért nem szükséges megkövetelni az adatigénylő nevének megadását.							
H11.5	Egyes személyek (pl. sajtó, politikusok, képviselők) nevének felfedése esetén a közfeladatot ellátó szervek elutasító magatartást vehetnek fel, amely az átláthatóság ellenében hat, ezért az anonimitást célszerű fokozni, arra is tekintettel, hogy az anonim adatigénylést támogatják a nemzetközi kötelezettségek is.	X				X		X
		3.5. Az igénylés teljesítésének határideje						
K12		Hogyan fokozható az információhoz jutás az adatkiadás határidejével összefüggésben?						
H12.1	<p>Az adatigénylés teljesítése bizonyos esetekben a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, valamint ha a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, illetve ha a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tétele jelentős idővel jár, úgy a határidő egyszeri meghosszabbításán túl lehetőséget kell biztosítani arra, hogy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. betekintéssel kerülhessen sor az adatszolgáltatásra; 2. az eljárási határidő arányosan igazodhasson az igényelt adatmennyiséghez (pl. 1000 oldalanként 15 nap), a rendelkezésre álló adat tárolási módjához és a kitakarási kötelezettséghez; 3. az igénylő leszűkíthesse az adatigénylést; vagy 4. nem szükséges változtatni a jogi szabályozáson, ha a jelenlegi törvényi határidőn belül teljesíthető az igénylés. 5. Vizsgálható az ex lege adatmennyiségi korlát bevezetése is. 	X			X	X	X	
H12.2	Az Aarhusi Egyezmény adatkiadás határidejére vonatkozó 30 napos szabályánál az Infotv. szigorúbb, ezért itt nem szükséges jogalkotási korrekció, mert	X					(X)	

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	az információhoz jutás rövidebb idő alatt meg tud valósulni.							
3.6. Az adatszolgáltatás módja								
K13		Milyen korrekciók lehetnek szükségesek az adatszolgáltatás módját illetően?						
H13.1	Az adatigénylés pontossága, pontosítása tekintetében korrekciós mechanizmust kellene a törvénybe iktatni a Kvt. mintájára, a visszakérdezés szabályának módosításával. A közfeladatot ellátó szerv, ha az adatigénylés nem egyértelmű, köteles megjelölni azokat a dokumentumokat, illetve dokumentumok körét, amelyek az igény tárgyához tartozóak, és ezzel segíteni a jóhiszeműség követelménye szerint az adatigénylő igényének pontosítását.	X			X	X		(X)
H13.2	Az Infotv.-nek az utóbbi évek technikai fejlődéseire is tekintettel különbséget kellene tennie az elektronikus és a papír alapú megismerés között azáltal, hogy az elektronikusan teljesített adatigénylések esetében „géppel olvasható formátumot” kellene biztosítani a nyílt hozzáférésű adatokról szóló irányelv mintájára	X			X	X		
H13.3	Az átadott, rendelkezésre bocsátott adatokat kereshető formában kell megkapnia az igénylőnek, amely jogszabályi korrekcióval elérhető.	X			X	X		
H13.4	A Hatóság töretlen gyakorlatára és a Tromsø-i Egyezmény szabályozására tekintettel olyan jogalkotási korrekció szükséges, amely előírja, hogy „a közhatalmi szerv a közérdekű adatot tartalmazó irathoz való hozzáférést úgy is biztosíthatja, hogy az igénylőnek könnyen hozzáférhető alternatív forrásokat ajánl.”	X						
3.7. Megtagadási okok								
K14		Hogyan biztosítható az, hogy a közfeladatot ellátó szervek ne visszaélészerűen hivatkozzanak a megtagadási okokra, illetve hogyan csökkenthető a megtagadási okokkal összefüggésben az adatok megismerésének korlátozása?						
H14.1	Ha a megtagadás tekintetében diszkrecionális jogköre van az adatkezelőnek, úgy olyan érdekmérlegelést kellene elvégeznie, amely alkalmas az egymással szemben álló érdekek megfelelő egyensúlyozására,	X	X		X	X		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	figyelembevételére, erre a nyomós közérdek teszje alkalmas.							
H14.2	Az adatigénylő nem köteles megjelölni azt, hogy milyen okból kéri az adatokat, így ez az adatigénylés megtagadása, a megismerés korlátozása során sem vehető figyelembe. Ez ugyanakkor az adatkezelő megfelelő mérlegelési lehetőségét korlátozza a megismerés korlátozásának vizsgálata során, amely nem értékelhető az adatkezelő terhére.	X						
H14.3	Tehermentesítené a korrekciós mechanizmusokat, ha tartalmi szempontú, részletesebb indoklást tartalmazna az elutasítás.	X	X		X			
H14.4	Az Infotv. 27. § (2) bekezdése felsorolásában célszerű korlátozási alapként nevesíteni az adó-, bank- és értékpapírtitkot, ez ugyanis támogatja az önkéntes jogkövetést.	X	X		X			
H14.5	Amennyiben az igényelt adat döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adatnak minősül, úgy az ezzel kapcsolatos peres eljárásokban célszerű az üzleti titok megismerésére vonatkozó rendelkezésekhez hasonló rendelkezéseket a törvénybe iktatni (pl. kivonat készítésére vonatkozó kötelezettség, a kitakarási szabályok pontosítása).	X	X		X			
H14.6	Egyes döntés megalapozását szolgáló adatok nyilvánossága, közadattá nyilvánítása alkotmányosan elfogadható mértékben növelheti az információszabadság érvényesülését.	X			X	X		
H14.7	Számlaszintű elszámolásra kötelezést a gyakorlat szűken értelmezi, ezért ezzel a megtagadási okkal összefüggésben nem szükséges korrekciót alkalmazni. A tényleges jogalkotói cél eléréséhez a rendelkezés pontosítása válhat szükségessé.	X						
H14.8	A személyes adatokkal kapcsolatos szabályozás tekintetében 1. nem szükséges korrekció; 2. az Infotv. 26. § (2) bekezdés adatkörének bővítése lehet szükséges;	X	X		X			

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	<p>3. törvényben előírt szempontokon nyugvó mérlegelés előírása lehet szükséges, mikor lehet szükség a személyes adatok közérdekből nyilvános adatokká alakítására;</p> <p>4. a közérdekből nyilvános adat fogalmának kiegészítése lehet szükséges, amely által a jogalkalmazó diszkreciójában is megjelenhet a közérdekből nyilvános adattá minősítés a törvényi előírásokon túl, ezzel reagálván az EJEB Helsinki-döntésében lefektetett közérdekűségi szempontokra.</p>							
H14.9	Az üzleti titokra hivatkozó megtagadás esetén a visszaélés csökkenthető, ha a szerződő feleket jogszabály kötelezi arra, hogy az üzleti titkot tartalmazó szerződés megkötésekor kötelesek indokolással ellátva megjelölni a szerződésnek azon részeit, amelyek üzleti titokkal érintettek.	X			X	X		
H14.10	Amennyiben az üzleti titokkal összefüggésben az adatkezelő nem a saját üzleti titkát védi, a bíróság olyan személyre hoz kötelező erejű döntést, aki nincsen benne a perben, mert önkéntesen nem avatkozott bele. Korrekció lehet, ha a titokgazda, a titok jogosultja, a harmadik személy is perbeli szereplővé válik.	X			X	X		
H14.11	Az Sztj.-ben szereplő, információszabadsággal kapcsolatos rendelkezések Infotv.-be való áthelyezése lehet indokolt, mivel az az üzleti titokhoz hasonlóan jobban illeszkedik a közérdekű adatigényléshez, mint a szerzői joghoz.	X						
H14.12	A közadatok újrahasznosításával összefüggő implementációs kötelezettségek mintájára célszerű egy arra vonatkozó kivételszabályt elhelyezni az Infotv.-ben, miszerint: „a közfeladatot ellátó szervek nem gyakorolhatják az adatbázis előállítójának a jogát”.	X						
		3.8. Törvényességi felügyelet és tájékoztatási kötelezettség						
K15		Megfelelő korrekció-e a tájékoztatási kötelezettség, illetve az ezzel összefüggő törvényességi felügyelet, vagy ehelyett más módon kell elérni az információszabadság hatékonyabb érvényesülését?						
H15.1	Az Infotv. 27. § (3a)-(3b) bekezdéseinek alkalmazása, gyakorlati megvalósulása csekély, mivel az adatkezelőtől az igénylő	X			X	X		X

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	sokkal egyszerűbben meg tudja kapni az adatokat.							
H15.2	Abban az esetben, ha a felügyelet gyakorló szerv – ideértve az önkormányzati törvényességi felügyelet esetét is –, megfelelő preventív szankciót alkalmaz, a jövőben nagyobb arányban elkerülhető az adatkiadás megtagadása.	X						
H15.3	Magánszemélyek (illetve társasházak) esetében nincsen felügyeleti szerv, ezért a szankciós mechanizmus nem működik, a szabály lex imperfecta.	X						
H15.4	A kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek tekintetében az Infotv. 26. § (3) bek. a releváns, az eltérő szabályozás ugyanakkor nem indokolt.	X			X	X		
H15.5	Az Infotv. nem határozza meg a tájékoztatási kötelezettséggel összefüggésben, hogy hogyan, milyen határidővel szükséges teljesíteni a megkereséseket, így itt jogalkotási korrekció lehet szükséges.	X				X		
		4. Korrekciós mechanizmusok						
		4.1. Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság						
K16		Milyen irányba szükséges elmozdulnia a Hatóság eljárási (hatásköri) korrekcióinak, hogy az a lehető leghatékonyabb legyen?						
H16.1	Alkalmazható lehetne a puha-kemény eljárás a fogyasztóvédelem mintájára, az eljárás alapvetően puha, de az együttműködési kötelezettség megsértése esetén kemény.	X			X	X		
K17		Hatékonyabbá tenné-e a NAIH szerepét egyfajta mediációs jogkör?						
H17.1	A NAIH számára a mediációs szerep kevésbé megfelelő eszköz lehet a közérdekű adatok megismerése szempontjából annál, mintha hatósági jogköröket szerezne.	X			X	X	(X)	(X)
H17.2	A mediáció (békéltetőtestületi funkció) alapvetően csak akkor lehetséges, ha az adatigénylő kilép az anonimitásából.	X						
H17.3	A mediációval összefüggésben az adatkezelőknek alávetési nyilatkozatot kell/lehet tenniük.	X						

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
K18		Hatékonyabbá tenné-e a NAIH szerepét egy adatkiadásra irányuló jogkör mint korrekciós mechanizmus?						
H18.1	<p>Ha a vizsgálat során az igényelt adatok megvizsgálása szükségessé válik és a Hatóság az adatokat, iratokat bekéri és áttanulmányozza, majd ezt követően megállapítja az adatok részbeni vagy teljes kiadási kötelezettségét, de a közfeladatot ellátó szerv ezt megtagadja, akkor – a jelentés elkészítése mellett, illetve helyett – a NAIH-nak lehessen joga úgy dönteni, hogy bizonyos feltételek megléte esetén vagy saját mérlegelése alapján, az igényelt és rendelkezésre álló adatokat megismerhetővé tegye.</p> <p>E döntését a Hatóság közölné a szervvel, aki 30 napon belül a bírósághoz fordulhatna, ahol neki kellene bizonyítania, hogy az adatok nyilvánosságának korlátozása jogszerű és megalapozott. Lehet korlátozni azt is, hogy milyen státusú, típusú, szintű szervezeteknél vagy adatfajták körében lehessen erre joga.</p>	X			X	X		
K19		Hatékonyabbá tenné-e a NAIH szerepét a hatósági jogkör mint korrekciós mechanizmus?						
H19.1	A hatósági jogkör a NAIH esetében megfelelő eszköz lehet arra, hogy még a bírósági szint előtt hatékony korrekciós mechanizmusként működjön.	X			X	X	(X)	(X)
H19.2	A bírságolási jogkör megfelelő szankcionálási mechanizmusként szolgálhat arra nézve, hogy a közfeladatot ellátó szervek az egyedi adatigényléseket, illetve a kötelező közzétételt teljesítsék; ami ezáltal növelheti a NAIH súlyát és szerepét, illetve az információk gyorsabb megismerése irányába hatna.	X			X	X	(X)	
H19.3	A hatóság tekintélyét, befolyását és ráhatását képes lenne növelni egyfajta hatósági jogkör, amelynek keretében a hatóság közigazgatási határozatot hozhatna, bírságozhatna. Döntését a bíróságon lehetne megtámadni. Ez abból a szempontból is előnyös lehet, hogy ezáltal gyorsabban megtörténik az adatkiadás, ha a Hatóság rövid időn belül arról döntést hoz.	X			X	X	(X)	
K20		Hogyan fokozható a közfeladatot ellátó szervek NAIH-hal való kapcsolattartása, együttműködése?						

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatköltségi kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H20.1	A NAIH megkeresésére a közfeladatot ellátó szervek biztosabban válaszolnának akkor, ha meglenne a lehetősége annak, hogy ennek elmulasztása esetén a Hatóság bírsággal sújthatná őket. A felszólítás nem eléggé hatékony eszköz, ezért kemény szankciók alkalmazása szükséges.	X			X	X	(X)	
H20.2	Hozzájárulna az adatkezelők tehermentesítéséhez az, ha nem kellene bejelenteniük a NAIH felé minden év január 31-ig a benyújtott és elutasított kérelmeket.	X			X	X	X	
K21		Milyen korrekció válhat szükségessé a NAIH szervezetével összefüggésben?						
H21.1	A rendszeresen, központi e-mail címről kiküldött hírlevelek (NAIH NEWS) nagyban segíthetik, hogy az egyes szervezeti egységek megismerjék a más szervezeti egységek ügyeit, jogértelmezését, illetve a kapcsolódó friss bírósági döntéseket mind nemzeti, mind uniós szinten, ezért ennek fokozása lehet szükséges.			X	X	X		
H21.2	Az elektronikus ügyintézésre való átállás nagyban csökkentheti a NAIH alkalmazottjainak munkaterhét, növelheti a hatékonyságot, illetve biztosítja a jelenlegi járványhelyzetben is a feladatok ellátásának folyamatosságát.			X	X	X		
H21.3	A rendszeres (személyes vagy online) értekezletek segíthetik a szervezet mindennapos működését, erősíthetik a csapatjellegét, a kollegák jobban megismerhetik egymást, illetve jogi problémákról is rendszerszinten lehetne ezáltal beszélni.			X	X	X		
H21.4	A belső képzések, tájékoztatók megfelelő eszközök ahhoz, hogy a munkatársak tisztában legyenek az irányadó szabályokkal és azok szerint járjanak el. Az egyéni tudatosság e téren általánosan növelhető, ha a hírlevélbe beépülnek a belső, szervezetszabályozó eszközök módosításai.			X	X	X		
H21.5	Az elnök munkájának tehermentesítésével összefüggésben szükség lenne általános ügyekben (HR, beszerzés, informatika, iratkezelés), nemcsak nemzetközi, hanem hazai szakmai kérdésekben is az elnök helyettesítésének megoldására akár az elnökhelyettes, akár más vezető által.			X	X	X		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H21.6	Egyfajta agenda, misszió megfogalmazása a Hatóság részéről, hasonlóan a korábbi új egyensúly koncepciójához, hozzájárulhat a szervezet hatékonyabb működéséhez. A Hatóság által követett program arra is alkalmas, hogy a Hatóság külső megítélését, brandjét erősítse az átgondolt működési koncepció sugalmazása által.			X	X	X		
K22		Hogyan fokozható a NAIH szerepe az általános tájékoztatással összefüggésben?						
H22.1	Az aktusok közzétételével kapcsolatosan jó gyakorlatként szolgálhatna a bírósági ítéletek közzétételével kapcsolatos szempontok adaptálása.				X	X		
H22.2	Egy, a Hatóság által alapított, kiadott periodika hozzájárulhat az általános tájékoztatáshoz, segítheti a jogkereső közönség és a szakmai felhasználók szakmai felkészültségét, tudományos vitát generálhat az információszabadság és az adatvédelem területén egyaránt.				X	X		
		4.2. Bíróságok						
K23		Milyen eljárási, jogalkotási korrekció szükséges a keresetindítással összefüggésben?						
H23.1	Az Infotv. 29. § (1) bekezdése szerinti 15 napos határidő letelte nem szünteti meg az adatkiadási kötelezettséget/lehetőséget, amellyel kapcsolatosan a jogszabály pontosítása lehet szükséges a bírói gyakorlatnak megfelelően.	X			X	X		
H23.2	A keresetindításra nyitva álló 30 napos határidő tekintetében szabályozni szükséges azt, ha egy adatigénylés tekintetében több határidőszámítás is releváns, oly módon, hogy <ul style="list-style-type: none"> 1. egységesen a legkésőbb kezdődő vonatkozik minden keresetindításra; vagy 2. külön-külön szükséges számítani a határidőket. 	X			X	X		
H23.3	Az idő előtt benyújtott kereset megítélése a folyamatban lévő adatigénylésekhez való viszony tekintetében kérdéses, ezért ezt jogszabályi szinten konkretizálni kellene (az adatigénylés mennyiben lehet kötetmi jellegű, mint pl. a le nem járt követelések).	X			X	X		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatkölzői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H23.4	Jogalkalmazási korrekció lehet szükséges arra az esetre, ha az adatkezelő a határidő lejártát követően adja ki az adatokat az igénylőnek, illetve arra is, ha az igény teljesítésére nyitva álló határidő eredménytelenül telik le. Vizsgálandó, hogy szükséges-e a törvényi szabályozás pontosítása, mivel az adatigénylők sok esetben a határidő után teljesített adatkiadások esetében a keresetindítási határidőt az adatkiadás tényleges időpontjától és nem a határidő lejártától számítják. A keresetindítási határidő ezekben az esetekben jelenleg a határidő lejártához kapcsolódik. Korrekció lehet, ha <ol style="list-style-type: none"> a keresetindítási határidőt ilyen esetben az adatok kiadásától kell számítani; vagy a törvény explicite nevesíti, hogy a határidőn túli válaszadás megtagadásnak minősül, és keresetindításra a határidő lejártától van lehetőség. 	X			X	X		
K24		Hogyan növelhető a bizonyítás hatékonysága, egyszerűsítése a bírósági eljárásokban?						
H24.1	Abban az esetben, ha az adatkezelő a bírósági eljárásban iratot csatol be, amely az igénylés tartalmának megfelelő adatokat tartalmaz, azt az adatigénylő nem ismerheti meg. Ezzel, mivel a felek a bizonyítékokat nem ugyanúgy ismerhetik meg, sérülhet a fegyveregyenlőség elve. Megfelelő szabályozással kell elérni azt, hogy ez ne sérüljön. Az adatok kiadása ugyanakkor okafogyottá teheti a pert. Megoldás lehet ilyen esetekben a kivonatos anyagok/beadványok készítésére vonatkozó kötelezettség szabályozása.	X			X			
H24.2	A felperes nem tudja megfelelően bizonyítani, hogy a kért adat az alperesnél van és a kért adat közérdekű, ha nem tudja, milyen adatok vannak a közfeladatot ellátó szervnél. Itt a bizonyítás nehézkes, amely végső soron a joggyakorlás korlátja.	X			X	(X)		(X)
K25		Milyen korrekció lehet szükséges a per kimenetelével összefüggésben?						
H25.1	A jogsértés megállapításának lehetőségét biztosítani szükséges a közérdekű adatokkal kapcsolatos perekben (jogalkotási korrekció).	X			X	X		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H25.2	Jogalkotási korrekció szükséges abban a tekintetben, hogy <ul style="list-style-type: none"> • az adatok kiadása során a meg nem ismerhető részeket milyen módon kell felismerhetetlenné tenni; • hogyan állapítható meg költségtérítés bírósági adatkiadásra kötelezés esetén. 	X			X	X	(X)	
H25.3	Perbeli kötelezés tartalma tekintetében a gyakorlat meghatározza, hogy emailben, DVD-n, szkennelt vagy előállított PDF-formátumban kell megismerhetővé tenni az adatokat. A kereshetőség, illetve „meghatározott módon” fordulat esetében korrekció szükséges.	X			X	X		
K26		Hogyan fokozható az információszabadság, különösen a gyors információhoz jutás a jogorvoslatokkal összefüggésben?						
H26.1	A jogorvoslati fórumok korlátozásával, ezáltal az eljárás tartamának csökkenésével, az alapjog nagyobb mértékben tud érvényesülni, és elkerülhető az, hogy az adatok megismerésük időpontjában ne váljanak tárgytalanná, elavulttá.	X			X	X		
K27		Az információszabadsággal kapcsolatos perekben továbbra is a polgári peres eljárás szabályai szerint vagy inkább a közigazgatási perben alkalmazandó szabályozási rendszer szerint kellene eljárni?						
H27.1	A bíróságok szempontjából a polgári peres eljárás megfelelőbb, mivel így nem szükséges közigazgatási bíróságoknak átadni az ügyek elbírálását.	X			X			
H27.2	A jogorvoslati fórumok tekintetében a közigazgatási bírósági rendszer hatékonyabb: és ez az információszabadság területén sem járna az alapjog szükségtelen vagy aránytalan korlátozásával.	X			X			
K28		Milyen korrekciós eszközökkel növelhető a végrehajtás szerepe és sikeressége?						
H28.1	A jogerős ítéletek végrehajtásának fokozása érdekében korrekció alkalmazása válhat szükségessé.	X			X	X		
H28.2	Az önálló bírósági végrehajtók eljárását és hatékonyságát növelheti, ha megfelelően tájékoztatott az információszabadsággal kapcsolatos szabályokról.	X						

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatköltségi kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
K29		Hogyan fokozható a büntetőjog, illetve a szabálysértési jog szerepe, fokozottabb érvényesülése?						
H29.1	A büntetőbíróságok a közérdekű adattal visszaélés esetében a társadalomra való veszélyesség (jogtárgysérelem) csekély fokát állapítják meg, amely a büntetékiszabás körében enyhébb büntetést, illetve az intézkedés tényleges mellőzését eredményezi.	X			X	X		
H29.2	Szabálysértési alakzatok törvénybe iktatásával a bűncselekmények törvényi tényállásai keretei közzé nem illeszkedő, visszaélésszerű magatartások esetében is lenne megfelelő szankció, illetve preventív hatás.	X			X	X		
		4.3. Alkotmánybíróság						
K30		Kielégítő mértékben járul-e hozzá az Alkotmánybíróság az információszabadság érvényesüléséhez?						
H30.1	Az alkotmányjogi panasz intézménye megfelelő módon hozzájárul az információszabadság biztosításához.	X	X					
H30.2	Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a közpénz fogalmának tág értelmezése érvényesülhet a kilencedik alaptörvény-módosítást követően is, így e körben nincs szükség korrekcióra.	X	X		X	X		
H30.3	A közérdekű adatok megismerésével kapcsolatos alapjogi szabályozási környezet nem változott olyan mértékben, amely a 2012 előtti határozatok figyelembevételének mellőzését megalapozná.	X	X		X			
H30.4	A véleménynyilvánítás szabadsága és az információszabadság azonos védelmet élveznek, mivel mindkét jog a kommunikációs jogok közé sorolható, az információszabadság tekintetében felhasználhatók a véleményszabadsággal kapcsolatban kifejtett megállapítások.	X	X		X			
H30.5	A személyes adatok védelme megfelelően biztosítható az információszabadság széles körű érvényesülése esetén is.	X	X		X			
		4.4. Országgyűlési és más képviselők						
K31		Milyen többletjogokkal rendelkeznek az országgyűlési, európai parlamenti és önkormányzati képviselők?						

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatköltségi kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H31.1	Az országgyűlési képviselők a bárkit megillető (információs szabadsághoz kapcsolódó) alapjogon túl rendelkeznek olyan jogi eszközökkel, amelyek a közérdekű adatok megismerése és az azokhoz való hozzáférésnél hatékonyabban működnek.	X				X		
4.5. Jogalkotás								
K32		Milyen rendszerszintű jogalkotás szükséges vagy lehetséges az információs szabadság szabályozásában?						
H32.1	A környezeti információkra vonatkozó szabályozási rezsim jó gyakorlatainak (mint amilyen a részvételre képesítés vagy az adatkezelői mérlegelés módja az adatkiadással összefüggésben) kiterjesztése valamennyi közérdekű adatra növelheti az információs szabadság érvényesülését.	X						
H32.2	A Tromsø-i Egyezmény szabályainak való megfelelést minél hamarabb meg kell valósítani a jogalkotónak, ezt ugyanis az Egyezmény hatálybalépését megelőzően meg kellett volna tenni.	X						
H32.3	A magyar közérdekű adatigényléseket nem érintő uniós jogszabályok tartalmazhatnak olyan jó gyakorlatokat, amelyek átvétele növeli az információs szabadság érvényesülését.	X						
H32.4	Az adatigénylést jelentősen nehezítheti, hogy sem az Infotv., sem a költségrendelet szabályozása nem áttekinthető az egyszerű (az információs szabadság körében mélyebb ismeretekkel nem rendelkező) adatigénylők (jellemzően, de nem kizárólagosan az állampolgárok) számára.	X			X	X	X	
Korrektív mechanizmusok egymáshoz való viszonya								
K33		Hogyan javítható, illetve fokozható a NAIH és a bíróságok közötti viszony, együttműködés?						
H33.1	A NAIH bírósággal való jó kapcsolatának erősítése elérhető lehet azáltal, hogy a GVH-ra vonatkozó szabályokhoz hasonló funkcióval ruházzák fel a NAIH-ot a versenyjogi kártérítés szabályozásának mintájára (Tpvt. 88/B. §).	X			(X)	(X)		
H33.2	Az Infotv. vonatkozó rendelkezése ellenére a Hatóság véleményadó szerepét nem tudja hatékonyan ellátni, a bíróságok	X			(X)	(X)		

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
	nem kéri ki a NAIH véleményét (Infotv. 71/C. § (3) bek.), amelyre megoldás lehet az, ha ez a jogkör a személyes adatokon túl kiterjesztésre kerül a közérdekű adatokra is.							
H33.3	A bíróságok azért nem élnek a NAIH véleményének kikérésével, mert elegendő eszköznek tartják a Hatóság egyes állásfoglalásainak beemelését az indokolásba, ezért további megkeresést a Hatóság felé nem intéznek.	X			X			
K34		Hogyan javítható, illetve fokozható a NAIH és a civil szervezetek közötti viszony, együttműködés?						
H34.1	A civil szervezetekkel való együttműködés számottevően javulhatna, ha a NAIH erősebb kapcsolatot tartana fenn velük, illetve többször avatkozna be az általuk indított perekbe.	X				X		
H34.2	A NAIH a civil szervezetek által kifejlesztett jó gyakorlatok (az informatikai háttér, formanyomtatványok, tájékoztató anyagok) hasznosításával, továbbfejlesztésével növelni tudná az adatigénylések hatékonyságát, sikerességét.					X		(X)
H34.3	Az atlatszo.hu-hoz hasonló megoldást (kimittud.atlatszo.hu) kínálhatna a NAIH is, azzal hogy <ul style="list-style-type: none"> a NAIH által biztosított felületen lehetne benyújtani az adatigényléseket; a NAIH segítséget nyújthatna a benyújtás során, a NAIH közvetlenül láthatná az igényre adott választ, és a Hatóság fel tudna lépni az ott tapasztalt jogsértésekkel szemben, vagy a NAIH mediálna a felek között jogvita esetén. 					X		(X)
K35		Hogyan javítható, illetve fokozható az Alkotmánybíróság és a bíróságok közötti viszony, együttműködés?						
H35.1	Alkotmányjogi panasz eljárásokban az Alkotmánybíróság viszonylag nagy arányban adhat helyt a kérelmező álláspontjának az információszabadság tág értelmezéséből fakadóan.	X			X			

Ssz.	Kutatási kérdések (K) és hipotézisek (H)	Kutatási mérőeszközök						
		Desk research	Esettanulmány	Szervezetelemzés	Mélyinterjú	Fókuszcsoport	Adatközlői kérdőíves felmérések	Adatigénylői kérdőíves felmérés
H35.2	A bírói kezdeményezés elősegíthetné az információszabadsággal kapcsolatos jogviták és jogértelmezési anomáliák feloldását, amennyiben a bíróságok nagyobb arányban fordulnának az Alkotmánybírósághoz.	X			X			
K36		Hogyan javítható a NAIH és az Alkotmánybíróság közötti viszony, együttműködés?						
H36.1	A két szervezet közötti együttműködés jelentősen javulna, ha az Alkotmánybíróságnak ki kellene kérnie a NAIH véleményét az információszabadsággal kapcsolatos eljárásaiban.	X			X	X		
K36		Hogyan javítható, illetve fokozható az Alkotmánybíróság jogalkalmazásában az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatának figyelembevétele?						
H36.1	Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseire az Alkotmánybíróság viszonylag kis arányban hivatkozik a közérdekű adatok megismerhetőségével, kiadásával kapcsolatos eljárásokban.	X			X	X		
H36.2	Az EJEB gyakorlata számos jó gyakorlatot tartalmaz, amelynek joggyakorlatban, illetve jogalkotásban történő figyelembevétele indokolt lehet.	X				X		
K37		Hogyan javítható, illetve fokozható az Alkotmánybíróság jogalkalmazásában az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatának figyelembevétele?						
H37.1	Az Európai Unió Bíróságának megállapításai számos jó gyakorlatot tartalmaznak, amelyek beépíthetők a magyar alapjogi joggyakorlatba.	X			X	X		
K48		Hogyan javítható, illetve fokozható az Alkotmánybíróság és a civil szervezetek közötti viszony, együttműködés?						
H48.1	A civil szervezetek viszonylag kevés eljárásban vesznek részt az Alkotmánybíróság előtt.				X	X		
H48.2	A civil szervezetek amicus curiae szerepe növelhető lenne az Alkotmánybíróságon.				X	X		

Forrás: saját szerkesztés

A helyzetelemzés alapján az alábbi témakörökhöz kapcsolódó kutatási szempontok minősülnek kiemelten fontosnak:

1. Általános tájékoztatás;
2. Együttműködési kötelezettség;
3. A közfeladatot ellátó szervek önreflexiója;
4. A sajtó, a civil szervezetek, a képviselők szerepe;
5. Közzétételi kötelezettség, a közzétételre kötelezett szervek körének meghatározása és a közzététel helyére vonatkozó információk hozzáférhetősége;
6. Az adatigénylés magánjogi jellege;
7. Az adatigénylés tartalma, az adatigénylések elbírálására, megválaszolására és teljesítésére köteles szervek köre;
8. Az adatkezelő válasza, a teljesítés megtagadása;
9. Az adatigénylő neve, személye, személyes adatainak kezelése;
10. Az adatkiadás teljesítése és határidők kérdése;
11. Az adatszolgáltatás módja;
12. Költségtérítés;
13. A megtagadási okok;
14. A NAIH szervezete, szerepe és hatáskörei;
15. A bizonyítás és a per kimenetele a bírósági eljárásban;
16. A jogorvoslati fórumok és azok jellege (polgári vagy közigazgatási per);
17. A bírósági végrehajtás;
18. Az Alkotmánybíróság szerepe, jogértelmezése;
19. A jogi szabályozás rendszerszintű problémái, különös tekintettel a környezeti információkra;
20. A NAIH viszonya a bíróságokhoz, illetve a civil szervezetekhez;
21. Az Alkotmánybíróság és a bíróságok közötti viszony.

5.1.2 Alkalmazott módszertani eszközök

A kutatás korrekciós mechanizmusnak minősít minden olyan tevékenységet, amely azt célozza vagy arra alkalmas, hogy az önkéntes teljesítést elutasító közérdekű adatkezelőket rákényszerítse az információszabadság biztosítására.

A korrekciós mechanizmusok kutatásának közvetlen célcsoportjába tartoznak a Helyzetelemzés c. dokumentumban foglalt megállapítások alapján a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság és annak személyi állománya, valamint a bírói gyakorlat terén tapasztalattal rendelkező igazságszolgáltatási szereplők. A kutatás célcsoportjába sorolhatók továbbá a bíróságok; az Alkotmánybíróság; az Európai Unió Bírósága; az Emberi Jogok Európai Bírósága; a civil szervezetek; a sajtó képviselői; az ügyészség; az önálló bírósági végrehajtók; az országgyűlési, európai parlamenti és önkormányzati képviselők.

Ugyanakkor a korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok, visszajelzések átfogó, részletes feltárása és pontosabb megértése, valamint a NAIH szerepével kapcsolatos visszacsatolások összegyűjtése céljából a korrekciós mechanizmusok kutatása kiegészül a közvetett célcsoporttól – azaz az adatkezelőktől, valamint az adatigénylőktől és az őket támogató szereplőktől (pl. peres képviselők, ügyintézők) – származó információk gyűjtésével is.

A jelen fejezet a kutatási kérdések megválaszolásához szükséges információk begyűjtésének módszertani eszközeit és pontos célcsoportjait ismerteti. A korrekciós mechanizmusok kutatásának fókuszja, metodikája jelentősen eltér a projekt további alkalmazott kutatásaitól. Jelen kutatásban a társadalomtudományi empirikus adatfelvételek mellett kiemelten hangsúlyos elem, információforrás a

jogi empirikus láb is. A jogdogmatikai kutatás célja a jogdogmatikai érvek, az egyes jogintézmények értelmezésére, alkalmazására vonatkozó álláspontok azonosítása. Ezeket tudja kiegészíteni, támogatni az itt kisebb hangsúllyal megjelenő társadalomtudományi kutatási elem, amelynek körébe a fókuszcsoportos interjú, a mélyinterjú, valamint a kérdőíves adatfelvétel sorolható.

A Kutatási terv társadalomtudományi empirikus része úgy került kialakításra, hogy az adatkezelők mellett az adatigénylők megszólaltatására, bevonására is lehetőség nyíljon, illetve az alkalmazott módszereket tekintve megfelelő mértékben számszerűsíthető, összevetésre alkalmas legyen; valamint a kapott eredmények, összefüggések mögött rejlő mélyebb okok feltárását is támogassa. Ennek érdekében a kutatás széles módszertani repertoárt vonultat fel, melynek részét képezi primer kutatási eszközként a kvalitatív mélyinterjú és fókuszcsoport mellett, az adatbázisba szervezett kvantitatív információkat eredményező kérdőíves adatfelvétel; valamint másodelemzésen alapulva statisztikai adatok további feldolgozása, dokumentumelemzés és esettanulmányok készítése is.

A kutatás teljes lebonyolítása során kiemelt figyelem irányul a személyes adatok védelmére, valamint a megfelelő adatkezelési protokoll kialakítására és alkalmazására. Ennek támogatása céljából minden esetben adatkezelési tájékoztató készül, amely szigorúan betartásra kerül a megvalósítás során.

5.1.2.1 A korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok átfogó feltárása – **Online kérdőív**

A kutatás az adatkezelők korrekciós mechanizmusokban való érintettségét, korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos szervezeti tapasztalatait és attitűdjeit; valamint az adatigénylők korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos ismereteit, tapasztalatait és elégedettségüket online kérdőíves adatfelvétel keretében vizsgálja.

5.1.2.1.1 Az alkalmazott módszer jellemzői

A kérdőíves adatfelvétel a kvantitatív adatgyűjtési módszerek egyike, amely az úgynevezett számítógéppel támogatott online lekérdezés (Computer Assisted Web Interviewing = CAWI) módszerével zajlik. A kérdőíves adatfelvétel egyik nagy előnye, hogy kellően nagy számú, megfelelően megválasztott mintán statisztikailag megbízható és a célcsoport egészére általánosítható következtetések levonását teszi lehetővé. A kérdőív egy erősen strukturált adatfelvételi eszköz, mennyiségi vizsgálatot tesz lehetővé, ami egyúttal egyik hátránya is: a tárgyalt kérdések, problémák mélyebb feltárására kevésbé alkalmas, azonban kiegészítő kvalitatív módszerek alkalmazásával elmélyíthetők eredményei.¹ A zárt kérdések esetében előre meghatározott válaszlehetőségek közül választhat a válaszadó. A zárt kérdések szelektív altípusa, amikor a válaszlehetőségek száma magas (min. 3), dichotóm altípusa pedig, amikor eldöntendő formában kerül megfogalmazásra a kérdés és a megkérdézettek két válaszlehetőség közül választhatnak. Nyitott kérdések esetében a válaszadók saját szavaikkal válaszolhatnak. Többek között azokban az esetekben célszerű ennek használata, amikor a válaszadó megadott válaszlehetőségekkel való befolyásolása elkerülendő, vagy nem áll rendelkezésre megfelelő információ a lehetséges válaszlehetőségekről. A félig nyitott / félig zárt kérdések használata akkor indokolt, amikor a megadott válaszlehetőségek mellett „egyéb”, saját szavakkal kifejezhető válaszlehetőséget is biztosítani szeretnénk. A kérdéstípusok ezenfelül a megjelölhető válaszok száma szerint is csoportosíthatók: egyválasztós kérdések esetében kizárólag egy válaszlehetőség megjelölésére van lehetősége a válaszadónak, míg többválasztós kérdések esetében minden releváns választ jelölhet. Utóbbi kérdéstípus speciális esete a „rangsoroló kérdés”, amely esetében a válaszadónak valamilyen szempont szerint sorba szükséges állítani a megadott válaszlehetőségek mindegyikét / egy részét. A szubjektív vélemények, attitűdök mérésekor index vagy skála használata javasolt. Ezek az összetett mérőeszközök segítik a komplexebb jelenségek mérését: a mérni kívánt jelenség meghatározása egyetlen értékkel történik az elemzés során, olyan módon, hogy több empirikus mutató összevonásra kerül.² A projekt alkalmazott kutatásai keretében lebonyolítandó kérdőíves

¹ A lehetséges kérdéstípusokról részletesen ír többek között Héra és Ligeti (2014).

² Héra – Ligeti 2014

adatfelvételek céljából tervezett mérőeszközök várhatóan – eltérő súllyal – az említett kérdéstípusok mindegyikét tartalmazzák.

Az online adatfelvételi forma idő- és erőforráshatékony módon képes nagyszámú elemezhető információ begyűjtésére, emiatt hatékony módja a lekérdezésnek olyan esetekben, amikor nem kell lefedettségi hibától tartani; azaz a célcsoport egésze rendelkezik interneteléréssel, elektronikus címmel, illetve a kitöltéshez szükséges eszközökkel és kompetenciákkal. A korrekciós mechanizmusok kutatása keretében lebonyolított kérdőíves adatfelvétel egyfelől a további három, különböző érintetti kört célzó alkalmazott kutatás során vizsgált szervezetek körében zajlik, az ott készülő online lekérdezés mérőeszközebe építve; másrészt az adatigénylői kör (állampolgárok, sajtó képviselői, civil szervezetek) körében indított saját lekérdezéssel. Az elektronikus elérhetőség és internethozzáférés az említett szereplők körében nagy valószínűséggel adottnak tekinthető.

Szervezetek megkeresésekor azért is előnyös módja az adatgyűjtésnek az online forma, mert így rugalmasan képes alkalmazkodni a célcsoport időbeosztásához (azaz szabadon megválasztott időpontban kitölthető); illetve szervezeten belül a kérdőív adott esetben egyszerűen továbbítható a kompetens kitöltő számára. Válaszadói oldalról az önálló, saját időbeosztáshoz igazítható, visszatérést biztosító kitöltés lehetősége jól átgondolt, teljeskörűsége törekvő válaszadást eredményezhet; azonban egyúttal a kérdőív kitöltésének félbehagyását is magában hordozhatja.

Mint minden módszernek, természetesen az online kérdőíves adatfelvételnek is vannak gyengepontjai: legjelentősebb hátrányaként említhető – a fentebb jelzett nagy arányú válaszhiány és félbehagyás mellett – az általában jellemző alacsony válaszadási hajlandóság, a csekély visszaérkezési arány. Ezen problémák visszaszorítása érdekében szükségesek: egy jól megtervezett felkérőlevél csatolása; a célcsoport szempontjából releváns szereplők általi ösztönzés; valamint a válaszadás folyamatos monitorozása. Továbbá, szükség esetén emlékeztető levél kiküldése, illetve a technikai-módszertani lehetőségek kiaknázása (pl. kötelező kérdések, figyelemfelkeltő kérdőív design, releváns kérdések megfogalmazása stb.). További hátrányként említhető, hogy az önkitöltős, online adatfelvétel során a kérdőív terjedelme meglehetősen korlátozott, mivel a tapasztalatok szerint a kitöltési idő optimálisan nem lehet hosszabb 15 percnél, mert ezt követően jelentősen romlik a befejezési arány.

A feldolgozást támogató előnye az online kérdőíveknek, hogy a válaszok automatikusan egy háttéradatbázisban rögzülnek, ezáltal a kitöltött kérdőívek nem járnak további jelentős feldolgozási feladattal, illetve a terepmunka bármely pontján betekintés nyerhető a lekérdezésből származó adatokba. Az online kérdőív egy további technikai erőssége, hogy a hozzákialakított felületek révén mód nyílik bonyolultabb struktúra kialakítására (pl. feltételes kérdések beállítása), amely lehetővé teszi a célcsoport speciális szegmenseinek résztémák mentén vett feltárását anélkül, hogy ez zavarná, hosszadalmassá tenné az összes kitöltő számára a kérdőívet.

A kérdőíves kutatási elem esetében sor kerül a mérőeszköz előzetes tesztelésére kisélemű minta bevonásával.³

5.1.2.1.2 Az adatfelvétel célcsoportja, a mintavétel jellemzői

A korrekciós mechanizmusok kérdőíves kutatása keretében elvárás, hogy minimum 100 elemszámú érvényes, elemezhető, kitöltött kérdőív keletkezzen, a helyzetelemzés által azonosított célcsoportok megkeresésével. A korrekciós mechanizmusok kutatása során a téma minél részletesebb feltárása céljából a közvetett célcsoport megkeresése történik meg: egyfelől a projekt további három alkalmazott kutatásán keresztül megszólításra kerül az adatkezelői oldal; másrészt ezzel párhuzamosan a kutatás keretében az adatigénylők tapasztalatainak felmérése is megvalósul.

Kérdőíves felmérés az adatkezelők körében

Az adatkezelői csoportokat az önkormányzati nyilvánosság kutatása (1. Kutatás), a központi közigazgatás nyilvánosságának kutatása (2. Kutatás), illetve a közigazgatáson kívüli, közzétételre

³ A kérdőíves adatfelvétel módszerének részletes leírása megtalálható a szakirodalomban, többek között Bryman (2012) vagy Héra és Ligeti (2014) átfogó, társadalomtudományos kutatási módszereket bemutató művében.

kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása (3. Kutatás) vizsgálja a projektben. Külön a korrekciós mechanizmusok szempontjából e célcsoportoknak a 4. Kutatás keretében történő, ismételt megkeresése egy különálló kérdőívvel nem hatékony és nem célravezető módja az adatgyűjtésnek. Ennek oka, hogy ugyanazon projekt keretében, rövid időn belül egy újabb megkeresés és felkérés vélhetően alacsony válaszadói hajlandósággal járna, illetve indokolatlan adatszolgáltatási terheket róna a szervezetekre. Az ismétlődő felkeresés mellett további hátrány, hogy a kiselemű minta (N=100) esetében sérül az eredmények, következtetések megbízhatósága és érvényessége. Utóbbi különösen igaz, amennyiben a kiselemű minta nem homogén, hanem cél annak almintákra bontása, különböző alcsoportokra vonatkozó következtetések levonása. A fentiek ismeretében ezért a korrekciós mechanizmusok kutatása keretében lebonyolítandó, adatkezelői oldalt érintő kérdőíves adatfelvétel beépül az 1., 2. és 3. Kutatás keretében lebonyolítandó kérdőíves adatfelvételekbe. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a korrekciós mechanizmusok kutatása szempontjából releváns kérdések részét képezik az 1., 2. és 3. Kutatás keretében kidolgozott kérdőíveknek, és mindhárom alkalmazott kutatás keretében megkeresett célcsoport körében lekérdezésre kerülnek. Az 1., 2. és 3. Kutatás során kérdőíves adatfelvétel keretében vizsgált minták pontos összetétele az egyes kutatásokhoz kapcsolódó Részletes kutatási tervekben kerül kifejtésre.

Kérdőíves felmérés az adatigénylők körében

A korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok, elégedettség és javaslatok felmérése céljából az adatigénylői oldal kérdőíves megkérdezésére is sor kerül a kutatás keretében. Az adatigénylői oldalon az állampolgárok, a sajtó, illetve a civil szervezetek képviselői közül azon szereplők kerülnek megszólításra, akik a kimittud.atlatszo.hu háttéradatbázisa szerint gyakran élnek adatigénylással. Az adatigénylők körében cél, hogy minimum 100 elemszámú érvényes, elemezhető, kitöltött kérdőív álljon rendelkezésre. A lekérdezés ebben a formában nem reprezentatív, az alapsokaság pontos ismerete és feltérképezhetősége hiányában ennek módszertani korlátai vannak. 100 elemezhető, kitöltött kérdőív ugyanakkor már lehetővé teszi az adatigénylők körében tervezett kvalitatív kutatási elem kiegészítését, nagyobb merítés biztosítását, típusproblémák azonosítását, illetve megoldási javaslatok gyűjtését.

5.1.2.1.3 Az adatfelvétel tartalmi fókuszai, céljai

Az adatkezelői oldalon lebonyolított kérdőíves felmérésekbe az adatkezelői gyakorlat feltársára irányuló kérdések mellett a következő, korrekciós mechanizmusok kutatása szempontjából releváns témakörök kerülnek beépítésre, melyek prioritizálására, esetleges szelektálására, illetve részletező kifejtésére a mérőeszközök kidolgozásának szakaszában kerül sor:

- A szervezet információszabadság témájához kapcsolódó tájékoztatói gyakorlatának és tájékoztatásra vonatkozó igényeinek összegyűjtése:
 - A tájékoztató formája, gyakorlata,
 - A tájékoztatás mennyiségével és minőségével kapcsolatos elégedettség,
 - A megfeleléshez szükséges támogatásra vonatkozó igények azonosítása,
 - A NAIH szerepével kapcsolatos igények és javaslatok feltárása;
- Jogértelmezési nehézségek, jogi szabályozást érintő problémák;
- Korrekciós mechanizmusokban, szankciókban való érintettség és erre vonatkozó szervezeti tapasztalatok, szervezeti reakciók:
 - Jogi eljárásban való érintettség,
 - Kötelezettség előírásában való érintettség és annak teljesítése,
 - Végrehajtási vagy büntető eljárásban való érintettség és annak kimenetele.

Az adatigénylői oldal megkérdezése során pedig a következő témakörök kerülnek beépítésre a kérdőívbe, melyek prioritizálására, esetleges szelektálására, illetve részletező kifejtésére szintén a mérőeszközök kidolgozásának szakaszában kerül sor:

- A közzétételi gyakorlat, illetve a közérdekű adatigénylések teljesítési gyakorlatának megítélése felhasználói oldalról;
- Korrekciós mechanizmusokra vonatkozó ismeretek;
- Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok, problémák feltárása;
- Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos elégedettség felmérése;
- Korrekciós mechanizmusok hatékonyságának megítélése;
- Megoldási javaslatok, jobbitó ötletek összegyűjtése;
- A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság szerepével kapcsolatos igények feltárása.

A projekt alkalmazott kutatásainak mindegyike során a tervezett kérdőívek mint kvantitatív mérőeszközök kidolgozásakor érvényesülnek a kérdőívszerkesztés általános alapelvei.⁴

5.1.2.2 A gyakorlat mögött meghúzódó mélyebb okok feltárása – **Mélyinterjú**

A kutatásban tervezett mélyinterjúk szerepe a téma mélyebb feltárása, megértése mellett a többi adatfelvétel mérőeszközeinek pontosítása, validálása, illetve ezekhez hiteles inputok nyújtása.

5.1.2.2.1 Az alkalmazott módszer jellemzői

A mélyinterjú egy kvalitatív kutatási módszer: az interjú során az interjút készítő kutató (interjúer) és az interjúalany beszélget, melynek keretében az interjúalanynek lehetősége van saját szavaival elmondania véleményét a tárgyalt kérdésekkel, problémákkal kapcsolatban. Az interjúkészítés céljának függvényében az interjúk különböző típusai különböztethetők meg.⁵ Jelen kutatás esetében a tervezett beszélgetés a félig strukturált interjú sztereotípiáinak megfelelően zajlik: azaz egy előre meghatározott kérdéssor – úgynevezett interjú vezérfonal – mentén vezeti a beszélgetést a kutató; azonban a struktúrát rugalmasan kezelve teret enged a beszélgetés során felmerülő, előre tervezett kérdéssortól esetlegesen eltérő kérdéseknek is. Az interjú beszélgetés – az interjúalany beleegyezése esetén – hangfelvétel rögzítése mellett zajlik, amely a későbbi feldolgozás alapját képezi. A mélyinterjú módszerének előnye, hogy lehetővé teszi a téma árnyaltabb megértését, a háttérben meghúzódó motivációk, attitűdök alaposabb feltárását. Solt Ottilia (1998) megfogalmazása szerint a mélyinterjú kifejezés arra utal, hogy a beszélgetés célja a személyiség „mélyrétegeibe” hatolás és olyan információk (gondolatok, vélemények) felszínre hozása, amelyet az interjúalany sem tudott magáról, vagy amelyre nem gondolt a korábbiakban.

Jelen kutatás esetében az interjúk nagyobb része időben a kvantitatív kutatási elemek – vagy legalábbis azok megkezdése – után kerül lebonyolításra, tehát lehetőséget teremt a kvantitatív részeredmények mélyebb megértésére, magyarázatára.

Az interjú szituáció kb. 45-90 percet igényel: ennyi időre van szükség a megfelelő légkör megteremtésére, a témával kapcsolatos bevezető beszélgetésre, majd a vezérfonal mentén haladva a kérdések alaposabb tárgyalására; illetve a vezérfonaltól eltérő, a beszélgetés során felmerülő egyéb, a válaszadó által fontosnak tartott kérdések, témák érintésére, majd a beszélgetés megfelelő lezárására. Egy jól felkészült kutató által vezetett interjú során a módszer lehetővé teszi a válaszmegtagadás visszaszorítását és magas válaszadási arány, illetve részletes, tartalmas válaszadási minőség elérését. Mélyinterjú készítése során az interjút készítő kutató szerepe különösen fontos: meg kell nyernie, azaz kooperatívvá kell tennie az interjúalanyt, és értenie kell az érzékenyebb pontok kezeléséhez.⁶ A közvetlen interakció a kutató és az interjúalany között lehetővé teszi a válaszok mellett egyéb,

⁴ lásd: pl. Héra – Ligeti 2014

⁵ Az interjú típusokról lásd bővebben pl. Héra és Ligeti (2014) módszertani könyvét!

⁶ Héra – Ligeti 2014

nonverbális jelek, a kérdésekkel kapcsolatban tanúsított reakciók megfigyelését, monitorozását is, amelyek hasznos kiegészítő információként szolgálhatnak.

A kvalitatív kutatási módszerek, így a mélyinterjú esetén is számolni szükséges azonban bizonyos hátrányokkal, korlátokkal. Ez utóbbiak között említendő, hogy az interjúk felmérés eredményei az alacsony, nem reprezentatív elemszámból adódóan nem általánosíthatók a vizsgált célcsoportra. Bizonyos esetekben hátrányt jelenthet az interjúk módszer idő- és erőforrás-igényessége: az interjú szervezése, elkészítése, majd a hanganyag feldolgozása, kivonat és átirat készítése egyaránt jelentős energia-ráfordítással járnak. Nem hátrányként, inkább számba veendő tényezőként említendő, hogy az interjúkészítés rugalmasságot igényel a kutató részéről; továbbá azt a képességet, hogy a kutató befolyásolás nélkül, mégis határozottan vezesse a beszélgetést. További kihívást jelenthet az interjúkészítés során, ha az interjúalany kevésbé közlékeny, csak tényszerű, rövid válaszokat ad, illetve esetleg éppen a mélyebb megértést segítő, érzékenyebb kérdéseket utasítja vissza vagy válaszolja meg túl tömören.⁷

5.1.2.2.2 Az adatfelvétel célcsoportja, a mintavétel jellemzői

A korrekciós mechanizmusok kutatása során a mélyinterjúk adatfelvétel felsővezetők, bírók, illetve peres képviselőket ellátó jogi képviselők bevonásával valósul meg. A kutatás keretében minimum 20 fővel készül interjú.

A potenciális interjúalanyok felkérésekor a NAIH és az Igazságügyi Minisztérium hivatalos megbízólevelének csatolása indokolt, továbbá vélhetően célzott személyes egyeztetések lebonyolítása is szükséges lehet a bírók eléréséhez. Esetükben a törvényszékek és az ítélőtáblák elnökeinek, valamint a Kúria elnökének felkeresése indokolt, akiktől kérhető a kutatásban való részvétel támogatása, az erre vonatkozó motiválás, illetve a közérdekű adatigénylésekhez kapcsolódó perekben ítélező polgári ügyszakos bírók nevének és elérhetőségének kutatás céljaira való átadása. A bírók, illetve a peres képviselők köréből történő választás szempontjai a következők lehetnek:

- Fővárosi és vidéki szereplők is képviseltessék magukat;
- A témába tartozó perek számossága;
- A témában gyakran hivatkozott perekben érintettek;
- Kiemelt, fókuszterületekhez kapcsolódó témákban eljárók;
- Megrendelői igények, javaslatok beépítése a kiválasztásba.

Az 2. táblázat ismerteti a mélyinterjúk felmérés mintájának tervezett összetételét.

4. táblázat: A mélyinterjúk adatfelvétel mintájának tervezett összetétele⁸

Alcsoport	A minta számossága (db)	Mintán belüli arány (%)
NAIH felsővezetők: <ul style="list-style-type: none"> • NAIH elnöke • NAIH Elnöki Kabinet, főosztályvezető-helyettese • NAIH Információsabadság Főosztály, főosztályvezetője 	3	15,0%
Alkotmánybíróság (AB):	3	15,0%

⁷ A kvalitatív adatgyűjtési technikákkal és ezen belül az interjúk technikával kapcsolatos részletes módszertani leírásokhoz és megfontolásokhoz a hazai szakirodalomból lásd Solt (1998) és Héra – Ligeti (2014) írását, nemzetközi téren lásd Bryman (2012) és Steiner (1996) művét!

⁸ A mélyinterjúk adatfelvétel mintájának tervezésekor konkrét szereplők meghatározására is sor került, azonban felkérésük a NAIH jóváhagyását megelőzően nem kezdődött meg. Ebből kifolyólag a minta végleges összetétele a potenciális interjúalanyok beleegyezésétől, részvételi szándékától függően változhat a megvalósítás során.

<ul style="list-style-type: none"> • AB elnök • AB főtitkár • egy alkotmánybíró 		
Érintett bírók		
Peres képviseletet ellátó jogi képviselők	14	70,0%
Összesen	20	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

5.1.2.2.3 Az adatfelvétel tartalmi fókuszai, céljai

A mélyinterjú felmérés célja a helyzetelemzésben és a már lebonyolított primer kutatásokban azonosított problémák okainak, lehetséges megoldásainak feltárása, jó gyakorlatok azonosítása. A korrekciós mechanizmusok kutatása esetében kiemelt cél a felsővezetők és bírók, illetve a peres képviseletet ellátó jogi képviselők vonatkozó peres gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatainak a feltárása és egy minél átfogóbb, komplex kép alkotása a témában. A mélyinterjú beszélgetés egy előre meghatározott kérdéssor – ún. interjú vezérfonal – mentén zajlik, teret engedve azonban a beszélgetés alatt felmerülő további releváns kérdéseknek, témaköröknek is. A mélyinterjú tervezett témablokkjai – melyek prioritizálására, esetleges szelektálására, illetve részletező kifejtésére a mérőeszközök kidolgozásának szakaszában kerül sor – a következők:

- Bevezető, ráhangolódást biztosító kérdések;
- A NAIH és a bíróságok kapcsolatának értékelése;
- Jogértelmezési és jogalkalmazási kérdések, problémák azonosítása;
- Peres gyakorlatok jellemzőinek, tapasztalatainak feltárása;
- A bírók körében javasolt specifikus kérdéskörök:
 - Az adatkezelő részéről rosszhiszemű pervittel kapcsolatos tapasztalatok (pl. adatkezelő okot adott a perre, perelhúzó magatartást tanúsított, bizonyítási tehernek nem tett eleget),
 - Meghagyás kibocsátásának előfordulása,
 - Alperes meghagyással szembeni ellentmondásának előfordulása,
 - Felperesnek jogi képviselővel való rendelkezése (járásbírószágon ítélkező bírók esetében releváns),
 - Felperesek jellemzése,
 - Tömeges adatkérés előfordulásával kapcsolatos tapasztalatok.

5.1.2.3 Az adatigénylők korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos attitűdjeinek feltárása – **Fókuszcsoportos interjú**

Az adatigénylők, illetve az őket támogatók tapasztalatai, a korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos elégedettségük, észrevételeik, javasolataik mélyebb feltárása fókuszcsoportos interjújuk keretében, a területen aktív szereplők bevonásával is megvalósul.

5.1.2.3.1 Az alkalmazott módszer jellemzői

A fókuszcsoportos interjú szintén egy kvalitatív kutatási technika: a beszélgetés egy moderátor vezetésével zajlik és meghatározott számú résztvevő egyidejűleg, csoportosan vesz részt benne. A

1. Sajtó képviselői;
2. Civil szervezetek.

Az adatigénylőket támogató szereplők körében:

3. NAIH ügyintézők;
4. Ügyvédek.

Az információszabadság tudományos kutatásának művelői körében:

5. Felsőoktatási intézmények (jogi karok).

A sajtó képviselői és a civilek adatigénylői szempontból kerülnek megkérdezésre a fókuszcsoportos beszélgetés keretében. A felsőoktatási intézmények egyszerre képviselhetik az adatkezelőket, a tudományos és a kutatási partnereket, valamint az adatigénylők nézőpontját. A NAIH ügyintézőinek megkérdezése az adatigénylők támogatása szempontjából is releváns; ugyanakkor a NAIH adatkezelőként is megnyilvánulhat a felmérésben. Továbbá, az ügyvédek szintén mint adatigénylőket támogató szereplők kerülnek megszólításra.

Az adatigénylői oldal résztvevőinek kiválasztásakor a következő szempontok érvényesülnek:

- A civil szervezetek esetében a nem formális civil szerveződések (akár Facebook csoportok) képviselőit is érdemes bevonni a kutatásba;
- Fővárosi és vidéki adatigénylők megszólaltatása is javasolt;
- A releváns szereplők azonosítására alkalmas lehet a kimittud.atlatszo.hu felülete.

A résztvevők toborzására a következő felületek, csatornák lehetnek alkalmasak (az indikatív lista szakmai megfontolásoknak megfelelően változhat a szervezési szakaszban):

- Releváns civil szervezeti kör szakértői meghatározása;
- Releváns sajtó kör szakértői meghatározása;
- Releváns civil szervezetek hírleveleiben, honlapjain jelentkezési lehetőség megadása;
- A kimittud.atlatszo.hu honlap felületén regisztrált felhasználók közvetett megkeresése, felkérése a kutatásban való részvételre;
- Az ágazati munkacsoportokon résztvevők ajánlásai alapján vett felkérés;
- A projekt keretében szervezett szakmai rendezvényeken résztvevők számára jelentkezési lehetőség megadása;
- A NAIH ügyfélszolgálatán dolgozó kollégák közvetett felkérése a részvételre.

5.1.2.3.3 Az adatfelvétel tartalmi fókuszai, céljai

A fókuszcsoportos interjúk célja az adatigénylés gyakorlatának és kihívásainak az adatigénylők szempontjából történő feltárása, kifejezetten a korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatokra, elégedettségre irányulóan. A fókuszcsoportos beszélgetés egy előre meghatározott kérdéssor (vezérfonal) mentén zajlik, ugyanakkor, mint fentebb bemutatásra került, teret enged a beszélgetés alatt felmerülő további releváns kérdéseknek, témaköröknek is. A korrekciós mechanizmusok kutatása során a fókuszcsoportos beszélgetés témablokkjai igazodnak a kvantitatív (kérdőíves) kutatási elem adatigénylőket célzó témablokkjaihoz. A két módszertani eszköz jól kombinálható, a várható eredmények kiegészítik és magyarázzák egymást. A fókuszcsoportos interjú tervezett témablokkjai a következők, melyek prioritizálására, esetleges szelektálására, illetve részletező kifejtésére a mérőeszközök kidolgozásának szakaszában kerül sor:

- Bevezető, ráhangolódást biztosító kérdések;
- A közzétételi gyakorlat megítélése felhasználói oldalról;
- Korrekciós mechanizmusokra vonatkozó ismeretek;
- Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok, problémák feltárása;

- Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos elégedettség felmérése;
- Korrekciós mechanizmusok hatékonyságának megítélése;
- Megoldási javaslatok, jobbitó ötletek összegyűjtése;
- A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság szerepével kapcsolatos igények feltárása.

A fókuszcsoportos beszélgetések során megszólított különböző homogén résztvevői körök (sajtó képviselői, civil szervezetek, egyetemek, NAIH ügyintézők, ügyvédek) mindegyikében a fenti témák tárgyalására kerül sor. A témák megközelítése, a beszélgetés nézőpontja azonban eltér az egyes fókuszcsoportok esetében, a résztvevők eltérő szerepéből adódóan.

5.1.2.4 A NAIH szervezetének, feladatellátásának és informatikai támogató folyamatainak átfogó elemzése – **Szervezetelemzés**

A korrekciós mechanizmusok kutatása keretében a NAIH szervezetének, feladatellátásának és informatikai támogató folyamatainak átfogó elemzésére is sor kerül.

A szervezetelemzés módszertani szempontból az alábbi főbb elemekre támaszkodik:

- Személyes interjúk lebonyolítása a vezetők és kulcsmunkatársak körében;
- Kérdőíves felmérés a munkatársak körében;
- Releváns jogszabályok és szervezeti dokumentumok áttekintése és elemzése;
- Alternatív szervezeti és működési megoldások feltárása, elemzése;
- Egyéb szervezetelemzési javaslatok megfogalmazása.

A NAIH-ra vonatkozó szervezetelemzés lebonyolítása a helyzetelemzéssel és a Kutatási terv kidolgozásával párhuzamosan valósul meg, annak eredményei külön dokumentumban kerülnek összefoglalásra.

5.1.2.5 Konkrét adatigényléshez kapcsolódó bírósági és egyéb korrekciós ügyek gyakorlati szempontú elemzése és értékelése – **Esettanulmány**

A korrekciós mechanizmusok kutatása során konkrét adatigényléshez kapcsolódó bírósági és egyéb korrekciós ügyek gyakorlati szempontú elemzése és értékelése is megvalósul esettanulmányok formájában. Az esettanulmány készítése során legalább tíz eset feltárására és elemző bemutatására kerül sor.

5.1.2.5.1 Az esetek feldolgozása során alkalmazott módszertan jellemzői

A jogesetmegoldásnak, feldolgozásnak több módszere van, tipikusan egyik sem elterjedt Magyarországon. Az egyik ilyen angolszász típusú modell az IRAC-módszer,¹¹ a másik a német Gutachten (jogi szakértői vélemény) stílusú módszer.¹² Az IRAC módszer nagyon leegyszerűsített, kevésbé tagolt. A jogi szakértői vélemény alapú jogesetmegoldás viszont túl gépies, meghatározott szempontok szerint vizsgálja az esetet, nem enged teret metajurisztikus szempontoknak; a jogértelmezés terén belül marad, az ezen túli korrekciók esetleges értelmezésére a konkrét problémával összefüggésben nem nyújt mozgásteret.

¹¹ <https://rasmussen.libanswers.com/faq/263798>

¹² Schultz, M. (2020): Magánjogi jogesetmegoldási módszertan. 125-128. Weblink: <http://eta.bibl.u-szeged.hu/4969/>

Az esettanulmányban ezért a Jogesetek Magyarázata c. folyóiratban a szerzők részére meghatározott szempontok szerint kerülnek megvizsgálásra az esetek.¹³ Az itt meghatározott szempontok kiválóan alkalmasak arra, hogy a feldolgozandó esetet, az ahhoz kapcsolódó tényeket, a pertörténetet és a bíróság indokolását bemutassák. Külön részben kerül elhelyezésre az az elvi tétel, amelyet a bíróság vagy más hatóság a döntésében megfogalmazott – vagy egyébként az indokolásában kimondott –, és a kutatás szempontjából releváns. A kritikára és az egyes jogalkalmazó szervek joggyakorlatának beépítésére szintén kiváló lehetőséget biztosít ez a módszer.

A jogértelmezés módszerei körében a következő – általánosan bevett – módszereket alkalmazza a kutatás:

1. Nyelvtani értelmezés;
2. Logikai értelmezés;
3. Bírói jog szerinti értelmezés;
4. Egyéb jogalkalmazói értelmezés;
5. Kontextuális értelmezés (szűk értelemben);
6. Teleologikus (a jogszabály objektív célján, társadalmi rendeltetésén alapuló) értelmezés;
7. Történeti (a jogalkotó szubjektív szándékán, alkotáskori akaratán alapuló) értelmezés;
8. Jogtudományi-jogirodalmi értelmezés;
9. Alkotmányos alapjogok, alapelvek, alapértékek, alkotmánybírósági határozatok alapján történő értelmezés;
10. Nemzetközi egyezmények szerinti értelmezés;
11. Általános jogelvek fényében történő értelmezés;
12. Szubsztantív (közvetlenül valamely bevett értékre hivatkozó) értelmezés;
13. Egyéb, jogrendszer-specifikus (például közösségi jog szerinti) értelmezés.¹⁴

A kutatás a jogértelmezés módszerei között a konkrét kutatási kérdés, hipotézis megoldása során mindig csak azokra tér ki, amelyek az adott jogértelmezés szempontjából relevánsak.

A kutatás az analógia útján való értelmezést kizárólag a jogalkotási eredmények között kezeli, így azok nem alkalmasak arra, hogy jogértelmezési eredményként kerüljenek meghatározásra korrekció formájában, mivel az a jogértelmezési eredmény fent megadott fogalmával ütközik, alkalmazása a jogbiztonságot sérti, és bizonytalansága okán nem minősül megfelelő korrekciónak.

Hasonló problematika fedezhető fel az objektív teleologikus értelmezés körében felmerülő teleologikus redukcióval összefüggésben,¹⁵ amely például a törvényességi felügyelet problémaköréhez kapcsolódóan merülhet fel. Itt azonban a jog értelmezése körében nem szükséges feltétlenül jogalkotási módszerhez nyúlni.

Szintén felmerülhet az uniókonform értelmezés az uniós jogi aktusokkal, illetve az Európai Unió Bíróságának gyakorlatával összefüggésben.¹⁶ Ez mind az Alkotmánybíróság, mind a rendes bíróságokkal összefüggésben relevanciával bír. A helyzetelemzésben látható volt, hogy közel egy tucat bírói ítélet hivatkozik az uniós információszabadság-rendeletre.

Az így szerzett tapasztalatok, információk, illetve az ezek alapján levont következtetések egységes rendszerben szerepelnek ezáltal minden jogeset vonatkozásában, és az esettanulmány egészét tekintve is. Az így kinyert információkat és következtetéseket ezután az összefoglaló elemzés is fel tudja használni, illetve kamatoztatni tudja.

¹³ <https://jema.hu/index.php?o=9>

¹⁴ Pokol, B. (2001): A jog elmélete. Rejtjel, Budapest. 233-248.; Tóth J., Z. (2019): A jog (jogi norma) mint nyelvi jelenség. Jogértelmezés. In: Tóth J., Z. (szerk): Jogalkotástán. Jogdogmatikai és jogszabályszerkesztési ismeretek. Dialóg Campus, Budapest. 68-69.

¹⁵ Nagy F. (2014). 114-115.

¹⁶ Nagy F. (2014). 115.

5.1.2.5.2 Az adatfelvétel tartalmi fókuszai, céljai

5. táblázat: Az Esettanulmányban vizsgált ügyek elemzési szempontjai

Jogeselemezési szempont	Tartalmi szempontok
Az elemzést megelőző járulékos részek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az elemzett eset pontos és hivatalos hivatkozása. 2. Az elemzett eset hivatkozási száma (amennyiben a döntést közzétették). 3. Az értelmezett jogszabályhelyek felsorolása.
Tények	<ol style="list-style-type: none"> 1. A tények tömör, lényegre törő bemutatása. 2. A jogilag releváns, a kérdéses relevanciájú, továbbá az ügyről esetleg a közbeszédben ismertté vált tények bemutatása.
Pertörténet	<ol style="list-style-type: none"> 1. A felek megnevezése (ha vannak), valamint 2. a per nyilvános adatbázisokban elérhető, legfontosabb adatainak, eseményeinek bemutatása dátumokkal. 3. Másod- vagy harmadfokú bírósági ítélet esetén a korábbi döntések bemutatása egy-két mondatban, utalva a döntés eredményére és főbb indokaira. 4. A bírók megnevezése (az Alkotmánybíróságnál az előadó bírót; míg az Európai Bíróságnál ez nem releváns). 5. A korábbi döntések rekonstrukciója (külön kritikájukra nem itt tér ki a vizsgálat). 6. Az Európai Bíróság esetében a főtanácsnoki vélemények bemutatása.
A döntés jogi érvelése	<ol style="list-style-type: none"> 1. A rekonstrukció célja a későbbi kritika előkészítése az érvelés minősítése nélkül. 2. Az egyes érvelési lépések érthető és világos elkülönítése. 3. Különvélemények vagy párhuzamos indokolások bemutatása, ahol releváns.
A konkrét döntésben szereplő elvi megállapítás	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az értelmezett jogszabályhelyet konkretizáló (és azt tartalmazó), de absztrakt elvi jelentőségű szabály bemutatása, illetve megfogalmazása, amely a jogszabályi rendelkezésnél konkrétabb (ideértve annak kivételeit is).
A jogi érvelés kritikája	<p>A jogi érvelés kritikájának bemutatása az alábbi szempontok alapján:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a jogi kiindulópontok megválasztása; 2. egyes érvelési lépések megkérdőjelezése; 3. belső ellentmondás-mentesség; 4. lehetséges kérdések és lehetséges ellenérvek megválaszolása 5. fogalmi homályosság (definíciók hiánya vagy azonos kifejezések eltérő értelemben való használata) eloszlátása; 6. az érvelés általános szerkezete (egy érvet előbb kellett volna említeni az ítéletben, mert korábban már implikálta az érvelés) és stílusa (érthetősége).
Az eset jelentősége	<ol style="list-style-type: none"> 1. A döntés társadalmi-közéleti vagy (jövőbeli) joggyakorlatbeli jelentőségének bemutatása, előrevetítése. 2. Más jogrendek érvelési mintáinak megemlítése, ahol releváns.

Forrás: JeMa, saját szerkesztés

5.1.2.5.3 A releváns jogesetek kiválasztásának szempontjai, a mintavétel jellemzői

Az Esettanulmány szempontjából azok az esetek lehetnek relevánsak, amelyek nagyobb sajtónyilvánosságot kaptak, több jogalkalmazási fórum vizsgálta őket és értelmezte az azokban foglalt

szabályokat, jogelveket, így azok kifejezesezett formában nyerhetők ki és vizsgálhatóak. Ezzel összefüggésben a kúriai joggyakorlatelemző csoport által kiemelt esetek, alkotmánybírói határozatok mellett a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett esetek közül azokat választotta ki a kutatás, amelyeket a Kúria tárgyalt.

A helyzetelemzés során egyértelműen kirajzolódott, hogy vannak a szabályozásnak olyan bemeneti pontjai, jogi szabályozási gócpontjai, amelyek kifejezetten fontosak, alapvető jelentőségűek. Ilyenek különösen

- az egyes megtagadási, korlátozási okok értelmezése, érvényesülése;
- az adatszolgáltatás módjával kapcsolatos kérdések;
- az információszabadsághoz kapcsolódó alapvető fogalmak, a közérdekű adat, közérdekből nyilvános adat fogalma, a környezeti információk köre, a közfeladatot ellátó szerv fogalma;
- a költségtérítés kérdése;
- a törvényességi felügyelettel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség; illetve
- az alapjogi kollíziók (a véleménynyilvánítás szabadsága és a személyes adatok védelme).

Az esetek kiválasztása során nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy az előbb említett jogintézményeket több jogalkalmazó fórum is értelmezze, ennél fogva több, akár egymással ellentétes álláspont is megjelenjen, elérhető legyen e jogintézmények értelmezésével összefüggésben. Emiatt a kutatás olyan esetek kiválasztását javasolja, amellyel kapcsolatosan az Alkotmánybíró is állást foglalt a kérdésben.

Amennyiben megvizsgáljuk a tárgykörben közzétett alkotmánybírói határozatokat (Helyzetelemzés 9.2. pontja), akkor azt láthatjuk, hogy egy-egy eset tipikusan több szempontot, több jogintézményt is vizsgál. Ez azt is jelenti, hogy az Esettanulmányban szereplő egyes esetek nem különíthetők el jogintézmény szerint élesen, azaz nem valósítható meg megfelelően az, hogy a tíz darab eset külön-külön jogintézményeket vizsgáljon. Olyan esetek kiválasztását és elemzését kell elvégezni tehát, amelyek lefedik az információszabadság több alapvető kérdését is.

Bizonyos jogintézmények értelmezésével összefüggésben nem született alkotmánybírói határozat, így ezekkel összefüggésben más módon kell kiválasztani a vizsgálatra érdemes döntéseket (lásd lejjebb!). Tipikusan ilyenek az Infotv.-ben nem szabályozott megtagadási okok, mint amilyen az adótitok vagy a banktitok.

Célszerű vizsgálni az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatát is, hiszen így fény derülhet arra, milyen megfontolásokat, teszteket, mércéket alkalmaz a luxemburgi testület. A helyzetelemzés során egyértelművé vált az, hogy az Alkotmánybíró az információszabadság alapjogi dogmatikájának kialakítása során nincsen figyelemmel az uniókonform értelmezésre, a közösségi jog területén létrejött vívmányokra (Megjegyzendő, hogy a Helyzetelemzés 9.3.3. pontja rámutatott viszont arra, hogy a bíróságok, különösen a Kúria, a Fővárosi Ítéletábrla és Törvényszék bizonyos döntéseiben alkalmazott uniókonform értelmezést).

5.1.2.5.4 Az Alkotmánybírói határozatai

Az Alkotmánybírói határozatai közül az alábbiak alkalmasak arra, hogy az Esettanulmány keretében részletesen elemzésre kerüljenek:

6. táblázat: Az Alkotmánybírói relevánsnak mutakozó határozatai

Milyen szempontból releváns?	Döntés száma	Elnevezés / az ügy lényege
Döntéselőkészítés	3069/2019. (IV. 10.) AB határozat	2/2014. számú PJE határozat-ügy
Visszaélésszerű joggyakorlás	3070/2019. (IV. 10.) AB határozat	

Szerzői jog		
Költségtérítés Országgyűlési képviselők	3299/2019. (XI. 18.) AB határozat	A költségrendelet alkotmányellenessége
Véleményszabadság Személyes adatok védelme Bíróságok adatkezelése	13/2019. (IV. 8.) AB határozat	Lista azon jogi személyekről, akik a peres eljárásokban félként szerepelnek a Kúriánál
Tájékoztatási kötelezettség (törvényességi felügyelet)	7/2020. (V. 13.) AB határozat	Magánszemélyek esetén nincs törvényességi felügyelet, az Infotv. 27. § (3a) bek. alkotmányellenessége
Minősített adattá nyilvánítás EJEB joggyakorlata Szólásszabadság	4/2015. (II. 13.) AB határozat	atlatszo.hu v. Külügyminisztérium-ügy
Döntéselőkészítés	6/2016. (III. 11.) AB határozat	KEHI-ügy

Forrás: saját szerkesztés

5.1.2.5.5 Az Európai Unió Bíróságának döntései

A Helyzetelemzésben összegyűjtött releváns esetek körében a legújabb, közzétett eset nem az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendeletet értelmezi egy, az Európai Központi Bankkal szembeni eljárással kapcsolatosan, ezért ennek a döntésnek a részletes vizsgálata mellőzendő (C-342/19. – De Masi és Varoufakis kontra EKB). Az ezt követő legújabb döntés (C-761/18.- Leino-Sandberg kontra Parlament) nem tartalmaz nyomós közérdekűségi tesztet. A Kutatási terv ezért azt javasolja, hogy egy olyan döntés kerüljön megvizsgálásra, amelyben egy ilyen teszt megjelenik, esetlegesen más szempontok mellett is, mint amilyenek a környezeti információk. Ilyen eset lehet a ClientEarth-döntés (C-57/16.).

5.1.2.5.6 Nem nevesített megtagadási okok

Az adatgyűjtés alapjául a Kúria joggyakorlatelemző csoportjában kiemelt jelentőségű ügyek kerültek kiválasztásra, illetve a Kúria azon határozatai, amelyek a BHGY adatbázisában és / vagy a Wolters Kluwer új jogtár adatbázisában a témában elérhetőek voltak. A fontosabb, nagyobb sajtónyilvánosságot is kapott ügyek tekintetében külön táblázatok tartalmazzák az ügyek szempontjából releváns határozatokat. Feltüntetésre kerültek azok a határozatok is, amelyek ugyan relevánsak lennének, azonban semmilyen nyilvános adatbázisból nem nyerhetőek ki. A nem nevesített megtagadási okok körében a banktitkot, az adótitkot és az értékpapírtitkot kívánja vizsgálni az Esettanulmány.

Az alábbi esetek közül kerülhetnek kiválasztásra a vizsgálandó esetek, a ki nem választott esetek pedig szintén hozzájárulhatnak a jogesetelemzések során a megfelelő jogi álláspont kialakításához.

Az egyes témakörök esetében különválaszthatóak a NAIH aktusai, a bírósági határozatok, az Alkotmánybíróság határozatai, illetve ezen túl, ahol az releváns volt, a fontosabb ügyekhez tartozó konkrét döntések is megjelennek táblázatos formában. Külön kiemelésre kerültek azok az ügyek, amelyek sem a BHGY adatbázisában, sem a Jogtárban nem elérhetőek.

Az alábbi jogesetek több megtagadási ok szempontjából is relevánsak:

- Kúria Pfv.22334/2017/4. (banktitok és adótitok);
- Kúria Pfv.21844/2017/2. (banktitok és értékpapírtitok).

5.1.2.5.6.1 Banktitok

A banktitokkal összefüggésben egy NAIH állásfoglalás bizonyult relevánsnak, illetve az ezen állásfoglalást megelőző ügy (NAIH/2018/988/V.; NAIH/2017/5885/V.). A Kúria gyakorlatában két fontosabb ügy található (Kúria Pfv.IV.20.320/2011/4.; Kúria Pfv.IV.20.184/2012/4.).

További bírósági ítéletek a témában: Fővárosi Törvényszék 70.Pf.23.267/2015/4.; BDT2016. 3522. = Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.001/2016/5/I.

A Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, banktitokkal foglalkozó kúriai határozatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

7. táblázat: BHGY-ben közzétett banktitok relevanciájú kúriai döntések

Ügyszám
1. Pfv.20966/2018/5;
2. Pfv.20861/2017/6;
3. Pfv.20276/2016/5;
4. Pfv.22334/2017/4;
5. Pfv.21844/2017/2.

Forrás: BHGY, saját szerkesztés

Egy olyan döntés található ezek közül, amely online adatbázisban nem érhető el (Fővárosi Törvényszék 70.Pf.23.267/2015/4.).

5.1.2.5.6.2 Adótitok

Az adótitokkal összefüggésben a következő határozatok bizonyultak fontosabbnak, kiemelkedőnek: Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.187/2017/7/1.; Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.869/2014/3.; BH2018. 49. = Kúria Pfv. IV. 21.175/2017.

A Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, adótitokkal foglalkozó kúriai határozatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

8. táblázat: BHGY-ben közzétett adótitok relevanciájú kúriai döntések

Ügyszám
1. Pfv.22334/2017/4;
2. Pfv.22071/2016/11;
3. Pfv.22166/2017/4;
4. Pfv.21135/2017/10;
5. Pfv.22339/2017/11;
6. Pfv.21175/2017/14;
7. Pfv.22349/2017/5;
8. Pfv.21580/2015/8;
9. Pfv.21539/2016/6.

Forrás: BHGY, saját szerkesztés

5.1.2.5.6.3 Értékpapírtitok

Az értékpapírtitokkal összefüggésben a következő határozatok bizonyultak fontosabbnak, kiemelkedőnek: Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.423/2017/4/II.; Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 20.776/2017/5/II.

A Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, értékpapírtitokkal foglalkozó kúriai határozatokat az alábbi táblázat tartalmazza. (A táblázatban ezen túl más bíróságok határozatai is szerepelnek, mivel az értékpapírtitokkal összefüggésben csupán egy kúriai határozat volt azonosítható.)

9. táblázat: BHGY-ben közzétett értékpapírtitok relevanciájú bírósági döntések

Ügyszám
1. Kúria Pfv.21844/2017/2;
2. Fővárosi Ítéltábla Pf.20776/2017/5;
3. Fővárosi Ítéltábla Pf.21479/2016/5;
4. Fővárosi Törvényszék P.22517/2016/10;
5. Fővárosi Törvényszék P.22397/2016/10.;
6. Fővárosi Törvényszék P.20657/2019/6;
7. Fővárosi Törvényszék P.20692/2017/10.

Forrás: BHGY, saját szerkesztés

5.1.2.6 Az elérhető releváns dokumentumok és a meglévő statisztikai adatok másodelemzése – **Desk research**

A helyzetelemzés sem időbeli, sem területi okokból kifolyólag nem adott lehetőséget az elérhető adatvagyon és dokumentumhalmaz széles körű és részletes elemzésére. Így a kutatás második szakaszában is tovább folytatódik a releváns dokumentumok és adatok bekérése, valamint azok elemzési célú feldolgozása. A kutatás második szakaszában vizsgálatra szánt, releváns adatforrások körét az 5.1.3-as fejezet, illetve a 9.2-es melléklet mutatja be.¹⁷

A kutatás alapkutatás képező jogdogmatikai kutatási elem is végeredményben beavatkozásmentes „desk research” tevékenységet, másodelemzést takar. Pokol szerint: „a jogdogmatikai gondolkodást nem a pozitív jog szabályai kötik, nem ezek a „dogmák”, amelyek kényszerítően adottak a jogdogmatikus számára, hanem azok a mögöttes kategóriakészletek, amelyek e szabályokat is formálták létrejöttükben, vagyis a pozitív jog szabályait összekötő mögöttes kategóriarendszer a pozitív jog dogmatikai rendje, és ez jelenti a kötelező figyelembevételt csak.”¹⁸ A jogdogmatika ebben az értelemben nem a pozitivisták felfogáson alapuló jogi szabályozási rendszert jelenti, hanem egy, a jogi szabályozástól független értelmi rendszert, amely az információszabadsággal kapcsolatos életviszonyok megfelelő értékelésére alkalmas. A jogdogmatika ezen definíciója alkalmassá teszi arra, hogy nemcsak jogértelmezési-jogalkalmazási eredmények kerüljenek általa disszeminálásra, hanem a jogi szabályozás jobbítására vonatkozó javaslatok is megfogalmazhatóak és megindokolhatóak legyenek.

A kutatás végső soron egy ilyen dogmatikai rendszer létrehozására, leírására épül, amelynek alapja a jogdogmatikai érvek, az egyes jogintézmények értelmezésére, alkalmazására vonatkozó álláspontok azonosítása. A jogi, jogértelmezési álláspontok azonosítása szempontjából nem azok számszerűsége, számossága az elsődleges fokmérő, hanem az, hogy egy jogintézmény milyenségére vonatkozó érv, álláspont mögött milyen érdekek erősödnek fel vagy éppen szorulnak a háttérbe. Jakab is kiemeli, hogy a hagyományos jogászai módszertől eleve idegen a számokkal való mérés, illetve hogy „gyakran

¹⁷ Az elérhető adatok másodelemzésével, hivatalos dokumentumok másodelemzésével kapcsolatos további módszertani megfontolások összegzését lásd Bryman (2012) művében!

¹⁸ Pokol, B. (2001), 153.

közvetlen módon nem mérhető jelenségeket (például érvelési stílust) szeretnénk valahogy megmérni. Ennek megtételéhez részben dogmatikai kategóriákat kell használni (vagyis a mérést logikailag megelőző konceptualizáció során sokban a dogmatika eredményeire lehet támaszkodni), részben pedig az empirikus társadalomtudományokban bevett módszerek vannak az ilyen (közvetlenül nem látható, közvetlenül nem mérhető) helyzetek kezelésére (hiszen nyelvieltérő megfogalmazásúak lehetnek egyazon érvek).¹⁹

Az egyes álláspontok kiemelésére, azonosítására és klasszifikációjára több módszer is lehetséges. Az Egyesült Államok, illetve általában az angolszász (common law) jogrendszerek ezt individuálisan írják le, konkrét bírók vagy jogtudósok nevéhez kötik ezt. A német jogtudomány, a fogalmi jogtudomány maradványaként, nem individualizál, hanem dogmatikai irányból közelíti meg az egyes álláspontokat és így vizsgálja a különböző szerzők dogmatikai (értelmi ellentmondásmentességi) rendszerét, amely jelen kutatáshoz – amennyiben ilyenek azonosíthatóak – jobban illeszkedik. Az egyes dogmatikai érvek természetesen nemcsak jogtudományi munkákból nyerhetők ki, hanem valamennyi jogértelmezési módszer vonatkozásában, ideértve a jogértelmezés alanyai szerinti értelmezés körében az egyes Eredménytermékekben megjelenő álláspontokat is.

Möllers, a német jogi módszertan kutatója szerint *„először a jogi problémát szükséges felvázolni, amely során be kell mutatni, mi a vitatott. Ilyen esetben legalább két eltérő álláspont található, amelyek egymásnak ellentmondanak; sokszor egy harmadik, közvetítő álláspont is jelen van. Amennyiben különböző, egymástól eltérő álláspontok is megjelennek egy probléma vonatkozásában, úgy azokat be kell mutatni. A különböző álláspontokat szembe kell állítani egymással és be kell mutatni a hozzájuk tartozó érveket.”²⁰* A német szövetségi alkotmánybíróság ezt az eljárást a következőképpen fogalmazza meg: *„A jogértelmezés, különösen az alkotmányjog esetében, a társadalmi vita karakterét veszi fel, amelynek során módszertanilag időigényes munkával nemcsak a teljesen helyes, nem megkérdőjelezhető kijelentések kerülnek bemutatásra, hanem olyan okok is, amelyeket más okokkal szembeállítunk oly módon, hogy a legjobb okok váljanak a mérvadóvá.”²¹*

A kutatásban az egyik ilyen érvrendszert, szabályrendszert maga a jogalkotó adja a jogi szabályozással, másrészt viszont a hipotézisek, kutatási kérdések körében is megjelenik már ettől eltérő álláspont, amely a jogdogmatikai kutatás központi irányát jelzi. Lényegében azt vizsgálja a kutatás, hogy a jogi szabályozással kapcsolatosan megfogalmazott hipotézisek mennyiben jelentenek jobb álláspontot, mennyiben alkalmasabbak az életviszony által szabályozott jogi érdekek méltányosabb kiegyenlítésére, illetve mérlegelésére, és ezáltal az alapjog megfelelőbb érvényesülésére.

A vizsgálat során kinyert álláspontokat és a hozzájuk kapcsolódó pro és kontra jogi érveket a hagyományos jogértelmezési módszerek segítségével értékeli a kutatás, így foglal állást a jelenlegi jogi szabályozás megfelelőségéről, és ezáltal arról, hogy az egyes hipotézisek mennyiben valósultak meg. Mivel egy dogmatikai ellentmondásmentességen alapuló vizsgálatról van szó, ezért a kutatás állást foglal abban a kérdésben is, hogy melyik álláspont a helyes, és mi ennek az oka.

Az elemzések eredményei alapvetően három nagy egység köré csoportosulnak:

1. Jogalkotási eredmények. Azok az esetekörök, amikor a jogi szabályozás nem kielégítő, hiányos vagy alapjaiban nem megfelelő, illetve egyes jogintézmények papírjogi jellegük miatt nem alkalmasak a korrekcióra; vagy amikor a jogi szabályozás ugyan formálisan megfelelő, mivel a kellő jogértelmezés elérhető, a szabály konkretizálásával azonban eloszlatható az értelmezési kétség – ha ezt a szabály természete lehetővé teszi, ide értve az állandóan és egységesen követett bírói gyakorlat törvényi szintre emelését is – amennyiben a szabályozás felduzzasztása az alapjog érvényesülését hátrányosan nem befolyásolja.

2. Jogalkalmazási eredmények. Azok az eredmények, amelyek a jogszabály helyes értelmezésére mutatnak rá. Jogi szempontból ez az adatigényléshez kapcsolódó egyes életviszonyok, illetve azok elemeinek félabsztrakciója, tehát a jogi szabályozási szintet el nem érő absztrakt esetekörök, értelmezési szabályok kialakítása, illetve az ezek alá tartozó életviszonyok egységes kezelése.

¹⁹ Jakab, A. (2017) 82-83.

²⁰ Möllers, T (2016) 52.

²¹ BVerfGE 82, 30, 38 f.

3. Metajuriszikus, jogon kívüli eredmények. Azok az eredmények, amelyek a jogi szabályozás szintjét vagy nem érik el, vagy ahhoz kapcsolódnak, de jogi értékelésük nem javallott. Ezek nagyrészt, bár nem kizárólagosan, az Általános Tájékoztatói Szinthez kapcsolódó megállapítások, tekintve, hogy az jelenleg is alapvetően jogon kívüli, legalábbis az információszabadság jogi szabályozásán kívül eső magatartási szabályokkal rendezi az odatartozó életviszonyokat. Szintén jogon kívüli megoldásnak, eredménynek tekinthetők azok a szokások, akár jogszokások, amelyek az adatigénylésekkel összefüggésben kimutathatóak, jogi absztrakciójuk azonban – a jog természeténél fogva – kizárt.

5.1.2.7 A célcsoport bevonását célzó egyéb kutatási elemek

A hagyományos értelemben vett kutatási módszerek mellett fontos megemlíteni a projekt azon elemeit, amelyek a NAIH, a célcsoport, a civilek és egyéb releváns szereplők bevonását, vonatkozó tapasztalataik becsatornázását, illetve az eredmények érintettek általi validálását szolgálják. Ezek a források a kutatások szempontjából szintén értékes, beépíthető információkat nyújtanak a vizsgálatok célzásának, tartalmának kijelölése vagy az eredmények értelmezése szempontjából. A következő formákban és tartalommal kerül sor a bevonást, validálást, disszeminálást szolgáló tevékenységekre:

- **Kutatási szakértői operatív munkacsoportok szervezése:** A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság munkatársai és a projektet megvalósító konzorciumot képviselő szakértők részvételével kéthetente szervezett szakmai fórum kerül lebonyolításra, amely a résztvevők szakmai rálátása, széleskörű ismeretei, tapasztalatai révén a kutatások teljes folyamatában inputként szolgálnak. Az itt kialakuló szakmai diskurzus fontos forrása a tervező, elemző munkának.
- **Ágazati munkacsoportok szervezése:** A Kutatási projekt keretében az alkalmazott kutatások teljes időtartamára vonatkozóan összesen 11 fő ágazati szakértő teljesítésbe történő bevonására kerül sor, akiknek szerepe az ún. ágazati munkacsoportnál érvényesül. Ezek 11 szakterülethez kapcsolódóan működnek, és legalább 2-2 alkalommal (összesen 22 alkalommal) üléseznek a megvalósítás során. Az ágazati munkacsoportok a következő szakterületekhez kapcsolódnak: környezetvédelem; szociális ügyek; egészségügy; közlekedés; oktatás-pedagógia; társadalmi integráció és hátrányos helyzetű célcsoportok; rendészet; sport; közösség és hagyományörzés; művészet és kultúra; egyház. Az ágazati munkacsoportok célja a kutatás ágazati szakmai véleményezése, ágazati szakmai javaslatok megfogalmazása, az eredménytermékek véleményezése és az adott ágazatban jártas civil szervezetek bevonása. Az ágazati munkacsoportok formája kiemelten alkalmas a kutatásokban vizsgált kérdéskörök, problémák megközelítésére, megvitatására, kiegészítve, erősítve ezáltal a további kutatási módszerek segítségével nyert eredményeket.
- **Szakmai rendezvények:** Országosan több helyszínen, legalább 20 alkalommal, alkalmanként 20-30 fő részvételével kerül sor a kutatásokhoz kapcsolódó célcsoportok és a civilek bevonását támogató országos tájékoztató szakmai rendezvények, valamint a szakmai eredményekhez kapcsolódó disszeminációs rendezvények lebonyolítására. A célcsoportok és a civilek bevonását célzó rendezvények lehetőséget biztosítanak – a primer és szekunder adatfelvételek mellett – a kutatási eredmények további értékes információkkal történő gazdagítására, valamint az eredmények érintettekhez való eljuttatására. A szakmai rendezvények régióként szerveződnek (2*7 regionális rendezvény), illetve további 3-3 db tematikus országos rendezvényt (közpénzfelhasználás, felsőoktatás, környezetvédelem) foglalnak magukban.

5.1.3 Az elemzések részletes adattartalma

Jelen fejezet foglalja össze, hogy az adatgyűjtés fő típusa (desk research / primer adatfelvétel) és a konkrét módszerek szerint várhatóan milyen adattartalom áll elő a kutatás során, és az adott források mely releváns hipotézisek igazolását / cáfolatát teszik lehetővé.

A táblázatban felsorolt információk egy része emellett a primer adatfelvételek operatív előkészítéséhez (pl. reprezentatív mintavételi terv kidolgozása, súlyozás, címlisták elkészítése stb.) nyújt inputokat.

10. táblázat: Az adatgyűjtés módszerei és adattartalma

Adatgyűjtés típusa	Adatgyűjtés módszere / adatok forrása	Adattartalom	
Desk research	Jogszabáylelemzés: kutatás-specifikus jogszabáylelemzés segítségével a jogszabályi kötelezettségek vizsgálata	A releváns jogszabályok tételes listáját lásd a Helyzetelemzés 11.1.2 alfejezetében.	
	Bírósági döntések elemzése	Alkotmánybírósági határozatok és végzések. Bírósági határozatok. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntései. Az Európai Unió Bíróságának döntései. A helyzetelemzés során megvizsgált releváns döntések tételes listáját lásd a Helyzetelemzés 11.1.3, 11.1.4, 11.1.6 és 11.1.7 alfejezeteiben.	
	Előzménykutatások feldolgozása: a kutatás keretében vizsgált célcsoportokhoz tartozó gyakorlatok és problémák vizsgálata a releváns, aktuális előzménykutatások számbavételével	A helyzetelemzés során felhasznált, a területen lezajlott kutatási előzmények és forrásanyagainak tételes listáját lásd a Helyzetelemzés 11.1.1 alfejezetében.	
	Elérhető (nyilvánosan hozzáférhető / adatkérés keretében bekért ²²) statisztikai adatok elemzése, valamint kvalitatív tartalmak szöveganalitikai feldolgozása	Országos Bírósági Hivatal	Az Országos Bírósági Hivataltól egyedi adatkérés keretében bekérhető releváns adatok: speciális lekérdezések adatkérési perekben.
		Kimittud.atlatszo.hu adatainak másodelemzése	Portálon keresztül benyújtott adatigénylések háttéradatbázisa. Az oldal látogatottsági statisztikái.
NAIH adatbázisok és dokumentumok		Ügystatisztikák. Adatigénylések teljesülésére és elutasítására vonatkozó jelentések adatbázisa: az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 30. § (3) bekezdés második fordulata alapján a közfeladatot ellátó szervezeteknek a tárgyévét követő év január 31-éig tájékoztatniuk kell a Hatóságot a közérdekű és a közérdekből nyilvános adat megismerése iránt tárgyévben benyújtott, elutasított kérelmekről, illetve az elutasítások indokairól; a szervezetsoros	

²² Az egyedi kérések alapján összeállítható információk beépíthetősége függ az illetékes adatgazda együttműködési hajlandóságától és a ténylegesen rendelkezésre álló és kiadható információk tartalmától. A táblázatban foglalt adattartalom emiatt némileg módosulhat a kutatás során.

			<p>adatbázis tartalmazza az adatigénylés teljesülésére vonatkozó információt (döntést), valamint elutasítás esetén az elutasítás okát.</p> <p>Közérdekű adatigények statisztikája: a NAIH-hoz benyújtott közérdekű adatigénylések tartalmának és azok elbírálásának statisztikája; az adatbázis tartalmazza az adatigénylés teljesülésére vonatkozó információt (döntést), a határidő-hosszabbítással kapcsolatos adatokat, valamint elutasítás esetén az elutasítás okát.</p> <p>Költségtérítési ügyek statisztikája: a költségtérítést érintő ügyek éves összesített száma.</p> <p>Vonatkozó ENSZ statisztika: az AJBH részére összeállított statisztikák éves bontásban (beadványok területi megoszlása, beérkezett ügyek, hivatalból indított ügyek, elutasított beadványok, érdemi vizsgálat alá vont ügyek, megállapított sérelmek, elmarasztalás, intézkedés, határozat, érintett jogok száma, jogorvoslat kezdeményezések).</p> <p>Információszabadsághoz kapcsolódó állásfoglalások és jelentések.</p> <p>NAIH éves beszámoló.</p> <p>Egyéb, információszabadsághoz kapcsolódóan házon belül elérhető további adat: médiamegjelenések statisztikái, ügyfélszolgálati statisztikák, konferencia-dokumentáció, alkalmi felmérések eredményei.</p>
	<p>Esettanulmány: konkrét adatigényléshez kapcsolódó bírósági és egyéb korrekciós ügyek gyakorlati szempontú elemzése és értékelése</p>		<p>Legalább tíz eset feltárása és elemző bemutatása. A részletekről lásd a jelen Kutatási terv 5.1.2-es alfejezetét!</p>
<p>Primer adatfelvétel</p>	<p>Online kérdőív: a közzétételi kötelezettségekkel kapcsolatos tapasztalatok és kihívások feltárása</p>		<p>Az adatkezelői oldalon lebonyolított kérdőíves felmérések:</p> <p>A szervezetek információszabadság témájához kapcsolódó tájékoztatói gyakorlata és tájékoztatásra vonatkozó igényei.</p> <p>Jogértelmezési nehézségek, jogi szabályozást érintő problémák.</p> <p>Korrekciós mechanizmusokban, szankciókban való érintettség és erre vonatkozó szervezeti tapasztalatok, szervezeti reakciók.</p> <p>Az adatigénylői oldalon lebonyolított kérdőíves felmérés:</p> <p>Jellemzően milyen minőségben jár el a kitöltő adatigénylőként (állampolgár, civil szervezet képviselője, sajtó képviselője).</p> <p>A közzétételi gyakorlat megítélése felhasználói oldalról.</p>

		<p>Adatigénylési tapasztalatok, problémák megítélése. Korrekciós mechanizmusokra vonatkozó ismeretek. Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok, problémák. Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos elégedettség. Korrekciós mechanizmusok hatékonyságának megítélése. Megoldási javaslatok, jobbító ötletek. A NAIH szerepével kapcsolatos igények. Bírósággal kapcsolatos igények. A szupranacionális jogérvényesítés megítélése (EJEB, EUB). A részletekről lásd a jelen Kutatási terv 5.1.2-es alfejezetét!</p>
	<p>Mélyinterjú: a gyakorlat mögött meghúzódó mélyebb okok feltárása</p>	<p>A NAIH és a bíróságok kapcsolata. Jogértelmezési és jogalkalmazási kérdések, problémák. Peres gyakorlatok jellemzői, tapasztalatok. Specifikus kérdéskörök a bírók körében. A részletekről lásd a jelen Kutatási terv 5.1.2-es alfejezetét!</p>
	<p>Fókuszcsoportos interjú: az adatigénylés gyakorlatának és kihívásainak feltárása</p>	<p>A közzétételi gyakorlat megítélése felhasználói oldalról. Adatigénylési tapasztalatok, problémák megítélése. Korrekciós mechanizmusokra vonatkozó ismeretek. Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatok, problémák. Korrekciós mechanizmusokkal kapcsolatos elégedettség. Korrekciós mechanizmusok hatékonyságának megítélése. Megoldási javaslatok, jobbító ötletek. A NAIH szerepével kapcsolatos igények. A részletekről lásd az 5.1.2-es fejezetet!</p>
	<p>A NAIH szervezetének elemzése</p>	<p>A NAIH szervezeti megoldásai, feladatellátása és informatikai támogató folyamatai. A részletekről lásd az 5.1.2-es fejezetet!</p>

Forrás: saját szerkesztés

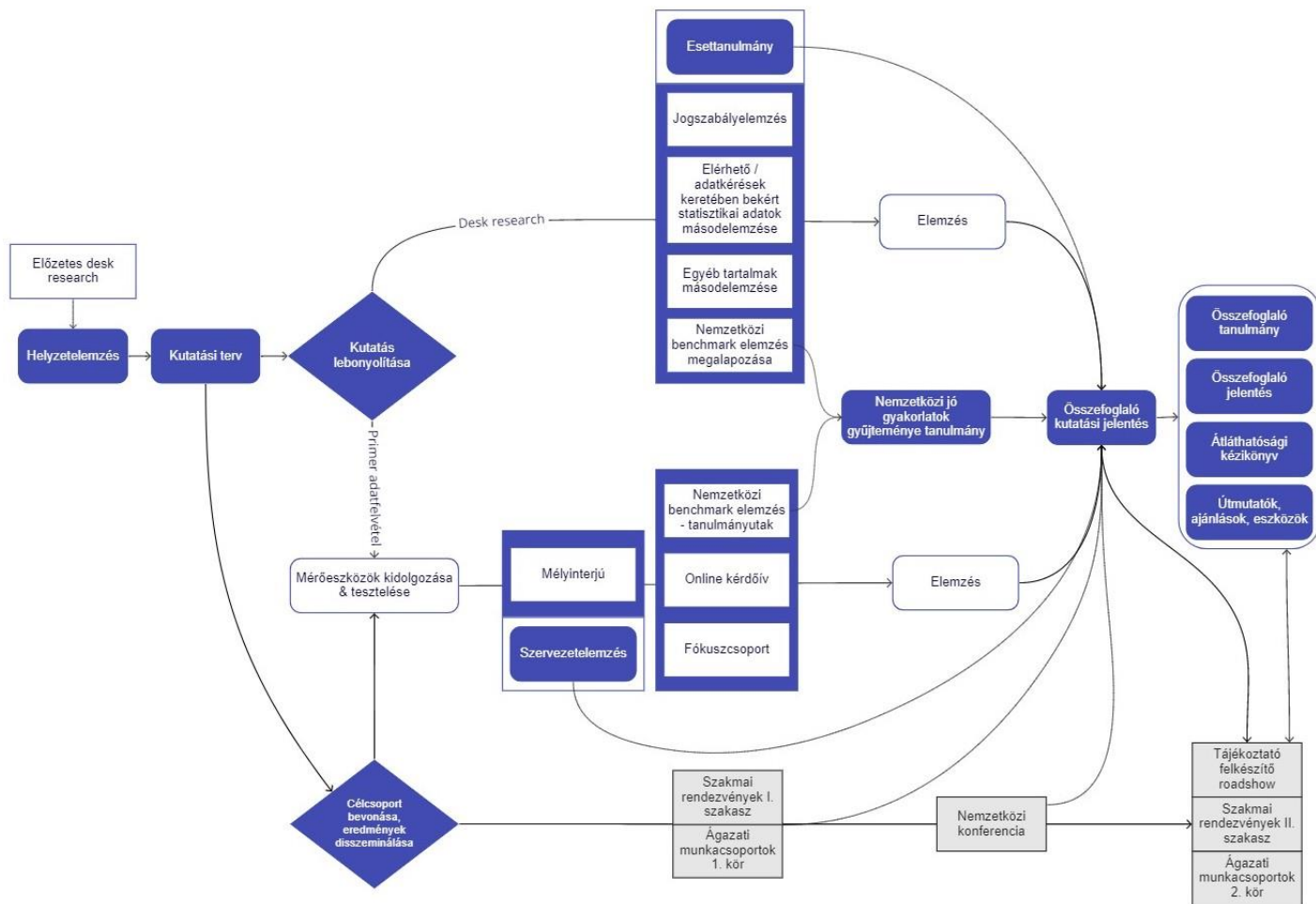

5.2 Az elemzések részletes folyamata

A következő ábra szemlélteti a kutatás egyes elemeire vonatkozó logikai koncepciót, érzékeltetve a kutatási elemek egymásra épülését, valamint időbeli sorrendjét.

2. ábra: Az elemzések részletes folyamata

Forrás: saját szerkesztés

6 A KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYTERMÉKEI ÉS A VONATKOZÓ ELVÁRÁSOK BEMUTATÁSA

11. táblázat: Eredménytermékek

Feladat és kapcsolódó általános elvárások	Eredménytermékek	Minőségi jellemzők	Mennyiségi jellemzők
Helyzetelemzés	Helyzetelemzés	Az érintettek elemzését, csoportosítását; jogszabályi környezet összefoglalását; statisztikai adatelemzést; jelenlegi helyzetképet; problématerképet tartalmazó dokumentum.	1 db helyzetelemzés (minimum 5 szerzői ív)
Részletes kutatási terv	Részletes kutatási terv	A részletes kutatás-módszertani megközelítést, a kutatás során alkalmazott eszközöket, tevékenységeket és a végrehajtás pontos ütemezését tartalmazó dokumentum.	1 db részletes kutatási terv (minimum 4 szerzői ív)
Szervezetelemzés	Szakértői jelentés	A NAIH szervezetének, feladatellátásának és informatikai támogató folyamatainak átfogó elemzését tartalmazó dokumentum.	1 db szakértői jelentés (minimum 3 szerzői ív)
Online kérdőív A közzétételi kötelezettségekkel kapcsolatos tapasztalatok és kihívások feltárására.	Mérőeszköz – online kérdőív	Az online kérdőív részben alcsoport-specifikus, valamint vegyesen nyílt és zárt kérdésekből áll. A kérdéssor első lépésben egy Word dokumentumban kerül előkészítésre, majd a Megrendelő jóváhagyását követően kerül programozásra az online felületen. A programozott kérdőív Megrendelő általi tesztelését és jóváhagyását követően tekinthető alkalmasnak a kiküldésre. Az online felületen programozott kérdőív link formájában továbbítható, építhető be a felkérő levélbe. Az online felület a LimeSurvey.org felülete, amely egy európai web szerver alapú szoftver.	1 db online kérdőív (Word dokumentumban előkészített kérdéssor, majd Megrendelő jóváhagyását követően online felületen programozott kérdőív)
	Adatbázis	Az online kérdőíves adatfelvétel során a beérkező válaszok folyamatosan egy háttéradatbázisban rögzülnek, amely az online felület hozzáférői által a folyamat bármely szakaszában letölthető, ezáltal alkalmas a kitöltések folyamatos monitorozására. Az online kérdőíves adatfelvétel során elvárás, hogy minimum 100 elemszámú érvényes, elemezhető, kitöltött, kérdőív keletkezzen. Az elvárt elemszám elérését és az adatfelvétel lezárását követően előállt adatbázis tisztítva, rendezve kerül átadásra a Megrendelő számára.	1 db Excel adatbázis (kitöltési minimum: N=100)
Mélyinterjú	Mérőeszköz – mélyinterjú vezérfonal	A mélyinterjú beszélgetés egy előre meghatározott kérdéssor – ún. interjú	1 db mélyinterjú vezérfonal

Feladat és kapcsolódó általános elvárások	Eredménytermékek	Minőségi jellemzők	Mennyiségi jellemzők
<p>A mélyebb okok feltárására alkalmas mélyinterjúkhoz kapcsolódóan általános elvárás, hogy minimum 20 db mélyinterjú készüljön.</p>		<p>vezérfonal – mentén zajlik, teret engedve azonban a beszélgetés alatt felmerülő további releváns kérdéseknek, témaköröknek is. A szöveges dokumentumként átadandó vezérfonal a témablokkok megjelölését, a konkrét kérdéseket és esetenként válasz-specifikus alkérdéseket, valamint a kérdezői instrukciókat tartalmazza.</p>	
	<p>Jelenléti ívek</p>	<p>Az interjúk felvétele során jelenléti ívek aláírására kerül sor, amely igazolja az interjúk lebonyolítását. Az aláírt jelenléti ívek nem összeköthetők az interjú elhangzottakkal, a beszélgetés tartalmával, biztosítva ezáltal az anonimitást. Minden interjúalkalom során önálló jelenléti ív aláírására kerül sor, amelyet kizárólag az adott interjú résztvevője/résztvevői ír/írnak alá.</p>	<p>Minimum 20 db jelenléti ív (1 jelenléti ív / interjúalkalom)</p>
	<p>Mélyinterjúk szó szerinti leirata</p>	<p>Az interjúalanyok előzetes beleegyezése mellett a mélyinterjúk során hangfelvétel készül, amely alapján elkészül a beszélgetések szó szerinti leirata. A szó szerinti leirat szöveges dokumentumban tartalmazza az interjúk teljes tartalmát, beleértve minden elhangzó kérdést és választ.</p>	<p>Minimum 20 db szó szerinti interjúleirat</p>
	<p>Mélyinterjúk összegző kivonata</p>	<p>A szó szerinti leiratok mellett minden interjúról készül egy önálló összegző kivonat is. Az összegző kivonat a kutatási téma szempontjából legfontosabb tartalmi részeket összegzi.</p>	<p>Minimum 20 db összegző interjúkivonat (minimum 0,2 szerzői ív / interjú, tehát összesen minimum 4 szerzői ív)</p>
<p>Fókuszcsoportos interjú Az adatigénylés gyakorlatának és kihívásainak feltárása céljából lebonyolítandó fókuszcsoportos interjúk felmérés kapcsán elvárás, hogy minimum 5 fókuszcsoportos interjú lebonyolítására kerüljön sor, 8-15 fős csoportokban.</p>	<p>Mérőeszköz – fókuszcsoportos interjú vezérfonal</p>	<p>A fókuszcsoportos beszélgetés egy előre meghatározott kérdéssor – ún. interjú vezérfonal – mentén zajlik, teret engedve azonban a beszélgetés alatt felmerülő további releváns kérdéseknek, témaköröknek is. A szöveges dokumentumként átadandó vezérfonal a témablokkok megjelölését, a konkrét kérdéseket és esetenként válasz-specifikus alkérdéseket, valamint a moderátori instrukciókat tartalmazza.</p>	<p>Minimum 1 db fókuszcsoportos interjú vezérfonal</p>
	<p>Meghívótervek</p>	<p>A fókuszcsoportos beszélgetések potenciális résztvevői számára minden alkalomhoz önálló meghívó készül.</p>	<p>Minimum 5 db meghívóterv</p>
	<p>Jelenléti ívek</p>	<p>A fókuszcsoportos interjúk felvétele során jelenléti ívek aláírására kerül sor, amely igazolja az interjúk lebonyolítását. Az aláírt jelenléti ívek</p>	<p>Minimum 5 db jelenléti ív (minimum 8 – maximum 15 fő)</p>

Feladat és kapcsolódó általános elvárások	Eredménytermékek	Minőségi jellemzők	Mennyiségi jellemzők
		nem összeköthetők a fókuszcsoportos beszélgetések tartalmával, biztosítva ezáltal az anonimitást. Minden fókuszcsoportos interjúalkalom során önálló jelenléti ív aláírására kerül sor, amelyet kizárólag az adott interjú 8-15 résztvevője ír alá.	résztevő / jelenléti ív)
	Fókuszcsoportos interjúk összegző kivonata	Minden fókuszcsoportos interjúról készül egy önálló összegző kivonat is. Az összegző kivonat a kutatási téma szempontjából legfontosabb tartalmi részeket összegzi.	Minimum 5 db összegző interjúkivonat (minimum 0,25 szerzői ív / interjú, tehát összesen minimum 1,25 szerzői ív)
Esettanulmány (elemző tanulmány)	Szakértői jelentés	Az esettanulmány készítése a következőkre terjed ki: konkrét adatigényléshez kapcsolódó bírósági és egyéb korrekciós ügyek gyakorlati szempontú elemzése és értékelése.	1 db szakértői jelentés, mely legalább 10 eset feltárására és elemző bemutatására vonatkozik (minimum 4 szerzői ív)
Összefoglaló kutatási jelentés	Összefoglaló kutatási jelentés	A beavatkozási fókuszokat azonosító, megoldási javaslatok megalapozásának célját szolgáló, a kutatási eredményeket összefoglaló tanulmány.	1 db összefoglaló kutatási jelentés (minimum 10 szerzői ív)

Forrás: saját szerkesztés

7 A KUTATÁS RÉSZLETES ÜTEMEZÉSE

A kutatás részfeladatait és azok ütemezését az alábbi táblázat mutatja be:

12. táblázat: Kutatási ütemterv

Kutatási elem	Feladat	Felelős	Kezdés	Befejezés
Helyzetelemzés	Dokumentum elkészítése	Vállalkozó	2021. január	2021. április
	Folyamatba épített szakmai ellenőrzés, megrendelői véleményezés	Megrendelő	2021. április	2021. május
	Dokumentum megrendelői észrevételek alapján történő véglegesítése	Vállalkozó	2021. május	2021. június
Részletes kutatási terv	Dokumentum elkészítése	Vállalkozó	2021. január	2021. május
	Folyamatba épített szakmai ellenőrzés, megrendelői véleményezés	Megrendelő	2021. május	2021. június
	Dokumentum megrendelői észrevételek alapján történő véglegesítése	Vállalkozó	2021. június	2021. június
Desk research	Kutatáshoz szükséges statisztikai adatok, dokumentumok bekérése	Vállalkozó, Megrendelő	2021. február	2021. augusztus
	Kutatáshoz szükséges statisztikai adatok, dokumentumok feldolgozása	Vállalkozó	2021. március	2021. december
Online kérdőíves adatfelvétel	Online kérdőív tartalmának összeállítása	Vállalkozó	2021. június	2021. július
	Online kérdőív tartalmának jóváhagyása	Megrendelő	2021. július	2021. július
	Online kérdőív mintájának kialakítása, végleges címlista összeállítása	Vállalkozó	2021. június	2021. július
	Online kérdőív programozása és tesztelése	Vállalkozó	2021. július	2021. július
	Programozott online kérdőív tesztelése és jóváhagyása	Megrendelő	2021. július	2021. július
	Online kérdőíves próbaadatfelvétel kisélemű mintán	Vállalkozó	2021. július	2021. augusztus
	Online kérdőíves adatfelvétel lebonyolítása	Vállalkozó	2021. augusztus	2021. szeptember
	Adattisztítás, adatbázis rendezése (online kérdőíves felmérés)	Vállalkozó	2021. október	2021. október
	Adatelemzés, adattáblák, grafikonok készítése (online kérdőíves felmérés)	Vállalkozó	2021. november	2021. december
	Szöveges elemzés – kutatási jelentés előkészítése (online kérdőíves felmérés)	Vállalkozó	2022. január	2022. március
Mélyinterjú felmérés	Mélyinterjú vezérfonalának összeállítása	Vállalkozó	2021. május	2021. június
	Mélyinterjú vezérfonalának jóváhagyása	Megrendelő	2021. június	2021. június
	Mélyinterjú felmérés mintájának kialakítása, végleges címlista	Vállalkozó, Megrendelő	2021. június	2021. június

Kutatási elem	Feladat	Felelős	Kezdés	Befejezés
	Mélyinterjú felmérés lebonyolítása – előzetes interjúk a többi mérőeszköz pontosítása céljából	Vállalkozó	2021. július	2021. július
	Mélyinterjú felmérés további részeinek lebonyolítása	Vállalkozó	2021. szeptember	2021. november
	Mélyinterjúk feldolgozása, interjúkivonatok elkészítése	Vállalkozó	2021. október	2021. december
	Mélyinterjúk elemzése – kutatási jelentés előkészítése	Vállalkozó	2022. január	2022. március
Fókuszcsoportos interjú	Fókuszcsoportos interjú vezérfonalának összeállítása	Vállalkozó	2021. június	2021. július
	Fókuszcsoportos interjú vezérfonalának jóváhagyása	Megrendelő	2021. július	2021. július
	Fókuszcsoportos interjú felmérés mintájának kialakítása, végleges címlista	Vállalkozó, Megrendelő	2021. június	2021. augusztus
	Fókuszcsoportos interjú felmérés lebonyolítása	Vállalkozó	2021. augusztus	2021. október
	Fókuszcsoportos interjúk feldolgozása, interjúkivonatok elkészítése	Vállalkozó	2021. szeptember	2021. december
	Fókuszcsoportos interjúk elemzése – kutatási jelentés előkészítése	Vállalkozó	2022. január	2022. március
Esettanulmány	Megalapozó desk research	Vállalkozó	2021. június	2021. augusztus
	Esettanulmányok elkészítése	Vállalkozó	2021. július	2021. október
	Folyamatba épített szakmai ellenőrzés, megrendelői véleményezés	Vállalkozó	2021. november	2021. november
	Dokumentum megrendelői észrevételek alapján történő véglegesítése	Vállalkozó	2021. november	2021. november
Szervezetelemzés	Szervezetelemzés lebonyolítása	Vállalkozó	2021. február	2021. május
Összefoglaló kutatási jelentés	Dokumentum elkészítése	Vállalkozó	2021. július	2022. február
	Folyamatába épített szakmai ellenőrzés, megrendelői véleményezés	Megrendelő	2021. november	2022. február
	Dokumentum megrendelői észrevételek alapján történő véglegesítése	Vállalkozó	2022. február	2022. március
	Dokumentum megrendelői észrevételek alapján történő véglegesítése	Vállalkozó	2022. május	2022. szeptember

Forrás: saját szerkesztés

A 4. Kutatás Gantt diagramja – méretéből adódóan – külön excel fájlként kerül csatolásra.

8 KUTATÁS-SPECIFIKUS KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK

A kutatás több tekintetben objektív szempontokra épít (jogsabályok, bírósági határozatok, NAIH állásfoglalások), ugyanakkor más vonatkozásában erőteljesen szubjektív szempontok jelennek meg. Egyes eredménytermékek vonatkozásában, mint amilyen a Kérdőíves adatfelvétel, a Fókuszcsoportos interjúk és a Mélyinterjúk, a kutatás célcsoportjába tartozó személyek álláspontját, véleményét kérjük ki, mely több kockázatot is magában rejthet. Kiemelhető elsősorban az, hogy az egyes szereplők, személyek a jogalkalmazás, jogértelmezés csupán egy irányát képviselik, a problémákat egy meghatározott irányból látják, amely nem feltétlenül esik egybe a jogi szabályozás azon tulajdonságával, hogy minden érdeket figyelembe vesz, és az alapján szabályoz életviszonyokat. Másik kockázati tényező ezzel kapcsolatosan az egyes személyek mögöttes értékeinek, esetleges politikai véleményének közvetett vagy közvetlen kifejeződése, amely szintén egy meghatározott irányba tolja a jogértelmezésüket.

Az előző kockázati körhöz tartozik, bár attól le is határolható a nemzetközi benchmarkhoz kapcsolódó országok kiválasztásának problematikája. Kockázati tényezőt képez az országok kiválasztása (pl.: lakosságátlagos szempontok figyelembevétel), illetve az is, hogy számos olyan megoldás, amely más ország jogrendszeréből adaptálható lenne, nem tud megjelenni, kívül esik a kutatás körén; emiatt az összehasonlító jogi vizsgálat torzul. További kockázatot képez a magyar jogrendszerbe nem illeszkedő jogintézmények, az ún. *legal irritantok* kérdésköre. Egy-egy másik jogrendszerből átvett jogintézmény, jogi fogalom (*legal transplant*) ugyanis nem mindig alkalmas, hogy betöltse a neki szánt szerepet, feladatot, vagy hogy ugyanúgy viselkedjen, mint a forrásország jogrendszerében. Fuglinszky Ádám emeli ki azt, hogy „egy-egy *legal transplant* nemcsak önmaga változik, hanem a jogi környezetét is megváltoztatja, mozgásba hozza, úgymond immunválaszokat generál. A jogelvek, szabályok átültetése valójában *legal irritant*, mert „alapvető irritációt okoz, váratlan és új események egész sorozatát indítja el”, s ez például olyan jogértelmezésben is megnyilvánulhat, amely további disszonanciát okoz a *legal transplant* szűkebb-tágabb jogi környezetében”.²³

További kockázatot jelenthet az, hogy a hipotézisek száma túl nagy, így tartalmi és időbeli korlátok miatt azok kidolgozása nem lehet kellően részletes, alapos és minden körülményre kiterjedő. A kutatásban ezért prioritást kapnak egyes olyan tényezők, amelyek – a folyamatjellegű szemlélethez igazodóan – kiemelten fontosak, és amelyekre ezért nagyobb hangsúly helyeződik.

13. táblázat: Kutatás-specifikus kockázatok és kezelésük

Kockázat rövid leírása	Hatása	Javasolt kezelési intézkedés
Az együttműködési, válaszadási hajlandóságot – adatfelvételi módszertől függetlenül – jelentősen befolyásolja a kutatás adatkezelési protokollja, a személyes adatok védelmének biztosítása , az anonimitás lehetőségének biztosítása.	Az adatfelvételek során nem érkeznek megfelelő mennyiségben és az elemzéshez megfelelő minőségben válaszok.	A kutatás teljes lebonyolítása során kiemelt figyelem irányul a személyes adatok védelmére, illetve a megfelelő adatkezelési protokoll kialakítására és alkalmazására. Ennek támogatása céljából minden esetben adatkezelési tájékoztató készül, amely szigorúan betartásra kerül a megvalósítás során.
Az anonim és önkéntes online kérdőív esetén kockázatként azonosítható általában véve az alacsony válaszadási hajlandóság, az alacsony visszaérkezési arány.	Nem érkezik vissza megfelelő számú (N=100) elemezhető kérdőív.	Az alacsony válaszadási hajlandóságból, visszaérkezési arányból fakadó problémák visszaszorítása érdekében szükséges a jól megtervezett felkérőlevél csatolása, a célcsoport szempontjából releváns szereplők

²³ Fuglinszky Á. (n/a): A non-cumul mint legal irritant? <https://ptk2013.hu/szakcikkek/fuglinszky-adam-a-non-cumul-mint-legal-irritant/6915>

		általi ösztönzés, valamint a válaszadás folyamatos monitorozása; szükség esetén emlékeztető levél kiküldése, illetve a technikai-módszertani lehetőségek kiaknázása (pl. kötelező kérdések, figyelemfelkeltő kérdőív design, releváns kérdések megfogalmazása stb.).
A 4. Kutatás keretében az adatkezelők célcsoportjának különálló felkeresése a 100 elemű mintán történő online kérdőíves adatfelvétel teljesítése céljából nem hatékony és célravezető módja az adatgyűjtésnek, mivel e célcsoportok megkérdezése megvalósul a projekt további három alkalmazott kutatása keretében is.	Ugyanazon projekt keretében, rövid időn belül egy újabb megkeresés és felkérés vélhetően alacsony válaszadói hajlandósággal járna, illetve indokolatlan adatszolgáltatási terheket róna a szervezetekre. Az ismétlődő felkeresés mellett további hátrány, hogy a kiselemű minta (N=100) esetében sérül az eredmények, következtetések megbízhatósága és érvényessége. Különösen, amennyiben a minta nem homogén, hanem cél annak almintákra bontása, különböző alcsoportokra vonatkozó következtetések levonása.	A korrekciós mechanizmusok kutatása keretében lebonyolítandó, adatkezelői oldalt érintő kérdőíves adatfelvétel beépül az 1., 2. és 3. Kutatás keretében lebonyolítandó kérdőíves adatfelvételbe. A korrekciós mechanizmusok kutatása szempontjából releváns kérdések tehát részét képezik az 1., 2. és 3. Kutatás keretében kidolgozott kérdőíveknek, és mindhárom alkalmazott kutatás keretében megkeresett célcsoport körében lekérdezésre kerülnek.
További kockázat az online kérdőív esetében a megkezdett, de hiányosan kitöltött kérdőívek nagy aránya, vagy a kérdőív befejezés nélküli félbehagyása.	Hiányosan kitöltött, nem / nem megfelelően elemezhető kérdőívek érkeznek vissza.	A teljeskörűen kitöltött kérdőívek arányának növelése érdekében szintén a fenti megfontolások érvényesülnek. Továbbá, a befejezési arány növelésében jelentős szerepe van a kérdőívkitöltés időigényének: a tapasztalatok szerint a kitöltési idő optimálisan nem lehet hosszabb 15 percnél e kockázat mérsékelése érdekében.
Az online kérdőíves adatfelvétel során alkalmazott mérőeszköz megbízhatósága, logikus felépítése, a kérdések egyértelműsége egyaránt elengedhetetlenek a kitöltési arány növelése és az adatok értelmezhetősége szempontjából.	A mérőeszköz problémáiból, a kérdések nem kellő egyértelműségéből adódóan hiányos kérdőívek érkeznek vissza és / vagy a válaszok nehezen értelmezhetők.	A mérőeszköz strukturális vagy tartalmi problémáinak előzetes kiszűrése, a kérdések finomítása, precíz megfogalmazása érdekében sor kerül a mérőeszköz előzetes tesztelésére kiselemű minta bevonásával.
A mélyinterjú s felmérés kapcsán is releváns kockázat a potenciális interjúalanyok alacsony részvételi szándéka, a felkérések nagyarányú visszautasítása. A mélyinterjú adatfelvétel mintájának tervezésekor konkrét szereplők meghatározására is sor került, azonban felkérésük a NAIH jóváhagyását megelőzően nem kezdődött meg. Ebből kifolyólag a minta végleges összetétele a potenciális interjúalanyok belegegyezésétől, részvételi szándékától függően változhat a megvalósítás során.	Alacsony mértékű válaszadói hajlandóság, a felkérések jelentős arányú visszautasítása esetén az előkészítési és az adatfelvételi szakasz elhúzódhat. Továbbá, a visszautasítások függvényében a mintavételi terv felülvizsgálata lehet szükséges.	Az ütemezés során számolni kell az interjú szervezésének időigényével, a lehetséges visszautasításokkal. A felkérések eredményessége érdekében szükséges a jól megtervezett felkérőlevél csatolása, és a célcsoport szempontjából releváns szereplők általi ösztönzés. A potenciális interjúalanyok felkérésekor a NAIH hivatalos megbízólevelének csatolása indokolt, továbbá vélhetően célzott személyes egyeztetések lebonyolítása is szükséges lehet a bírók eléréséhez.

<p>A mélyinterjú sziituáció során cél, hogy az interjúalany minél részletesebb, árnyaltabb válaszokat adjon a kérdésekre. Kockázatot jelent, ha az interjúernek nem sikerül kellően kooperatívvá tennie az interjúalanyt.</p>	<p>Az interjúk feldolgozhatósága, elemezhetősége, a probléma mélyebb feltárásának célja sérül, amennyiben az interjúalany kevésbé közlékeny, tényszerű, rövid válaszokat ad.</p>	<p>Mélyinterjú készítése során különösen fontos annak a biztosítása, hogy az interjút készítő kutató kellő tapasztalattal és felkészültséggel rendelkezzen a beszélgetés vezetéséhez.</p>
<p>A fókuszcsoportos beszélgetések esetében is fennáll az alacsony részvételi hajlandóság kockázata.</p>	<p>Alacsony mértékű válaszadási hajlandóság, a felkérések jelentős arányú visszautasítása esetén az előkészítési és az adatfelvételi szakasz elhúzódhat.</p>	<p>A résztvevők toborzása párhuzamosan több felületen, csatornán zajlik, jól megtervezett felkérőlevél és – amennyiben releváns – egyéb ösztönző eszközök alkalmazásával.</p>
<p>A fókuszcsoportos beszélgetés során a résztvevők hatással vannak egymásra, amely által a téma könnyen eltérhet a vezérfonaltól.</p>	<p>A beszélgetés során nem kerül érintésre minden fontos kérdés, probléma, az eredmények nem fedik le teljeskörűen a feltárni kívánt témaköröket.</p>	<p>A moderátor felelőssége, hogy kezelje a vezérfonaltól való eltérést és megfelelően, egyúttal a véleményeket nem befolyásolva irányítsa a beszélgetést, emiatt a fókuszcsoportot levezető személy minden esetben senior szakértő lesz.</p>
<p>A fókuszcsoportos beszélgetés szervezését – tekintettel annak létszámára – negatívan befolyásolhatja az elhúzódó járványhelyzet és a kapcsolódó korlátozó intézkedések.</p>	<p>A személyes megtartás megkezdhetősége elhúzódhat a korlátozások miatt, illetve a résztvevők távol maradhatnak a többszereplős személyes kontaktot jelentő szituációtól.</p>	<p>A fókuszcsoportok ütemezése viszonylag kései szakaszra kerül tervezésre, amikor az oltottsági szint remélhetőleg lehetőséget ad a személyes lebonyolításra, ugyanakkor elméletben és módszertanilag lehetőség mutatkozik az adatfelvétel online kiváltására is, amennyiben azt a helyzet megkívánja.</p>
<p>Az OBH-hoz intézett, kutatáshoz szükséges információkat célzó adatkérés nem, vagy csak késve valósul meg.</p>	<p>Nem állnak rendelkezésre a téma feldolgozásához elengedhetetlen információk.</p>	<p>Az adatkérés ütemezésekor biztosítani kell, hogy az a lehető legkorábbi időpontban valósuljon meg. Az adatszolgáltatás elmaradásának kockázata esetén a vonatkozó információk – bár kevésbé erőforráshatékony módon – , de többségében a nyilvános felületekről is elérhetők.</p>
<p>A kutatás egyes eredménytermékeiben megkérdőzött, megszólított személyek szubjektív véleményt fogalmaznak meg, illetve a válaszadás, véleményformálás során megjelenhetnek politikai vagy más motivációk.</p>	<p>Az így kapott eredmények nem lesznek objektívek.</p>	<p>Amennyiben válaszadásról és nem véleményformálásról van szó, úgy az objektív kérdések segíthetnek a pontosabb, kevésbé szubjektív irányú válaszok kinyerésében.</p>
<p>A kutatás egyes eredménytermékeiben megkérdőzött, megszólított személyek saját szemszögükből, az információszabadság szempontjából betöltött funkciójuk alapján látják a lehetséges problémákat, ezért a megoldási javaslatokat is ehhez kapcsolódóan tudják megfogalmazni. A jogi szabályozáshoz szükséges érdekek mérlegelése szempontjából elfogultak, ugyanis meghatározott érdeket képviselnek.</p>	<p>A jogi szabályozás során figyelembe veendő valamennyi érdek közül egyesek hangsúlyosabbá válnak.</p>	<p>A kérdések rendszerszintű szemléletével, absztrakt megfogalmazásával más szereplők jogi érdekei is megjeleníthetők, amely által a megszólított személyek ezeket is nagyobb mértékben figyelembe veszik.</p>

<p>A nemzetközi összehasonlító jogi kutatásban csupán három országot szükséges vizsgálni, így más országok jó gyakorlatai nem tudnak megjelenni a kutatásban.</p>	<p>A nemzetközi összehasonlítás nem fog át elegendő országot.</p>	<p>Célszerű felhasználni a nemzetközi benchmark országjavaslatainak a szempontjait is, amelynél fogva további országok szabályozásának és megoldásainak a figyelembevétele is megtörténhet.</p>
<p>Előfordulhat, hogy a más országban jól működő megoldások, gyakorlatok, jogintézmények a magyar jogrendszerben máshogy működnek, illetve másként alkalmazzák azokat, így nem feltétlenül érik el a megfelelő célt, amely miatt kodifikálásra kerülnek.</p>	<p>Az ehhez kapcsolódó korrekciós mechanizmus nem tud megfelelően működni, további korrekcióra lehet szükség ezután is.</p>	<p>Célszerű hatásvizsgálatot végezni, amelyek során nem csupán a jogszabályt, hanem más szempontokat is figyelembe vesz a kutatás. Tipikusan ilyen szempont a jogszabályok alkalmazása, megjelenése bírósági, hatósági döntésekben.</p>
<p>Eltúlzott számú a Kutatási tervben megfogalmazott hipotézis, emiatt nőhet az elnagyoltság kockázata.</p>	<p>Nincsen lehetőség minden hipotézis teljes körű, részletes vizsgálatára.</p>	<p>Célszerű kiemelten fontos kérdéseket, hipotéziseket, témaköröket megfogalmazni, amelyeknek a többi hipotézisnél részletesebb, alaposabb vizsgálatára is sor keríthető.</p>

Forrás: saját szerkesztés

9 MELLÉKLETEK

9.1 Forrásjegyzék

9.1.1 Irodalomjegyzék

Bryman, A. (2012). Social research methods. Oxford University Press.

Fuglinszky Á. (n/a): A non-cumul mint legal irritant? Weblink: <https://ptk2013.hu/szakcikkek/fuglinszky-adam-a-non-cumul-mint-legal-irritant/6915>

Géring, Zs. (2014). Tartalomelemzés: A virtuális és a valós világ határán: Egy vállalati honlap-elemzés bemutatása. Kultúra és közösség, IV. folyam V. évfolyam (1.). pp. 9-24.

Héra G. – Ligeti Gy. (2014). Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest, Osiris Kiadó.

Jakab A. (2017). Strukturális jellemzők és mérhető aspektusok a jogi érvelésben. Iustum Aequum Salutare XIII. évfolyam 2. szám. 81-92.

Komanovics, A. (2009). Információszabadság az Európai Unióban. Budapest - Pécs, Dialóg Campus Kiadó.

Morgan, D. L. (1997). Focus Groups as Qualitative Research. 2nd Newbury Park, CA, Sage.

Möllers, T. (2016). Juristische Arbeitstechnik und wissenschaftliches Arbeiten. München, Vahlen, 8. kiadás.

Nagy F. (2014). Anyagi büntetőjog I. Szeged, Iusperitus kiadó.

Pokol B. (2001). A jog elmélete. Budapest, Rejtjel Kiadó.

Schultz M. (2020). Magánjogi jogesetmegoldási módszertan. Elérhető: <http://eta.bibl.u-szeged.hu/4969/>

Síklaki I. (2006). Vélemények mélyén. A fókuszcsoport módszer, a kvalitatív közvélemény-kutatás alapmódszere. Budapest, Kossuth Kiadó.

Solt O. (1998). Interjúzni muszáj. In: Méltóságot mindenkinek. Szerk. Havas Gábor, Budapest, Beszélő Kiadás.

Steiner K. (1996). InterViews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing. Thousand Oaks, CA, Sage.

Tóth J., Z. (2019): A jog (jogi norma) mint nyelvi jelenség. Jogértelmezés. In: Tóth J., Z. (szerk): Jogalkotástan. Jogdogmatikai és jogszabályszerkesztési ismeretek. Dialóg Campus, Budapest.

Vicsek, L. M. (2017). Online fókuszcsoportok alkalmazása - lehetőségek, korlátok és tanácsok a hatékonyság növelésére. Vezetéstudomány, 48 (4). pp. 36-45.

9.1.2 Hivatkozott jogszabályok listája

Jogszabály száma	Jogszabály elnevezése
2016. évi CL. törvény	az általános közigazgatási rendtartásról

Jogszabály száma	Jogszabály elnevezése
2011. évi CXII. törvény	az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról
-	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2009. évi CXXXI. törvény	az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről
2001. évi LXXXI. törvény	a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről
1996. évi LVII. törvény	a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
1995. évi LIII. törvény	a környezet védelmének általános szabályairól
301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet	a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségterítés mértékéről
az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete	Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről

9.1.3 Hivatkozott bírósági és hatósági döntések, állásfoglalások

Ügyszám
BDT2016. 3522. = Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.001/2016/5/I.
BH2018. 49. = Kúria Pfv. IV. 21.175/2017.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.187/2017/7/1.
Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.423/2017/4/II.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf. 20.776/2017/5/II.
Fővárosi Ítéltábla Pf.21479/2016/5.
Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.869/2014/3.
Fővárosi Törvényszék P.20657/2019/6.
Fővárosi Törvényszék P.20692/2017/10.
Fővárosi Törvényszék P.22517/2016/10.
Fővárosi Törvényszék P.22397/2016/10.
Fővárosi Törvényszék 70.Pf.23.267/2015/4.
Kúria Pfv.20966/2018/5.
Kúria Pfv.22349/2017/5.
Kúria Pfv.21844/2017/2.
Kúria Pfv.20861/2017/6.
Kúria Pfv.21175/2017/14.

Ügyszám
Kúria Pfv.22334/2017/4.
Kúria Pfv.22339/2017/11.
Kúria Pfv.22166/2017/4.
Kúria Pfv.21135/2017/10.
Kúria Pfv.20276/2016/5.
Kúria Pfv.22071/2016/11.
Kúria Pfv.21539/2016/6.
Kúria Pfv.21580/2015/8
Kúria Pfv.IV.20.184/2012/4.
Kúria Pfv.IV.20.320/2011/4.

9.1.4 Hivatkozott alkotmánybíróági határozatok és végzések

Ügyszám
7/2020. (V. 13.) AB határozat
3299/2019. (XI. 18.) AB határozat
3070/2019. (IV. 10.) AB határozat
3069/2019. (IV. 10.) AB határozat
13/2019. (IV. 8.) AB határozat
6/2016. (III. 11.) AB határozat
4/2015. (II. 13.) AB határozat
BVerfGE 82, 30.

9.1.5 Az Európai Unió Bíróságának hivatkozott döntései

Ügyszám
C-342/19. – De Masi and Varoufakis kontra EKB
C-761/18.- Leino-Sandberg kontra Parlament
C-57/16. – ClientEarth kontra Bizottság

9.1.6 A NAIH hivatkozott állásfoglalásai, jelentései

Ügyszám
NAIH/2018/988/V.

Ügyszám
NAIH/2017/5885/V.

9.1.7 Felhasznált egyéb dokumentumok jegyzéke

Freedom of expression in Europe Case-law concerning Article 10 of the European Convention on Human Rights, 2007. Elérhető: [https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18\(2007\).pdf](https://www.echr.coe.int/librarydocs/dg2/hrfiles/dg2-en-hrfiles-18(2007).pdf)

Freedom of expression, the Media and Journalists Case-law of the European Court of Human Rights, 2020. Elérhető: <https://rm.coe.int/freedom-of-expression-the-media-and-journalists-iris-themes-vol-iii-de/16807c1181>

<https://jema.hu/index.php?o=9>

<https://rasmussen.libanswers.com/faq/263798>

9.2 Fogalomtár

Fogalom	Magyarázat
adatigénylő	Az a természetes vagy jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely valamely közfeladatot ellátó szervnél egyedi adatigénylési kérelmet nyújtott be.
adatkezelő	Lásd <i>közfeladatot ellátó szerv!</i>
adatvédelmi biztos	A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok nyilvánosságához való alkotmányos jog védelme érdekében az Országgyűlés 1992 és 2011 között adatvédelmi biztost választott azok közül az egyetemi végzettségű, büntetlen előéletű, kiemelkedő tudású elméleti vagy legalább 10 évi szakmai gyakorlattal rendelkező magyar állampolgárok közül, akik az adatvédelmet érintő eljárások lefolytatásában, felügyeletében vagy tudományos elméletében jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek és köztiszteletnek örvendenek. A két nevesített alapvető jog védelmére és érvényesülésének felügyeletére hivatott országgyűlési (külön) biztos, szakombudsman.
alkotmányjogi panasz	Az Alkotmánybíróság egy eljárása alapjául szolgáló panasz, amely alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját, illetve felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját abból a szempontból, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérült-e.
civil szervezet	Jogi személyiséggel nem bíró, polgári jogi társaság formájában működő civil társaságok, egyesületek és alapítványok.
egyedi adatigénylés	Az információszabadság harmadik szintje. Konkrét, meghatározott személy által meghatározott

	közfeladatot ellátó szervhez intézett olyan kérés, amely közérdekű adat vagy közérdekből nyilvános adat megismerésére irányul.
egyedi közzétételi lista	Egy közzétételre kötelezett szerv vezetője vagy egy jogszabályi rendelkezés által meghatározott adatkör, amelynek hatálya a közfeladatot ellátó szervre, azok irányítása, felügyelete alá tartozó szervekre vagy azok egy részére terjed ki.
elektronikus információszabadság	Meghatározott közérdekű adatok elektronikus úton történő közzététele a közvélemény pontos és gyors tájékoztatása érdekében. Az adatokat bárki számára személyazonosítás és adatigénylési eljárás nélkül, folyamatosan és díjmentesen teszik hozzáférhetővé.
elektronikus közzététel	Arra vonatkozó kötelezettség, hogy a közérdekű adatokat internetes honlapon, digitális formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, kinyomtatható és részleteiben is adatvesztés és -torzulás nélkül kimásolható módon, a betekintés, a letöltés, a nyomtatás, a kimásolás és a hálózati adatátvitel szempontjából is díjmentesen kell hozzáférhetővé tenni.
Emberi Jogok Európai Egyezménye	Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény, amely az Európa Tanács keretében jött létre.
Európai Unió intézményei	Az Európai Parlament, az Európai Tanács, a Tanács, az Európai Bizottság, az Európai Unió Bírósága, az Európai Központi Bank és a Számvevőszék.
felismerhetetlenné tétel	A közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokat tartalmazó dokumentum adatigénylő által meg nem ismerhető részeinek felismerhetetlenné tétele olyan módon, hogy az adatok helyreállítása az adatigénylő által nem lehetséges.
információszabadság	A közérdekű, valamint közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő alapvető jog, mely elősegíti a közhatalom gyakorlásának demokratikus kontrollját és a közigazgatás átláthatóságát és a korrupció elleni fellépést (transzparencia).
jogszabály	Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.
korrekciós mechanizmus	Az eljárási, a korrekciós és a szankcionálási gyakorlat együttesen. Korrekciós mechanizmusnak minősül minden olyan tevékenység, amely azt célozza vagy arra alkalmas, hogy az önkéntes teljesítést elutasító közérdekű adatkezelőket rákényszerítse az információszabadság biztosítására.
közérdekből nyilvános adat	A közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény, ideértve az Infotv.-t is, közérdekből elrendeli. (pl. a hitelezői érdekek védelme, valamint a piaci

	<p>forgalom biztonsága érdekében az adatok széles körét minősíti közérdekből nyilvánosnak az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény, a cégtörvény, valamint a számviteli törvény).</p>
<p>közérdekű adat</p>	<p>Az állami / önkormányzati feladatot, illetve egyéb közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől (így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat).</p>
<p>költségelem</p>	<p>Az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége, illetve ennek az igénylő részére történő kézbesítésének költsége, valamint az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.</p>
<p>költségvetési szerv</p>	<p>A költségvetési szerv az államháztartás sajátos jogi személyiség típusa. A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott közfeladat ellátására létrejött jogi személy. A költségvetési szerv jogi személyiségéből adódóan bármilyen olyan jogot megszerezhet és kötelezettséget vállalhat, amely megszerzését vagy vállalását törvény kifejezetten nem tiltja.</p>
<p>költségvetési szerv típusai</p>	<p>A költségvetési szervek lehetnek központi költségvetési szervek, helyi önkormányzati költségvetési szervek, nemzetiségi önkormányzati költségvetési szervek és köztisztviselői költségvetési szervek.</p>
<p>környezeti információ</p>	<p>Bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információ, amelynek tárgya:</p> <p>a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota;</p> <p>b) tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a) bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések;</p> <p>c) az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések.</p>

közzéadás	A közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat együttesen.
közérdekű adattal visszaélés	A közérdekű adat adatigénylő előli eltitkolása vagy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása azután, miután a bíróság jogerősen a közérdekű adat közzétételére kötelezte, a közérdekű adat hozzáférhetetlenné tétele, meghamisítása, illetve hamis vagy hamisított közérdekű adat hozzáférhetővé vagy közzé tétele.
közfeladatot ellátó szerv	Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy.
közpénz	Az állam bevétele, kiadása és követelése.
közzétételi listák	Az általános, a különös és az egyedi közzétételi lista együttesen.
különös közzétételi lista	Olyan közzéteendő adatok, amelyeket jogszabály határoz meg egyes ágazatok, illetve közfeladatot ellátó szervtípus vonatkozásában.
nemzeti adatvagyon	A közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összessége.
Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság:	Az Infotv. által 2012. január 1-jével létrehozott, az adatvédelmi biztos intézményét felváltó nemzeti adatvédelmi hatóság, melynek feladata a két információs jog védelme és a magyarországi adatkezelések törvényességének felügyelete.
proaktív közzététel	Az információszabadság második szintje, amely a közzétételi listákkal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket tartalmazza.
szellemi tulajdonjog	A szerzői jog és az iparjogvédelem együttesen.
személyes adat	Azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.
tájékoztatási kötelezettség	Az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő személyek és szervezetek kötelesek erre irányuló konkrét igény esetén bárki számára tájékoztatást adni a kezelt közérdekű adatokról e jogviszonnyal összefüggően.
Tromsø-i Egyezmény	Az Európa Tanácsnak a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáféréséről szóló, 2009. június 18-án Tromsø-ban elfogadott Egyezménye.
üzleti titok	A gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos - egészben, vagy elemeinek összességéeként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető -, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja.

9.3 Rövidítések jegyzéke

Rövidítés	Magyarázat
Aarhus-i Egyezmény	2001. LXXXI. törvény
AB	Alkotmánybíróság
AB hat.	alkotmánybírósági határozat
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
Alkotmány	1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról
AT	Magyarország Alaptörvénye
ÁTSZ	Általános Tájékoztatási Szint
Ákr.	2016. évi CL. törvény. az általános közigazgatási rendtartásról
Ávr.	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
BHGY	Bírósági Határozatok Gyűjteménye
Civiltv.	2011. évi CLXXV. törvény
EJEB	Emberi Jogok Európai Bírósága
EJEE	Emberi Jogok Európai Egyezménye 1993. évi XXXI. törvény
EUB	Európai Unió Bírósága
IH	irányító hatóság
Infotv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
JGYE	Kúria 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú összefoglaló véleménye
Kbt,	2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről
KÖFOP	Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program
Költségrendelet	301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet „a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről”
Mnbtv.	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
OLAF	Európai Csalás Elleni Hivatal
OP	operatív program
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
Tromsø-i Egyezmény	2009. évi CXXXI. törvény
Üttv.	2018. évi LIV. törvény az üzleti titok védelméről

VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
-------	--

9.4 Ábrajegyzék

1. ábra: A szabályozás bemeneti pontjai, problémái és megoldásuk (Kérdések és hipotézisek)..... 15
2. ábra: Az elemzések részletes folyamata 62

9.5 Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Az információszabadság folyamatjellegű szempontrendszer 5
2. táblázat: A Kutatási terv felépítése 10
3. táblázat: Kutatási kérdések és hipotézisek 16
4. táblázat: A mélyinterjú adatfelvétel mintájának tervezett összetétele 44
5. táblázat: Az Esettanulmányban vizsgált ügyek elemzési szempontjai 50
6. táblázat: Az Alkotmánybíróság relevánsnak mutató határozatai 51
7. táblázat: BHGY-ben közzétett banktitok relevanciájú kúriai döntések 53
8. táblázat: BHGY-ben közzétett adótitok relevanciájú kúriai döntések 53
9. táblázat: BHGY-ben közzétett értékpapírtitok relevanciájú bírósági döntések 54
10. táblázat: Az adatgyűjtés módszerei és adattartalma 57
11. táblázat: Eredménytermékek 63
12. táblázat: Kutatási ütemterv 66
13. táblázat: Kutatás-specifikus kockázatok és kezelésük 68

9.6 Egyeztetések listája

Résztevő szervezetek		Esemény megnevezése	Esemény időpontja
NAIH	Ex Ante-HBH Konzorcium	Projektindító esemény "Kick-off" megbeszélés	2021.01.27. 13:00
NAIH	Ex Ante-HBH Konzorcium	Szerveztelemzési Kutatás egyeztetés	2021.02. 04. 10:00
NAIH	4. Kutatási munkacsoport	1. Munkacsoporti ülés	2021. 02.01. 09:30
NAIH	4. Kutatási munkacsoport	2. Munkacsoporti ülés	2021. 02.15. 10:00
NAIH	4. Kutatási munkacsoport	3. Munkacsoporti ülés	2021. 03.01.10:00
NAIH	Nemzetközi benchmark Kutatási munkacsoport	Értekezlet a Projekt nemzetközi benchmark kutatásáról	2021.03.18. 10:00
NAIH	4. Kutatási munkacsoport	4. Munkacsoporti ülés	2021.04.20. 10:00
NAIH	IM-MKLLK Ex Ante- HBH Konzorcium	Egyeztető ülés a KÖFOP-2.2.6. projektek szakmai előrehaladása, tevékenységeik bemutatása, lehatárolása és az	2021.03.25. 15:00

Részvevő szervezetek			Esemény megnevezése	Esemény időpontja
			esetleges szinergiák azonosítása érdekében	

